

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1.90

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostopna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:
enostopna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenim nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 1/3.

Današnja številka obsega 24 stranl.

Današnji številki je priložen „Narodno-obrambni Vestnik“, v katerem priobčujemo poročila na občnem zboru „Slovenske Straže“ v Celovcu. V enem letu je „Slovenska Straža“ pokazala, da zasluži naše popolno zaupanje. Zato: kjer še ni podružnice „Slovenske Straže“, jo takoj ustanovite!

Velik cilj, veliko dela!

Politična, izobraževalna in gospodarska organizacija S. L. S. stoji pred vedno večjimi nalogami. Stari rod, ki je s stranko zrastle, stopa naravno v ozadje in na dan gre mladina, ki potrebuje politične šole. Volivna pravica je razširjena, vedno nove mase stopajo na javno torišče. V naših časih hitro živimo in zato se tudi tradicije hitro pozabljajo; ljudi je treba vedno na novo podžigati. Vpoštevati je tudi treba, kako dandanes cvete na vseh koncih in krajih demagogija in da ni bogve kaj težko mišljenje in čustvovanje mase izprevreči. Sicer pa se tudi gospodarske potrebe in zahteve ljudstva dannadan večajo in je zato treba čedalje več dela, da se more vsemu kos biti.

To nam nalaga dolžnost, da svojo organizacijo neprestano izpopolnjujemo. Mi smo že enkrat opozorili na to, kako se morajo kmečke zveze poživiti, tako da bodo vse, kolikor jih je, redno funkcionirale. Treba jim je tudi dobre ga poslovnika in iniciativnega centralnega vodstva v tajništvu stranke. Potom kmečkih zvez ostanejo tudi poslanci v vednem in živem stiku z volivci ter se poučijo o njihovih željah. Kmečke zveze bi pa lahko vzele v roke tudi gospodarsko izobraževanje svojih članov potom tečajev in predavanj, oziroma delale v tem oziru v sporazumu z deželnim odborom. Dela je veliko.

Potem je S. K. S. Z. Veliki enotedeniski tečaj, kakor se je vršil pred dvemi leti, je nekaj tako nujno potrebnega, da mora postati redna institucija. Za tem tečajem za celo deželo se nam pa zdi najbolj važna socialna šola, ki se vrši vsako leto pozimi v Ljubljani; želeli bi pa bilo, da bi se zanjo več moči angažiralo in da bi bila urejena strogo sistematiško.

Veliko skrb bo treba posvečati raz-

voju Jugoslovanske strokovne zveze, te naše najmlajše organizacije, ki je zelo srečno začela in se tudi srečno razširja in utrjuje. Nad zgolj tehničnim delom se ne sme zanemarjati socialno-agitacno, in tu velja najprej misliti na vzgojo spretnega in izobraženega agitatorskega govorniškega materiala iz srede delavstva samega.

Kar pa se naše laične inteligence tiče, nima pravega središča. Morala bi jo zbirati »Leonova družba«. Ta gre sem, ta tja, včasih še drug za drugega ne ve, o nobenem važnem vprašanju ni medsebojnega pogovora, vsak svoje misli sam s seboj nosi. Pri enem delu mladine je celo opaziti, da se javnemu življenju odtuja. Če bi imelo izobraženstvo kakšno središče, bi morebiti tega ne bilo.

Znanstveno delovanje ni zadnje čase več tako živo, kakor je pred leti bilo. Znanstveno časopisje pogreša so-trudnikov in nekoliko tudi bravcev, predavatelji poslušavcev in časih tudi poslušavci predavateljev. Socialnega dela je toliko, a za delo je treba danes veliko izobrazbe, orožje se zajemlje iz znanstvenega arzenala, fraze ne izdajo veliko. In tako na vseh drugih poljih.

Dobrega materiala imamo dosti. Koliko je Orlov, koliko akademične mladine, učiteljstva, uradnikov! Apati je in pesimizma ne smemo nikjer trpeti. Pred nami je še veliko neobdelanega polja in cilji naši so visoki. Z vsa resnobo se dela zadnje čase za kulturno in politično združenje Slovencev in Hrvatov. To ni igrača! Ta cilj je vreden dela in delavcev. Zavedajmo se, kaj smo mu dolžni!

Avstrijski interesi v Albaniji in Slovenci.

Trst postaja za Jugoslovane vedno bolj važna postojanka. Čim večji je namreč njega pomen za celo državo, tem večji je tudi njegov pomen za Slovence in Hrvate in narobe. Slovenci in Hrvati so v Trstu in v Primorju sploh tisti element, na katere se more monarhija opirati, oni so v svojem lastnem narodnem interesu pravi nositelji avstrijske misli. Njihovo zgodovinsko poslanstvo zlasti na tej točki naše države je, da z vsemi svojimi silami delujejo na to, da se — čimbolj avstrijska gospodarska ekspanzija in z njo politični delokrog Avstrije teži proti jugovzhodu, Balkanu in Levanti, — poka tudi težišče vse politike naše države proti jugoslovanskim deželam. Mi mo-

ramo državo podpirati, ona nas, to je v obojestranskem interesu. Kako je v tem oziru ravno politika tržaških Slovencev odločilne važnosti za nas vse, to je S. L. S. zmiraj uvidevala. Treba je z zadoščenjem konstatirati (in tega ne povemo zato, da bi se komu kaj laskali), da je vodstvo tržaških Slovencev, kar se tega tiče, šlo dozdej vedno edino pravo pot in se ni dalo zapeljati v oni kričavi demagoški slovan-ski iredentizem, kakor ga propagira n. pr. pod kuratelo stoječe »Jutro« in sploh mnogi nerazsodnejši v narodno-napredni stranki. Kako je tržaško slovensko politično vodstvo kos temu delu svoje naloge, izpričuje zlasti **interpelacija poslanca dr. Rybača glede vstopa avstrijskih industrijskih interesov v Albanijo**. Interpelacija, vložena v zbornici 6. oktobra, je tako važna, da jo priobčujemo dobesedno:

»Dolgo vrsto let sta avstrijska trgovina in avstrijska paroplovba zavzemali v vsej Levanti dominujoče stališče in sta skoraj izključno vladali v primorskih mestih Albanije in ob Skadarskem jezeru. V zadnjih letih je pa bilo vedno bolj občutiti konkurenco drugih držav, kar je prišlo do izraza v vedno relativnejem in čestokrat celo absolutnem nazadovanju avstrijskega izvoza v omenjene primorske dežele.

Zlasti se je v Albaniji posrečilo italijanski konkurenci, da je vpliv naše trgovine ne le paralizirala, marveč v marsikaterem pogledu celo prekosila. Inpresantna pri tem je okolnost, da je bila avstro-ogrška vlada, ki je odprla italijanskemu vplivu vrata Albanije in mu pripravila pot s tem, da je v Albaniji odprala italijanske šole in nameščala italijanske duhovnike ter jih podpirala. Tako je z razširjenjem znanja italijanskega jezika pomagala prometu s trgovinskim svetom Italije.

Najbolj je bila pa naša prekomorska trgovina in izvozna industrija oškodovana z bojkotnim gibanjem v turških primorskih mestih, navstalom vsled aneksijske krize. To bojkotno gibanje so zlasti porabili naši zavezniki, da so našo klientelo v Turčiji pridobili zase in tako najobčutnejše oškodovali našo trgovino in industrijo.

Tu pa smatra c. in kr. vlada za svojo največjo dolžnost, da te na naše stroške ojačene italijanske trgovske interese najizdatneje brani s tem, da je — kakor se govori — med tistimi vlastmi, ki s posebnim povdarkom svetujejo Turčiji, naj nasproti italijanskim trgovcem ne vrši nikakih represalij in

naj ne dopušča nikakega bojkota. Nič pa ni znano, da bi bila za časa aneksijske krize Italija zavzela tako človekoljubno in dostojanstveno stališče v obrambo naše industrije.

Le z veliko težavo in znatnimi žrtvami se posreči našemu izvozu, da pridobi zopet vsaj en del svojih odjemalcev, v kar pa so pred vsem neobhodno potrebni mirni odnošaji v omenjenih primorskih deželah.

Te mirne odnošaje pa je z nami »zvezana« Italija motila na način, ki bi moral izzvati ogorčenje vsega civiliziranega sveta.

Podpisanim ne prihaja niti od daleč na misel, da bi govorili le eno samo besedo v prilog Turčiji, že davno zreli za likvidacijo, ali najodločnejše morajo nastopiti proti temu, da Italija vzlic najsvečanjšemu zatrdilu, da vojne operacije omeji na Tripolis, vendar izvaja v Jadranskem in Jonskem morju vojne operacije ter ogrožava ne le turške vojne ladje, ampak tudi alban-sko obrežje. Po teh operacijah, kakor tudi po tako izzvanem vznemirjenju prebivalstva, dalje po odredbah, ki jih je izdala turška vlada glede svetilnikov, zalog oglja itd., sta trgovska, paroplovba in trgovski promet najobčutnejše ogrožena in oškodovana. Tudi je po že dvakrat zažuganem obstreljevanju Prevese po vojvodi Abruškem — ki, kakor se zdi, ne pozna zvijačnosti diplomacije — lahko spoznati zatajevanje ali vendar predobro znane aspiracije Italije na Albanijo.

Da bodo po pomnožitvi italijanskega vpliva v Albaniji naši trgovski interesi še bolj oškodovani, to leži na dlan, kakor tudi ni dvomiti na tem, da v momentu, ko se Italija v Albaniji trdno ustanovi, nastane nevarnost, da zgradi Jadransko morje ter zapre naši plovi in naši trgovini pot v Levanto. Z ozirom na to, da sta naša industrija in naš eksport vsled razcvita industrije skoro vseh sosednih držav vedno bolj navezana na jugovzhod, treba zagotovitev teh tržišč označiti naravnost kakor življenjsko vprašanje za mnoge panoge naše industrije in naše pomorske trgovine.

Z ozirom na vse to stavlja jo podpisani vprašanje:

Je-li c. in kr. vlada voljna priobčiti, katere korake je ukrenila, da bodo naši po vojnih operacijah Italije ogroženi trgovinski pomorski interesi v Albaniji in v Levanti zavarovani in obvarovani pred oškodovanjem?

Tako zastopnik tržaških Sloven-

LISTEK.

Stara vedno nova povesl.

Slika iz francoske okupacije. — Spisala L. F.

Considerant qu'il est d'une necessité urgente de reorganiser l' instruction publique . . . *)
Marmont duc de Raguse.

I.
Zima stresa svoj plašč čez sedež guvernerja Ilirije. Tujci iz toplega juga se čudijo in vriskajoči dečki se kepajo. Ali marsikatera ženica gleda žalostno otročjo radost in očetje vzdihajo, vzdihata tudi Urban Jesenovec, učitelj mestne normalke. Kaj bo, kaj? Zima ima voljeje zobe . . . Draginja drv in živeža je velika, kot nikoli poprej. Poleg prej neznanega sijaja se je naselila v Ljubljano prej neznan revščina. Dolga leta vojne, prostovoljni darovi, vzdušni napor, da se rešijo Francoza, denarni polom in kontribucija, so obremenile mesto čez mero. Trikrat so prišli Francozi, trikrat so izpraznili blagajne. Magistrat pa hrani nikdar sito francosko

*) Uvažujoč, da je nujno potrebna reorganizacija ljudskega šolstva. Guver. Arretée, 4. julija 1810.

vojsko. Gospoda ne vpraša s čim. Cesarjevi dekreti, guvernerjevi arretées ukazujejo. Šole so potrebne za blagor države in njenih podanikov, je rekel Marmont, šola naj bo! In bila je . . . Ravnatelj normalke, Valentin Vodnik, je nasvetoval intendantu stare učne moči, intendant jih je potrdil, in začelo se je novo trpljenje učiteljev. Morali so se prilagoditi novim razmeram. Preustrojen je učni načrt, premenjen učni jezik. Učitelji starega kopita zmagujejo glave, meščan se čudi, ž njim vred kmet, da se uči zdaj v šoli v jeziku, katerega zna vsak otrok na Kranjskem. Pa mora biti tako. Kdor hoče jesti kruh novega vladarja, naj se pokori novim naredbam. O križ božji! Učiti se na starost! Hudo je to, še huje pa je, da ukazuje nova vlada šole, ne skrbi pa za plačo učiteljev . . .

Šolska komisija, ki se je bila zbrala na Marmontov ukaz 8. novembra l. 1810, je pač spodbudila učitelje, da začno kar s poukom, povedala pa jim ni, s čim jih bodo plačali, določili so sicer učiteljske plače, a razveselil se jih je samo pomožni učitelj, drugi niso bili nič na boljšem od prej, 10. novembra se je začelo poučevanje na normalki. Za plačo bomo prosili intendanta, je rekla šolska komisija. Mesec za mesecem je pretekel. Monsieur d' Auchy, glavni intendant Ilirije, je rabil denar za druge

stvari, ne za Marmontove naprave. Marmont je tožil vojnemu ministru v Parizu, da mu meče d' Auchy polena pod noge, ker mu ne daje denarja za deželne in vojaške potrebe, dočim dobe liferanti, ki se mu znajo prikupiti, od njega velike vsote. — Prišel je monsieur Belleville. Tudi on ni iztaknil vira za plačevanje učiteljev, če tudi je romala prošnja za prošnjo do gospoda intendanta.

Skrb za ljudske šole je izročila francoska vlada občinam, in magistratove blagajne so prazne. Zato je minil prvi tečaj, ne da bi videli učitelji Napoleonov obraz — minil drugi. Učenci so se razšli na počitnice. Na prošnjo učiteljev, da se jim da vendar njih krvavo zaslužen plačo, je odgovoril intendant, da ni še izdelana nova organizacija. — Šola mora biti, je rekel Marmont, gotovo bodo skrbeli francoski gospodje za njen obstanek. Tako so se tolažili učitelji in jese ni leta 1811 so stali Golob, Dorfmeister, Sicherl, Vinšek, Strohmeier, Jesenovec, Kopitar in Matija Klander, zopet na svojem mestu, da »blaže« duha mladih Ilircev. Tisto jesen je prisijal žarek upanja v meglo učiteljskega življenja: Vlada je odobrila nasvet ravnatelja Vodnika, da se plačujejo učitelji iz šolnine učeeh se in iz prihodka mestnega daca.

Tako je napočil res dan, ki je obe-

tal učiteljem, da so se uredile njih razmere za stalno. Novembra leta 1811 so dobili plačo. Od prvega januarja do zadnjega septembra. Na dolgu je ostala vlada še november in december l. 1810. — Vesel je bil dan plačevanja. Izpraznil se je kak bokal, razvedrilo lice soprog in upnikov. A svetlobo tistega dne je zagnila kruta tmina strahu. Kaj bo? Minilo je Novo leto, minil mesec za mesecem — plač za učitelje ni od nikoder. Intendant je odgovarjal na prošnje, da je poslal proračun stroškov za l. 1812 v Pariz, da ga pregleda in potrdi cesar in da magistrat ne more in ne sme dati niti vinarja brez cesarjevega dovoljenja. Trda je predla učiteljem. Sicer so dobili šolnino in ravnatelj Vodnik jo je učiteljem razdelil. Pa to je bilo komaj za sol. Nekaj učencev je plačevalo res po deset frankov na leto, večina pa le po franku, in nekateri so bili popolnoma oproščeni.

Kaj bo? so tarnali učitelji, tarnal Urban Jesenovec. Kurir je prihajal in odhajal. Cesar skrbi za postiljone, do-loča barve našivov raznih uniform, vstvarja in podira države, se pripravlja na Rusa, se tepe z Angležem — proračuna ljubljanskega magistrata pa ne pogleda.

Bilo je adventnega dne popoldne. Snežilo je. Pri zeleni peči so sedele tri predice, na zeleni peči je sedel Urban

cev, ki, kakor znano, ni sicer našega mišljenja, ampak spada med liberalce, čeprav med zmerne. Izvedeli smo, da je njegova interpelacija napravila v merodajnih krogih velik vtis; vodilni činitelji države popolnoma z njeno tendenco soglašajo in zunanja politika naše države bo v tem zmislu tudi delala, da nas Italija ne izpodrine in da ne bomo prijateljstvu z njo žrtvovali svoje življenjske interese.

Zdaj pa človek z Rybačevu interpelacijo primerja napol neumno, napol zlobno pisanje »Slovenskega Nar.« in »Jutra!«! Že ko je svojčas dr. Krek vložil glede Albanije interpelacijo, koje zmisel je bil, da se Avstrija za Albance zavzame, da ne bo Lah žel tam, kjer ni sejal in se ne bo laški vpliv širil tam, koder je teren samo za nas! — že takrat sta glasili narodnapredne stranke zavoljo tega zoper S. L. S. hujskali. Ko pa je izbruhnil turško-laški konflikt in so Lah začeli okoli Albanije rovat, pa je »Narod« to označil za nekaj nedolžnega ter branil stališče, naj se med Italijo in Avstrijo ne »seje nesporazumljenja«, ampak pusti Italijo delati, kar hoče. To kljub temu, da je Italija v aneksijski krizi postopala proti Avstriji tako nehonetno, da nas je na trgovskem polju z najnečednejšimi sredstvi izpodrinila in nas prisilila k mobilizaciji. Glasilo narodnapredne stranke se je postavilo na stališče, da je popolnoma indiferentno, kaj Lah v Adriji počenjajo, in to v očigled dejstvu, da so bili Lah že čisto na tem, da zasedejo južnoalbanska pristanišča in nam zaprejo pot iz našega morja v Levanto, kar se je preprečilo le vsled energičnih remonstacij naše vlade in ostalih velesil v Rimu! In dasi smo liberalno stranko vprašali, se li s tako pisavo strinja, nismo še danes dobili odgovora. Kdor molči, pri-trjuje! Interpelacija voditelja tržaških Slovencev dokazuje, da tržaški Slovenci jugoslovanske koristi hvalabogu drugače razumejo, kakor naša slovenska liberalna iredenta!

Idrijske novice.

i Pokopali so v soboto, 7. oktobra, ob obilni udeležbi Marijo Božič, soprogo c. kr. rudniškega načelnika. Bila je dolgo vrsto let zvesta članica naših organizacij, za kar jo ohranimo v blagem spominu. Po dobri materi žalujoči rodbini iskreno sožalje!

i Kaj je slovanski vzajemnost? V socialnodemokratski »Zarji« je dopisnik iz Idrije pojasnil, kaj brezpogojno spada k slovanski vzajemnosti. Slovan je samo tisti, ki reče amen k vsemu, kar idrijski liberalci predlagajo. Kdor tega ne stori ter se v vsem ne ukloni zmedenim naprednim vodnikom po zgledu umrlega rudniškega svetnika K. S., ga pokrtačijo v »Narodu«. Dne 5. oktobra t. l. je začel »Narodov« dopisnik svoje duhovitosti še v »Zarji« odkladati. Spravil se je sedaj nad naše Čehce. Naši »Narodovi« dopisniki so pravi virtuozji v zmerjanju. »Sovražnik slovenskih visokošolskih študentov«, »markiranec«, do katerega čutimo »primerno zaničevanje«, »idrijski Čeh« — to je med nami kakor zlo, ki ga moramo, a ne moremo prenašati, so fraze, o katerih naj bo napredni dopisnik prepričan, da ne bodo prav nobenega

oplašile. Terorizem izda morda še kaj pri manj omikanih ljudeh, pa tudi že malo, pri olikancu pa prav nič več. Hvala Bogu, da smo že toliko daleč.

i Idrijski visokošolci ne dajo še počivati naprednim žurnalistom. Pogledali smo v zapisnik zadnje seje in tam brali sklep razprave o dijaških podporah: Vitoušev predlog se sprejme soglasno. Glasovali so torej za končni predlog c. kr. nadoskrbnika odbornika Vitouša poleg odbornikov S. L. S. vsi odborniki socialnodemokratske in napredne stranke. Sedaj pa udrihajo naprednjaki v »Narodu« in »Zarji« po predlagatelju. Kaj takega more roditi le liberalna pamet. Sicer pa bodi jasno povedano, da naj le utihnejo že enkrat napredni trije uredniki o tem predmetu, drugače ne bomo več molčali, ampak na osebne napade odgovorili — s številkami, ki bodo pa res v živo zadele. Pa da ne boste potem zopet padli po nas, češ, da vlačimo osebnosti na dan!

i Ali se ni nekoliko zagovoril? V »Zarji« očita napredni dopisnik, koliko je zaslužil neki uradnik pri stavbi realke ter se jezi, da so pa njegovi znanci nasprotni težnjam idrijskih naprednjakov. Ali ne bi bilo lepo, če bi nam, ker je že tako zgovoren, povedal še, koliko so zaslužili pa tisti, ki se še danes oklepajo idrijskega liberalnega programa ter ga zagovarjajo? Utegnilo bi biti zanimivo.

i Zastonj še danes čakamo, da bi »Narodov« dopisnik navedel, s katerim odlokom je ministrstvo izročilo pouk osmega dekleškega razreda uršulinkam v Idriji. Ker je tako korajžno zmerjal, naj pride na dan s tistim odlokom. Ne odjenjamo, dokler ne bo samo inteligenca — slovenska, češka ali nemška — ampak tudi vse navadno ljudstvo spoznalo, da temelji vse delo za napredno misel na — lažeh.

i Prometni avtomobil si je omislil veletrgovec Valentin Lapajne. Vozil bode dvakrat na dan v Logatec in nazaj, in sicer ne samo blago, temveč tudi osebe. Bila je skrajna potreba, da se naša daljava do železnice z naglo vožnjo skrajša. Posluževali se bodo nove vožnje gotovo radi.

Jeseniske novice.

j Prvo skloptično predavanje v sezoni priredi jutri zvečer ob pol 9. uri Katol. delavsko društvo v svojem domu na Savi. 60 barvanih slik bo pojasnovalo življenje velikega francoskega vojskovodja in cesarja Napoleona I., ki je podjarmil malodane vso Evropo in celo v daljni Egipt zmagonosno vodil svojo vojsko. Nazadnje je pa veliki mož umrl zapuščen in prognan na samotnem otoku Sv. Helene. Ni je skoro osebe v zgodovini, ki bi se tako hitro povzpela do najvišje časti — do cesarske krone, in zopet tako globoko padla — do prognanstva. Tudi mnogi slovenski fantje so se vojskovali pod njegovo zastavo. Predavanje bo torej za vsakega zanimivo. Ne zamudite ga! Vstopnina je nizka.

j »Revček Andrejček«, to lepo narodno igro s petjem, pripravlja Katol. delavsko društvo in jo namerava uprizoriti dne 22. in 29. oktobra letos.

j Nalivi so tudi v jeseniški občini pretekli teden napravili veliko škodo.

V Ukovi na Savi je odneslo most, ki so ga privezali nekje za nemško šolo. V Rovtah pa je Jesenica kar po vrsti pobirala mostove, brvi in tudi žage so bile v veliki nevarnosti. Naliv se je dne 6. t. m. zvečer kar šestkrat po vrsti ponovil.

j Občinske volitve na Jesenicah so še daleč. Lani osorej se je po intrigah nekaterih žugalo gerentstvu s kaznijo, ako hitro ne napravi imenikov. Vse se je že davno izvršilo. Sedaj pa ni nikogar, ki bi pobezal tiste, ki že mesece in mesece dremlejo pri 25 reklamacijah. Seveda, mere in uteži so različne.

Po svetu.

Reklama po telefonu. Nov način reklame so se domislili londonski trgovci. Če se bo ta razvada razširila tudi drugod, potem človek kmalu ne bo varen, da se nekega jutra na vse zgodaj zbudi po telefonu in mu po tem pove g. trgovec v I. L., da ima lepo novo perilo, ki ga proda v izgubo, naše gospodinje se bo tekom dneva nadlegovalo, da naj pridejo kupit k trgovcu na tem in tem trgu dobro, sveže kolonialno blago in celo strogemu samcu se kaj lahko dogodi, da mu kakšen trgovec telefonično priporoči najcenejšo — damsko perilo. Seveda po tem priporočilu gosp. trgovec hitro obesi slušalko, tako da moteni niti časa nima, da si nad njem jezo strese.

Časniški poročevalci v kvaranteni. Znano je, da Italija ne vidi rada časnikarjev v Tripolisu. Tako je zadnjič na zvit način preprečila »vpad« teh ljudi v okupacijsko ozemlje. Časnikarji so bili namreč tako nepredvidni, da so nastopili pot skozi Italijo. Ko so bili že na Malti in se pripravljali na odhod se jim je približal mal čoln z vladnim uradnikom. Komaj je ta po desetih minutah odšel, že so dvignili mornarji rmeno zastavo. S strahom so gledali žurnalisti kako plapola v jutranji sapi rmena zastava — vedeli so, da je ladija osumljena, da so potniki okuženi po koleri. Vljudno, toda odločno se jim je ukazalo, da morajo vsi takoj v odkazana stanovanja — v kvaranteno. Vse prepiranje, vsi protesti niso nič pomagali. Sicer se jim je obljubilo, da bodo vseeno lahko poročali svojim listom in prejemali pošto, toda ostalo je le pri obljubi. Le z veliko težavo in dobro napitnino, se je nekemu časnikarju posrečilo, poslati kratko poročilo. Drugi so pa v vseh mogočih jezikih zabavljali in premišljevali, kako bi ušli skozi mnoge straže. Če so ti na tako škuden način »odstranjeni« vojni poročevalci še »neškodljivi« v kvaranteni ali pa že na poti v Tripolis še ne vemo, gotovo pa je, da Italija ne bode toliko predrzna, da bi radi take malenkosti in na tak neumesten način strahovala časopisje.

Sreča ekskralja Manuela v igri.

Ekskral Manuel, ki je bil pred kratkim v San Remu, je v tamošnji kazini v dveh večerih priigral ob rouletni mizi 120.000 lir ter razbil banko.

Lek proti kletvi. Neki Boulte, je bil leta 1908. pred centralnim sodnim dvorom obsojen radi sramotenja Boga in krščanstva na 50 funtov (nad 1000 K) globe, a poleg tega se je moral tudi pismeno zavezati, da ne bo nikdar več klel. O nedostojnosti nesramnega govorjenja, vedenja in kletvin ima zdra-

ve nazore tudi uprava južno-avstralskih železnic, ki je dala pribiti na svoje železniške vagone napise, sledeče vsebine: »Kdor v prisotnosti potnikov bogomržno ali nesramno govori, se kaznuje s 5 funti (100 K) globe«. Enaki napisi bi bili tudi pri nas potrebni, zlasti v krčmah.

Zločinstvo in brezverske šole. Po uradnih podatkih francoske vlade priobčuje katoliški list »America« tabelo, ki kaže kako rapidno narašča zločinstvo na Francoskem odkar so odpravili iz šol verski poduk. Statistično je dokazano, da je bila od leta 1831 do 1856 šola na Francoskem brezverska. V tem času je bilo stanje zločinov sledeče:

1831 do 1835 — 113.000,

1836 do 1840 — 144.000,

1841 do 1845 — 169.000,

1846 do 1850 — 226.000,

1851 do 1856 — 280.000.

Leta 1856 je dovolil leks Falloux kršč. nauk po ljudskih šolah, pod vodstvom duhovništva. Že po kratkem času se je izkazalo, da število zločinov pada. Od leta 1856 do 1860 je znašalo povprečno število zločinov 266.000. Leta 1861 pa je liberalno cesarsko uradništvo zopet odpravilo poduk krščanskega nauka in pojavilo se je mahoma veliko večje število zločinov, ki se kaže v sledečih številkah:

leta 1861 do 1865 — 272.000,

leta 1866 do 1870 — 283.000.

Ko je bila cesarska rodbina pregnana, je stopil gori imenovani zakon zopet v veljavo, cerkev je zopet prevzela svojo vzgojevalno misijo. V času od leta 1871 do 1875 je zopet zaznamovati nazadovanje med zločinskim svetom. Število zločincev se omeji na 250.000 slučajev. Leta 1876 se je pričela divja borba zoper vpliv cerkve v šoli in sledeče številke govore, da je zmagala »svobodna« misel. Od leta

1876 do 1880 — 372.000,

1881 do 1886 — 422.000,

1886 do 1890 — 461.000,

1891 do 1895 — 521.000,

1896 do 1900 — 514.000,

1901 do 1905 — 556.000

slučajev. Število prebivalstva se med tem ni spremenilo, ali pa le za malenkost in o kakem drugem vzroku pohuj-

šanja kot brezverstvu tudi ni govora.

10 milijonov kron ukradenih izsel-

ljencem. Skoro za 10 milijonov kron so razni avstrijski in v prvi vrsti ogrski »bankirji« v Severni Ameriki osleparili uboge izseljence. V letu 1910. so propadla sledeča podjetja: 1. V. Rovianek & Co. 4.000.000 kron, 2. Arpad Göczel & Co. 230.000 K, 3. M. Harbula 200.000 K, 4. M. Korlath 300.000 K, 5. Andrej Zermány dva in pol milijona kron; 6. Jakob Klein 1 1/4 milijona kron, 7. Izidor Klein 425.000 K, 8. Janez Beda 225.000 K. Proti tem falitnim denarnim kramarjem, ki so obdržali denarje izseljencev in potem pobegnili, je bilo uvedeno konkurzno postopanje. Malo pa je upanja, da bodo oškodovane stranke kaj dobile, ker so aktivna minimalna. Mogoče je tako sleparstvo le vsled tega, ker se v Ameriki razne bankirje skoro nič ne kontrolira in ti ravnaajo s tujim denarjem kot se jim poljubi.

Aerofon se zove senzacionalna iz-

najdba mladega angleškega inženirja

Gridewa Mhatterwa. Ta novi izum ba-

zira na podlagi brzjava brez žic ter

omogoča telefoniranje brez žic ne samo

Jesenovec, po tleh sede Vrbanovi štirje dečki, mala Anica je zlezla pod veliko mizo, kjer pestuje v miru svojo punico iz cunj. Kolovrati brenče. Dečki si drgnejo ozebke na nogah, starejša sestra Lenica pa prede s staro materjo in teto ob peči.

Kolovrati brenče. Vrban Jesenovec pomika črno čepico na sivečih lasih. Vrban Jesenovec je mož, ki šteje 57 let življenja, 37 učiteljevanja, šest neprekrbljenih otrok, ženo, mater in neprekrbljeno sestro. Večkrat pogleda Vrban od knjige na otroke in se vpraša: Zakaj si se ženil Vrban? Ali naj se učitelj sploh ženi? Mar ni bolje, da ostane Lenica na veke sama, kot da vzame pomožnega učitelja Klandra? — Historijo o lepi Madaleni in Edelpetru čita Jesenovec. Koliko težav sta prestala ona dva, predno sta se vzela v sveti zakon. Tudi Jesenovec je prestal mnogo, ko se je naveličal, že zrel mož materine in sestrine družbe, in se poročil s svojo Polonico. Tudi žal mu ni bilo prejšnja leta, da se je trudil za rdečelično, ozkojezično Polonico. Saj ni stal tako slabo, dokler je imel denar kaj veljave in je dobival letno plačo 400 frankov. Sorodniki iz kmetov so nanegli ženi letine, v jeseni je kupil par prašičev, in živel se je pozimi ob ječmenu in krači, pogajal in žgancih. Pridna žena je skrila še kak tolar — in on ga je izpil kak poliček. A odkar je vse tako narobe, izliva žena o vsaki priliki ploho priimkov in očitani nanj. Kar je nemir in pomanjkanje v hiši, je Vrban jako pesimistič-

nih nazorov o možnostih sploh in še posebej o učiteljskih.

Roka od mraza rdeča potrkna na okno. Rdeč nosček pokuka skoz motno steklo: »Tomažek, Boštjan, Balant, Nejc! Alo! Pejte! kepo, veliko kot Krim smo navalili v Kravji dolini, pa so nas prepodili kmečki pobje!«

Grdo pogleda Jesenovec in zažuga s pestjo. Dečki zarde, in pogledajo žalostno čevlje, ki se suše nabasani s slamo na peči. Slama jim gleda skoz luknjo na prstih... Oče je ukazal: Ko pridete iz šole se sezužite, da se ne povečajo pri skakanju luknje. Čevlji so dragi... Ne drsajte se po klopi, sedite mirno! Da se ne odtržejo krpe. Mirno! Mirno! Mirno! Kako more biti zdrav deček miren? Mirna naj bo Anica in lena Lenica!

»Tiho!« zakriči Anica izpod mize, Kolovrati brenče, zunaj pada sneg, Jesenovec čita. Iz kuhinje prihaja duh primetene kaše. V povest o lepi Madaleni se je vrnila Jesenovcu misel, če je skuhala žena dovolj veliko skledo kaše. Ženina botra iz Dravelj je pripeljala kaše in ajdove moke, stric je dal žakelj fižola. A kaj bo to za toliko ust! Ko ni masti, ni drv, mesa. Sneg pa naletava kot za stavo... Vrag vzemi Francoze!

Kot bi ugenila sinove misli, je mati vstala, ustavila kolo in pogledala na polico ob steni, in na lesen zakajen križ nad mizo. Zlim duhovom naj brani razpelo vhod, šiba za njim pa opominja, da sledi grehu kaznen. Zaslužili smo tvojo šibo o Gospod! Na Brezje

smo jeli hoditi, da nas Bog reši... Naj nam izprosi Marija Pomočnica, da se vrne stari cesar, stara vera, star denar... Fej nad katekizmom, ki govori o gnoju, o njivah in krompirju... Fej nad brezverci, ki zapirajo cerkve, pode pobožne patre v svet. Prepovedani so prazniki, romanje, procesije. Lačnemu Francozu so na mislih same veselice. Oh že hodi Antikrist... Prav pravijo bukve... Reši nas Gospod Francoza in peklenjskega brezna! — Na materin vzdih je vstavila tudi teta Špela kolo, in si otrnila solzo iz očesa. »Sie zaspale?« se je oglasil glas iz kuhinje in kolovrati so se zopet zavrteli. Polonica, Vrbanova žena, ne trpi postojanja. »Že tako je hudo, pa še lenariti počnite! Platno pride vedno prav, če se že omoži Lenica z Matijem, ali pa ne!« — Če se ali pa ne! Lenica je ustavila svoj kolovrat, spustila lakti na kolena in glavo v dlan. Dolgi plavi kiti sta ji padali po rdečem krilu, in oko se je zagledalo v metež.

Mimo okna je šinila konjska glava, in vozniček pokrit z žakljem. Lenica se je zamislila. Tiho in belo je zunaj. Sneg bo zamedel ceste, zamedel proračun v Parizu, očetovo in Matijevo plačo, in Leničino možitev. Oh kako je hudo! Čakati že dve leti, čakati Bog ve do kdaj, ko bi se pa Lenica možila raje danes kot jutri! Matija je tako pridlen fant, ravnatelj Vodnik ga hvali in priporočuje. Od pomožnega učitelja in šolskega sluga se je pomaknil zdaj do učitelja prvega razreda normalke, od pla-

če stodvajsetih goldinarjev se je pomaknil na tristo goldinarjev. Lahko postane še ravnatelj, morda še kaj višjega, saj je obiskoval licej, hodil na Dunaj. A smrt očeta, Leničine oči, so ga ustavile v Ljubljani. O Matija je priden! Petindvajset let šteje, a poučuje že pet... Oh, da bi že prišla plača! Oče pravi, da ne bo nič s poroko, dokler se ne uredi razmere učiteljev za stalno. Na skrivnem namigujejo ljudje, da francoska vlada ne bo dolgo trajala. Če se le ne motijo... Velik, mogočen je cesar Napoleon in kdo bi ga strahoval? Zet je dobrega cesarja Franca, že zato mu ne morejo kaj. Kadar hoče, hite milijoni v smrt, in kadar nima on časa, da bi pregledal račune ljubljanskega magistrata, tedaj stradajo učitelji, četudi govori vladni list o vsaki priliki o cesarjevi naklonjenosti do Ilircev. Oh sam Bog vedi kaj bo! Madalena in Edelpeter se ob koncu povesti vzameta, a sam Bog ve, če se vzameta kedaj Matija Klander in Jesenovčeva Lenica?

Zunaj se je čedalje bolj mračilo. Oče je zaprl knjigo in zlezal raz peči. »Matija gre!« so zavpili dečki in »kaša je kuhana«, se je zaslislalo iz kuhinje. Lenica je skočila, pokrila mizo, vzela žlice in odzdravila sramežljivo mlademu fantu. »Boš zajel z nami Matija?« je vprašala mati in postavila skledo na mizo. »Kaj nas bo gledal?« se je nasmešnila Lenica. Oče Jesenovec je pa potegnil velik križ čez čelo in nos in začel zajemati.

II. avstrijski protialkoholni kongres.

v Gradcu 8. in 9. oktobra.

Ker ste izrekli željo po poročilu o protialkoholnem kongresu, evo vam nekoliko obrisa o tem shodu.

Kongres je trajal dva dni: v nedeljo in ponedeljek. Glavni predmet razpravam je bil: **Alkohol in mladina**. Tudi drugod je prodrlo to prepričanje in se je izdala ta parola kakor pri nas: **»Vrzi se na mladino!«** O tem predmetu se je razpravljalo od vseh strani, še preveč na drobno. Vseh referatov samo o tem je bilo 20; po šest in sedem enega poldne, tako da zadnji referati: »Stanje alkoholizma in protialkoholnega gibanja v posameznih deželah« niso mogli na vrsto priti, med drugimi tudi naše ne. Govorilo se je na podlagi statističnih poizvedb in podatkov o tem, koliko alkohola pije že šolska mladina: ljudsko-, srednje- in visokošolska ter delavska; in kaj bi se dalo ukreniti proti tem razvadam in zapeljevanju potom prostega pouka in postavnim potom. Kaj se je kot od pomoček vse nasvetovalo, bi bilo predolgo naštevati. Društvo »Abstinent« se bo obrnilo na deželni šolski svet s prošnjo, naj se po naših šolah izpeljejo ti nasveti, kolikor so izpeljivi. — Med drugimi je imel referat tudi trikratni doktor, vseučiliški profesor Ude: Katoliški duhovnik in protialkoholni problem. Mladi agilni mož je tudi tako ustvarjen, da ga ni volje resnice prikrivati, ampak jo pove prostodušno in neustrašeno, dasi ima, kakor je povedal, zaradi tega nasprotnike. Trdil in dokazal je, da je duhovnik kot katehet, pridigar in spovednik v prvi vrsti poklican delati z vsemi silami za treznost. Njegov referat je prinesel graški »Volksblatt«. — Na shodu se pa ni samo govorilo, ampak tudi demonstriralo. Med dr. Šimsa iz Prage je razkazoval in razlagal nazorna učila, dva druga sta kazala skioptične slike, neki učitelj pa je imel vpricho celega kongresa z učenci neke graške šole javno skušnjo iz alkoholizma.

Katoliška protialkoholna organizacija je imela v nedeljo posebno zborovanje v dvorani Mestne hranilnice, in sicer dvojno: popoldne ob treh za mladino, zvečer ob sedmih splošno. Popoldne je bila dvorana — večja in krasnejša od »Unionove« — popolnoma polna. V Gradcu samem imajo že 2000 organiziranih ljudskih šolarjev-abstinentov v takozvanem »Schutzengelbundu«. (Kaj imamo pa v Ljubljani? Samo v Marijanišču obstoji protialkoholna organizacija med šolarji, drugod ni nič znano.) Vsi ti otroci so bili zbrani v dvorani, večinoma s svojimi stariši, in še nekaj drugega občinstva. Pelo in orgljalo se je — v dvorani so velikanške orglje — govorilo se je in skioptične slike so kazali. Zborovanje je vodil isti dr. Ude, čegar delo je vsa ta organizacija.

V »Kresu« in društvu sv. Marte smo imeli popoldne ob štirih shod, pri katerem so govorili: dr. Korošec, dr. Krek in Kalan o abstinenci in še o marsičem drugem. V »Kresu« se ustanovi abstinenčni odsek.

Pri večernem katoliškem zborovanju so govorili: Naš dr. Krek je duhovito razlagal nauke Tomaža Akvinskega o treznosti in abstinenci. Zanimivo je izpeljal, da bi morali po sv. Tomažu biti tudi vsi poslanci abstinentje... Referat prinese ob svojem času »Zlata Doba«. — Dalje sta govorila dr. Ude in P. Andrej Wittmann, reformiran benediktinec iz Inomosta. V njegovem samostanu, je rekel, je prepovedan vsak alkohol, tobak, meso in kava. — Zadnji pa je govoril mlad lajik z Dunaja, Anton Orel. Ta Orel je krasen dečko. Mlad, čeden fant, jako razborit, dober neustrašen govornik, prepričan katoličan in praktičen kristjan. On je organizator dunajske krščanske mladine. Ta mladeniška organizacija je pristno krščanska, in se ni hotela nič družiti z bivšo krščanskosocialno stranko, v narodnem oziru je brez vsakega šovinizma in priznava načelo popolne enakopravnosti med narodi. Govorili smo z Orlom tudi o dunajski politiki. On pravi, da je dunajske krščanske socialne stranke konec in da je ni škoda, ker resnično krščanskega je bilo na njej malo. — Mladeniška organizacija njegova, ki šteje nekaj tisoč udov, je vsa prepojena s protialkoholno tendenco, ker je on, njen voditelj, navdušen in že mnogoleten abstinent... Zeleli smo, da bi bili mnogi izmed naših ljudi slisali te štiri govornike, zlasti še Orla, ko je tako prepričevalno dokazoval potrebo in plemenitost abstinence. Prepričani smo, da bi bil marsikdo napravil logičen sklep: Če mlad fant tako resno vzame in tako globoko pojmi krščanstvo, potem...

Katoliško zborovanje, popoldansko kakor večerno, se je obneslo v vsakem oziru prav lepo; lepše kakor splošno.

Za naše
gospodinje,
matere, žene
in dekleta.

Od gospodinje je odvisno blagostanje in sreča družine; gospodinje in matere imajo pa tudi v celem narodnem gospodarstvu eno najvažnejših vlog.

Blagor narodu, ki ima dobre, skrbne in varčne gospodinje! Dolžnost vsakega naroda, ki hoče prospevati, je, da skrbi za vzgojo večših in spretnih gospodinj.

V zadnjem času se sicer po raznih gospodinjskih šolah skrbi za prospeh in povzdigo umnega gospodinjstva, toda našim meščanskim, delavskim in kmečkim materam ter ženam, ki takih šol ne morejo obiskovati, je manjkala dosedaj strokovna knjiga, ki bi jim bila zvest in zanesljiv svetovalec.

Vsaka slovenska gospodinja mora biti tedaj vesela nove knjige:

Gospodinjstvo.

Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu
važna opravila. ∴ Šolam in gospodinjam

sestavila

∴ S. M. Lidvina Purgaj ∴

voditeljica „Gospodinjske šole“ v Ljubljani.

Knjiga je pregledana od najboljših strokovnjakov; deželni odbor in c. kr. kmetijska družba sta se zanjo zelo zavzela, ker se bo rabila tudi na gospodinjskih šolah. Knjiga ima izredno nizko ceno, namreč samo K 2·20 za broširan in K 2·80 za trpežno vezan izvod, po pošti 30 vinarjev več.

Pisateljica sama je dolgoletna, praktična gospodinja, kateri pa ne manjka kot voditeljici „Gospodinjske šole“ tudi temeljite teoretične naobrazbe.

Knjiga obravnava vse panoge gospodinjstva za vse sloje našega ljudstva, tako za preprosto, kakor tudi obširnejše gospodinjstvo.

H koncu knjige je dodal praktični zdravnik dr. Dolšak še pouk o zdravilstvu in postrežbi bolnikov.

Knjiga je opremljena z mnogimi, lepo uspelimi slikami, izmed katerih so nekatere večbarvne.

To dragoceno knjigo naj si nabavijo za mal denar vse naše gospodinje, matere, žene in dekleta.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Vodil ga je Vladimir baron Pražak, predsednik osrednjega katol. protialkoholnega društva na Dunaju (Kreuzbündnis). Pražak je vpokojen ministrski svetnik, zaveden Ceh in prepričan katoličan, blaga duša.

H koncu zborovanja je zastopnik slovenske protialkoholne organizacije pozdravil nemško in nekoliko poročal o našem gibanju.

Na splošnem kongresu je bila tudi **protialkoholna razstava**, ki ostane odprta do konca tega meseca. Tu je razstavljena cela množica slik, statističnih in grafičnih tabel, nazornih učil, in nebroj knjig, brošur, letakov in lepakov, ki vsa kličejo na odpor proti alkoholu, ljudskemu sovražniku. Če se vse to pregleda, vidi se, da se je začel in vnel po vsem civiliziranem svetu uprav orjaški boj proti temu ljudskemu zlu. Mnogo, mnogo zanimivega in instruktivnega. A izmed vseh najbolj zanimiva je tabela, ki izkazuje število organiziranih abstinentov po celem svetu. Z nje razberemo, da je bilo leta 1905 organiziranih abstinentov ogromno število 20 milijonov, leta 1910 pa 23 milijonov. Večina teh odpade na Ameriko in Angleško. V Avstriji jih je leta 1905 bilo 3500, leta 1910 pa 8000. Te številke dajejo nam, ki smo še majhni, pogum in vzpodbudo.

Udeležba na shodu od strani Slovencev je bila zelo slaba: že imenovani trije možje, dalje župnik Volčič s Štajerskega, en učitelj in en gimnazijec ter nekaj »Zarjanov«. Štajerski deželni šolski svet je dal učiteljem prost dan, da lahko gredo na shod. Kljub temu pa smo opazili izmed Slovencev samo ga. nadučitelja iz Slivnice pri Mariboru. — Nemški graški akademiki imajo samostojno abstinenčno društvo. Čuli smo, da je pri tem shodu pristopilo nekaj novih članov. Slovenci sicer nimajo posebnega društva za to; a gotovo je tudi med njimi število abstinentov o priliki kongresa znatno poskočilo. A za koliko, — to nam ni znano.

Vsekako mora ta shod tudi nam Slovincem dati novega impulza in življenja. Kar se je tam govorilo in sklepalo za celo Avstrijo, to velja tudi za Slovence in mora tudi na naših tleh obroditi. V kratkem se skliče shod zaupnikov, v teku enega leta pa zopet velik protialkoholni shod v Ljubljano. Treba, da naši somišljeniki že zdaj mislijo na to in se pripravljajo nanj. Posebno se mora v teku tega šolskega leta naše delo pri mladini zastaviti na celi črti, z vso energijo in vztrajnostjo. Če smo Slovenci majhni po številu, moramo svetu pokazati, da nismo majhni in ne zadnji pri delu za ljudsko prosveto in srečo.

Za otroške bolezni,

za katere je tako pogostem potrebno kislina imajočih sredstev, posebno opozarjajo zdravniki na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

ter je posebno pripravna zaradi svojega milega vpliva in jo toraj zapisujejo pri želodčni kislini škrofeljnih, krvicah, otoku žlez itd., in ravno tako pri kataru sapnika in oslovem kašlju. (Dvornega svetnika Löschnerja onomografija o Giesshübl Sauerbrunn.

Izvirke: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zalogo pri Mihael Kastner-ju, Peter Lassniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 11452-49

MANUFAKTURNA TRGOVINA

J. CIUHA

STARI TRG ŠT. 1

JESENSKE IN ZIMSKE
NOVOSTI

Dobro rodbinsko kavo

prideži že mali dodatek „pravega Francka“ s kav-
nim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje
nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kako-
vosti našel je pravi Franck toli priljubljeni spre-
jem v slehernem gospodinjstvu.

1553 6

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANČNA IN MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
Akc. kapital: 40.000.000 kron.
Rezervni zakladi: 17.000.000 kron.
Osrednja menjalnica:
„MERCUR“ DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Döblich, Gablonz, N. Graslitz, Krakov, Litomerice,
Moravski Zumberg, Mödling, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praga, Liberec, Dunajsko Novomesto, Cvetava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zaslonj in franko.

Priznana največja, resnično domača, že 25 let
obstoječa eksportna tovarna.

Franc Čuden, urar
Ljubljana, Prešernova ulica 1
samo nasproti Frančiškanske cerkve
je delničar

največjih tovarn švicarskih ur »Union« v Genovi in Bielu
on torej lahko po originalno tovarniških cenah
garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po
njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno
znane

Alpina ure

z matematično preciznim kolesjem v zlatu, tula, srebru,
nikeljnu in jeklu

prodaja.

637 1

Nedosežno velika izbira. — Večletno jamstvo. — Ceniki
zastonj in poštne prosti.

Sprejemem tako

vajenca poštenih staršev
14 let starega in
pomočnika

Fran Žmitek, krojaški mojster, Boh.
Srednja vas. 3071 2

Dobre

vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne
in nekatere skoraj nove

od 56—100 litrov
" 200—500 "
" 600—1000 "

proda po nizki ceni

Fran Cascio

2784 1

vinški trgovec

Lingerjeva ulica 1. za Skofijo

Priloga se tudi najljepši vermouth po
zelo ugodni ceni.

Sanatorij „MIRNI DOM“

priporočan od zdravnikov, sprejema

bolnike na živcih,

tudi nevarne slučaje

histerične, bolne na srcu, želodcu

pa take ki so samo okrepčanja po-

trebni. — Cene so zmernе. — Pro-

spekti na zahtevo zastonj.

Dr. Fran Čeh, Gornja sv. Rungota

3035

pri Mariboru.

Trgovino

z mešanim blagom

na dobro lidočem prostoru kje na deželi

iščem o najem.

3068 2

Kdo, pove upravnistvo „Slovenca“.

Kiepach & Omčikus

1083 nova z najmodernejšimi stroji
20 in električnim obratom urejena

tovarna žaluzij, rolet, lesenih in železnih
zastorov za izložbe, prodajalne itd. itd.

Telefon št. 1324 **Zagreb** Marija Valerija ul. 8

Ceniki, prospekti in vzorci zastonj in franko!

ANTON ŠARC, Ljubljana.

Izdelayanje perila, pralnica in svetlolikalnica
na električen obrat, priporoča zelo dobro in
solidno izdelano **perilo po nizkih cenah.**

Opreme za neveste!

Perilo za deklice in dečke, za otroke, platno
šifon, švicarske vezenine, se kupi zelo ugodno,
rjuhe, brisalke, prte, prtiče, nogovice, maje.

Tetra-perilo

za gospode in gospe. Kdor trpi na prehladu
reumatizmu, trganju in ishiji, naj le to perilo
nosi, ta poskušnja bode vsacega zadovoljila.

Vzorci so vsakemu na razpolago.

1787 (1)

SINGER „66“
Šivalni stroj 20. stoletja
Kupujte samo v naših prodajalnicah
ali od njih agentov!

Singer Co. deln. dr. šivalnih strojev.

Ljubljana Kranj Kočevje Novo mesto
Sv. Petra cesta 4. Glavni trg 53. Glavni trg 79. Veliki trg 88.

Na splošno vprašanje vsako zaželeno pojasnilo; vzorci za vezenje, krpanje in šivanje zastonj in franko.

Najboljša češka tvrdka! Ceno posteljno perje!

1 kg sivoga, dobro skubljenega 2 K; boljsega 2 K 40; prima polbelega
2 K 80; belega 4 K; belega puha 5 K 10; 1 kg izredno finega, snežno-
belega, skubljenega 6 K 40, 8 K; 1 kg puha 6 K, 7 K; belega puha 10 K;
najfinejši prsi puh 12 K. — Pri 5 kg se pošlje franko.

Dovršene postelje

2779

iz zelo gostega rdečega, modrega, belega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica 180 cm
dolga, 120 cm široka z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, napolnjena z novim,
sivim, zelo trpežnim, puhastim posteljinim perjem 16 K; s polpuhom 20 K; s puhom 24 K; po-
samesne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50, 4 K; pernice 200 cm dolge, 140 cm
široke, 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K; blazine 90 cm dolge, 70 cm široke, 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70,
spodnje pernice iz močnega, pasastega gradla, 180 cm dolge, 116 cm široke, 12 K 80, 14 K 80.
Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko. Zamena dovoljena, za nepovoljno denar nazaj.
Cenik zastonj in franko. **S. BENISCH, v Dešenici št. 818. Češko.** Cenik zastonj in franko.

Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave

Dunajska cesta št. 22

LJUBLJANA

nasproti kavarni „Evropa“

konces. podjetje za električne naprave, napeljava električne luči in prenos moči,
telefonske in brzojavne naprave. Dobava in montiranje motorjev na bencin in
petrolin ter Diesel-ovih motorjev. V zalogi vedno v veliki izbiri: elektromotorji,
ventilatorji, obločnice, žarnice, telefoni, vsakovrstni inštalacijski material, mazilna olja
in masti, sesalke, svetilniki za elektriko in plin ter sploh vse tehn. potrebščine

Mehanična delavnica

sprejema vsakovrstna mehanična dela in popravila vsakovrstnih strojev. Dela se
izvrše solidno, točno in po najnižjih cenah. Proračuni na zahtevo zastonj.
Zavod za tehnične in elektrotehnične naprave. 748

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter
manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ul.

Mažarizacija Bosne.

Sarajevski »Hrvatski Dnevnik« se 11. t. m. na uvodnem mestu bavi z mažarizacijo Bosne na šolskem polju. V Sarajevu se je letos otvorila druga mažarska ljudska šola in otroški vrtec. V eni šoli je nad 200 otrok, v drugi nad sto in v otroškem vrtcu nad 60. Seveda to povečini niso mažarski otroci, marveč so med njimi židovski, hrvaški, in mohamedanski otroci — samo slednjih je na eni šoli 21. Da privabijo čim več tujih — zlasti mohamedanskih — otrok v svoje zavode, dele mažarski učitelji med šolsko deco bonbone, klobase, brezplačne tramvajske karte, učila, obleke, denar itd. Razven v Sarajevu so mažarske ljudske šole po nekaterih naselbinah in letos se je enaka šola otvorila v Mostaru. Z mastnimi nagradami, ustanovami in drugimi ugodnostmi se vabi v Pešto tudi bosenska srednješolska mladina, obrtni vajenci in pomočniki. Zanimivo je, da zlasti mohamedanci z veseljem prodajajo svojo mladino Mažarom; »Muslimanska Sloga« je celo ostro zavrnila tozadeven opomin od hrvaške strani in odkrito priznava, da si teh mažarskih grizljejev mohamedanci ne puste odtrgati od ust... Kajti Mažari da so prijatelji mohamedancev in njih glavna opora v monarhiji, katerim morajo biti mohamedanci globoko hvaležni za materialno pomoč na kulturnem polju. — »Hrv. Dnevnik« pozivlja na odpor proti mažarizaciji s posnemanjem Petrovaradina, kjer so Hrvati sklenili najstrožji bojkot proti vsem onim izdajalcem lastne krvi, ki pošiljajo svoje otroke v mažarsko šolo ter ta bojkot tudi kljub vsem grožnjam oblasti dosledno izvajajo.

Socializem.

Socialno - demokratska hinavščina. V Dortmundu na Nemškem je dobil social. demokratski konsum od nemške vlade 7000 mark podpore za nabavo lastnega avtomobila; konsum se je pa od svoje strani zavezal, da bo dal v slučaju vojske avtomobil vojaški upravi na razpolago. Kaj pa, 7000 mark je že lep denar in za denar vrže tudi soc. demokrat vse tiste papirnate resolucije, ki jih sklepajo voditelji sodrugov proti vojski na svojih kongresih, v koš. Soc. demokrati imajo prav, da denar vzamejo, prav pa ni, da bodo še nadalje sodrugi farbari, da so soc. demokrati največji prijatelji ljudske sreče, ker se proti »militarizmu« bojujejo. Kdor daje v vojski svoj avtomobil vojaški upravi na razpolago, pa pri tem upije, da je »antimilitarist«, je hinavec.

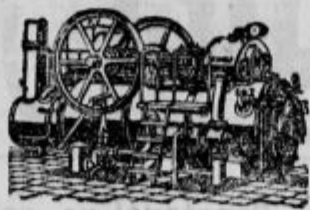
Žrtve svojega poklica. Leta 1909 je bilo v Nemčiji po vladnih izkazih nič manj kot 664.247 delavskih nezgod nagnjenih. Pri 139.070 osebah se je konstatiralo, da so vsled nezgode za izvrševanje svojega poklica popolnoma ali pa deloma nezmožni postali, 9363 se jih je pa smrtno ponesrečilo. To so številke enega samega leta. Od leta 1886 do l. 1910 torej v 24. letih se je pripetilo 9.410.152 nezgod; med temi slučajji je bilo težkih poškodb 2.140.798; umrlo jih je vsled poškodb, ki so jih pri delu doletele, 172.362. Iz teh števil se da popolnoma naravno sklepati, da tovarna veliko več ljudi v grob spravi kakor pa vojska.

Pivovarne neso denarja. Ljudje, ki pijo pivo, se kregajo, ker se je pivo v Avstriji zopet za 2 v podražilo. Če primerja človek velike dividende, ki jih lastniki pivovarniških delnic od piva dobivajo, moramo reči, da je ta nevolja popolnoma na mestu. »Akcijška pivovarna Pilzenskega piva« je razdelila letos 40odstotno dividendo; pivovarna v Smichovu celo 52 odstotkov. Na svetu je res čudovito; če kdo od svojega denarja prevelike obresti zahteva, ga oblast zapre, če mu pa delnice magari 100 odstotkov neso, pa pravijo, to je dobra špekulacija, čeprav ni drugega kakor odrtija, samo v drugi obliki. No pa pri pivu si ljudje še lahko pomagajo, da namreč pijo — vodo.

Brusel in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt šte. 21.

Patentni vročeparni lokomobili
z brezventilnim preciznim upravljenjem.
Originalno strojedelstvo Wolf 10-800 k. s.
obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom, za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih na 720.000 k. s.

3320-26

Anton Presker

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 14.

se priporoča sl. občinstvu za mnogobrojen poset, zlasti pa pred duhovščini v izdelovanju vsakovrstne duhovniške obleke (talarjev itd.), iz trpežnega in solidnega blaga, po nizkih cenah. 811 52

Ceno Posteljno Perje
1 kg sivu suščenega K 5.-, boljšega K 240, pol belega prima K 240 belega K 4.-, finega mehkega paja K 6, prvovrstnega K 7.-, 8.- in 9.-. Sivga paja K 6.-, 7.-, belega finega K 10.-, pravega paja K 12.-, od pol kg naprej franco.

Dovršene napolnjene postelje
iz gostega, trpežnega, rdečega, modrega ali belega iniet (nanking) blaga. 1 pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 vzglavnicama, vsaka 80 cm dolga, 60 cm široka, zadostno napolnjena z novim, sivim, pulstnim in trpežnim postelnim perjem K 15.-, s pol puhom K 20.-, s puh perjem K 24. Posamezne pernice K 10.-, 12.-, 14.-, 16.-. Posamezne vzglavnice K 3.-, 3.50, 4.-. Pernice 200x140 cm velike K 15, 15.-, 18.-, 20.-. Vzglavnice 90x70 cm velike K 4.50, 5.-, 5.50. Spod. pernice iz najboljš. gradila za postelje 180x116 cm velike K 15.-, 15.-, razpošlja proti povzetju ali naprej vplačila 2427

Maks Berger Dešenica 343/a Češki les
Nikar izklo, ker se zamenjava dovoli ali denar vrne. Bogati ilustr. ceniki vsega postelnega blaga zastoj.

Sprejem, v trajno delo dva mlada in poštena 3085 3

čevlarska pomočnika

IVAN RAMOVŠ, Selo pri Ljubljani.

Strojnik

z izkušnjo za kurjača, se sprejme takoj v nekem tovarn. podjetju. Pismene ponudbe z navedbo starosti, stanu, dosedanjega službovanja naj se pošiljajo na upravo 2972 »Slovenca« pod šifro »Strojnik«.

Plahete za vozove

pokrivala za komate in odeje, platno za jadra na meter najceneje pri štefanu Nagy, trgovina z železnino, Ljubljana, Vodničkov trg šte. 5. 2822

Čisti samo s

Globus

Čistilni izvleček

Najboljše čistilo za kovine na svetu

Globus

čistilni izvleček

Najboljše čistilo za kovine na svetu

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivač streh in klepar, vpeljalec strelvodov ter instalater vodovodov

Ljubljana, Poljanska cesta 8.

Priporoča se prečistiti duhovščini za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hatschek

z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštne prosto.

658

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in razpošlja prva sisaška tovarna tamburic

J. STJEPUŠIN

SISAK, HRVATSKO 2580 6

Priporočamo 2794

drože (kvas) iz drožarne Josipa Košmerl

Ljubljana, Frančišk. ulica št. 8.

Izborna blago! Točna postrežba.

Zahtevajte drože v prid »Slov. Straže!«

Stalni krajevni agenti

zmožni nemškega jezika se sprejmo ali nastavijo s stalno plačo za prodajo v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. Ponudbe pod »Merkur«, Brno, Nova ul. 20.

2 dami iščeta v nakup starejšo prostorno

hišo (gradič)

z nekaj sadnega vrta in travnikov, ako le možno blizu župne cerkve ali kakega samostana. Želi se v bližini žel, postaje. Cena zmerna. Ponudbe se pošilja pod B. v. M. Turjaški trg 5/II. n., Ljubljana.

POZOR KOLESARJI!

Mesto 110, samo po 80 K s »Torpedo« prostim tekom po K 95.— prodajam za reklamo nova prvovrstna kolesa znamka »Stirian-Graz« modeli 1911 s 3 letnim jamstvom, sveže, močne pnevmatike po K 5.—, 6.—, 7.—; cevi po K 3.50, 4.—, 5.—. Vse potrebščine, popravilja, emajljanje in ponikanje poceni. Pošilja se po povzetju. Obroki izključeni! Cenik zastoj in franko! 1185

Tovarniška zaloga koles in šivalnih strojev
A. Weissberg, Dunaj II.,
Unters Donaustraße 23/III.

Službo hišnika

ali kaj enakega išče mož, ki je poleg slovenščine zmožen tudi nemščine in angleščine. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava lista. 3067 3

Podprajte domačo industrijo!

Franc Kos

Ljubljana,
Sodna ulica.

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za površne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogovice, rokavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroji patent »Wiedermann« je edina in najugodnejša prilika za dober zaslužek, poduk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.

Ker delam brez agentov so cene veliko nižje. 164

Stare nogovice se ceno podpletujejo!

Milijoni
rabijo zoper

Kašelj

oslovski kašelj slastne

Kaiserjeve prsne karamele s »tremi« jelkami.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov zagotavlja gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 3099

Zavoj 20 in 40 vinarjev. Ovojček 60 vinarjev.

Prodajajo jih v Ljubljani lekarnarje: Ubald pl. Trnkoczy, Richard Sušnik, Dr. G. Piccoli, Deželna lekarna, Mr. Ph. And. Bohine, Mr. Ph. Jos. Glömar, Aut. Kane, drogerija; B. Ovančara drogerija, »Adria«, — Lekarna na deželi; Daniel Pire, Idrija, J. Bergmann, Novo mesto, C. Andrijašič, Novo mesto, Jar Hus, Vipava, Milan Wach, Metlika, A. Rohlek, Radovljica, Hinko Brilli, Litija, Karel Savnik, Lekarna pri Sv. Trojici, Kranj, Fr. Baccareich, Postojna, Jos. Močnik, Kamnik, E. Burdych, Skofja Loka, Mr. H. Rohlek, Trzin, Ph. Mr. E. Koželj, Jesenice, V. Arko, trgovci, Senožeče, Jos. Rudolf, drogerija, Litija, J. Kandusar, trgovec, Mengeš.

Zelod, suhe gobe, divji in pravi kostanj, vinski kamen, orehe, suhe češnje in hruške, vosek in med v sa-tovju in sploh vse deželne pridelke kupi vsako množino 3080

Anton Kolenc v Celju.

Kdor ima kaj, naj ponudi.

V najem se odda **gostilna in trgovina**

v »Društvenem domu« v Žitaravasi. Pojasnila se dobe istotam pri »Katol. slov. izobr. društvu« v Žitaravasi, pošta Miklavčevo, Koroško. 3072 2

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr.

priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju, — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic.

Siritarjeva ulica št. 6.

Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjižice ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 2904

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjearno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vseskar brezplačno.

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci poštnine prosto.

Ant. Schuster

Novosti konfekcije za dame in deklice, bluže, modno blago za dame in gospode, pristni tirolski loden, parhent, platno, šifon, gradl, preproge, zavese, garniture, odeje, pleti, šerpe, rute in žepni robci. 2912

Modna in konfekcijska trgovina

M. Krištofič-Bučar

se je preselila v lastno hišo na Stari trg št. 9.

Priporoča zelo pomnoženo damsko in otroško zimsko konfekcijo, po znano najnižji ceni, tudi po meri

Posebno krasne: kostume, plašče, pelerine, razne jopice, krila, domače halje in bluže in otročje oblekice.

Velika izbira perila in higijeničnih potrebščin za novorojenčke.

Pošilja na izbero tudi po pošti. 2993

Nc I 166/11

1

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani je po prošnji lastnika Viktorja Petsche-ta posestnika v Ljubljani, Poljanska cesta št. 9 na prodaj po javni dražbi zemljišče vlož. št. 41 kat. obč. Poljansko predmestje, obstoječe iz parcele št. 14/1 hiše št. 9 na Poljanski cesti in 14/2 gospodarsko poslopje; v omenjeni hiši se nahaja staroznana gostilna pri „Johanesbirtu“. Izključna cena znaša 32.000 K.

Dražba se bo vršila dne

14. oktobra 1911 ob 10. uri dopoldne.

na licu mesta v hiši, št. 9 na Poljanski cesti.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo. — Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. — Dražbeno izkupilo je plačati v 8 dneh po domiku v roke g. sodnega komisarja. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodišču ali pa sodnemu komisarju g. Matiji Hafnerju, c. kr. notarju v Ljubljani. Pojasnila daje tudi lastnik zemljišča sam na svojem domu.

C. kr. okrajna sodnica v Ljubljani, odd. I.,

dne 10. oktobra 1911.

Jesenske obleke, površnike, ulstre itd. za gospode in dečke

751

v krasnih vzorcih in najboljši izvršitvi priporoča

Velikanska izber!

A. Kunc

Ljubljana, Doornik trg 3.

Strogo solidne cene!

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk: Bösendorfer, Czapska, Heitzmann, Stelzhammer in Hörngl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno edini zastopnik na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event. falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18.—) najboljši instrument.

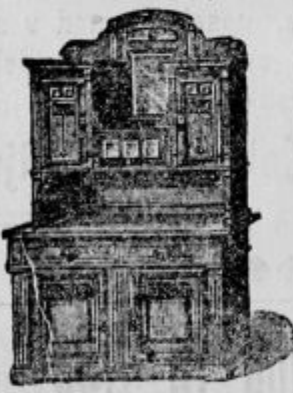
Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Violine od 5 K naprej. — Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uglasčevanja in popravila vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK

c. kr. izvedenec in učitelj, Glasb. Mat.

Ljubljana, Kongresni trg št. 15.

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

♦ Zaloge pohištva in tapetniškega blaga ♦

Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11.

Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke itd.

Sprejemajo se tudi opreme hotelov.

2924

Valični mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vevova ul. 6.

Telefon Interurb. št. 129.

Telefon Interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti, otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloge v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Črkoslikarija

likarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

nasproti hotela Union

Telefon 154.

Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Oljnate barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremenljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

sobne slikarje.

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.

1160

Narodnoobrambni Vestnik.

Eno leto dela „Slovenske Straže“.

Pred 25 leti so »Freie Stimmen« o voditelju koroških Slovencev, ko se je sam dvignil v koroškem deželnem zboru za pravice Slovencev, pisale, da bi ga bili kmalu ubili. Po 25 letih pa je zborovanje »Slovenske Straže« dokazalo, da se Slovenci ne pustimo ubiti, da se dvigamo in da so možje, ki se zbirajo okoli »Slovenske Straže«, na vseh poljih narodnega delovanja izvršili v kratkem času ogromno narodnoobrambno delovanje. V zahvalo našim somišljenikom za to delovanje je sklicala »Slovenska Straža« prvi svoj občni zbor v Celovec. Od naše strani se je storilo vse, da pokažemo nasprotnikom, da naše delo ni izživljanje, ampak samo bramba naših pravic. Občni zbor se je izvršil v najlepšem redu in tudi na mnoge »nemške« Celovčane globoko vplival. Razpoloženje na občnem zboru je bilo tem boljše, ker je ravno par dni prej vlada morala preklicati razpust najodličnejšega slovenskega narodnoobrambnega društva: Katoliškega političnega in gospodarskega društva za koroške Slovence.

Zborovanje se je vršilo v veliki dvorani hotela Trabesinger, ki je bila napolnjena z delegati podružnic »Slovenske Straže«. Navzočih je bilo okoli 350 delegatov. Posebno številno je bila zastopana slovenska Koroška. Ko smo stopili v dvorano, pozdravili so nas čisti zvoki tamburic celovškega tamburaškega društva »Bisernica«, ki je ves dan požrtvovalno sodelovala.

Ko je zapel zbor glasbenega društva »Ljubljane« »Slovenec sem« in »Lepa naša domovina«, otvoril predsednik g. drž. in dež. poslanec profesor Jarc zborovanje in pozdravi prisrčno državnega poslanca dr. Verstovška in deželnega poslanca Ravnikarja, dr. Brejca, vse delegate, pevsko društvo »Ljubljana« in posebno še zavedne Korošce in Korošice. Govornik povdarja, da so kresovi 10. julija lanskega leta vžgali v srcih slovenskega ljudstva živ ogenj ljubezni do narodno-obrambnega dela in do »Slovenske Straže«. Le temu navdušenju je pripisovati, da je »Slovenska Straža« že v prvem letu dosegla glede denarnih prispevkov tisto stopinjo, ki jo je dosegla »Družba sv. Cirila in Metoda« v četrtem. »Südmarch« pa v petem letu in da znaša število njenih članov že danes enajst tisoč. »Sl. Straža« je dokazala svojo življenjsko moč, ker je izpolnila vrzel, ki je doslej zijala v narodno - obrambnem delu, za katero je zainteresirala najširšo ljudsko maso in vse stanovne brez razlike. »Slovenska Straža« zboruje prvič v Celovcu, na koroških tleh, kjer »Družba sv. Cirila in Metoda« še ni zborovala. S tem smo hoteli dokumentirati, da je Celovec historično kakor tudi po današnjih razmerah tudi slovenska zemlja. Zaveden slovenski Korotan, ki mu je »Slovenska Straža« posvetila prvo leto največ svoje ljubezni, je naša prava slovenska Straža!

Pozdrav voditelja koroških Slovencev.

K besedi se je oglašil voditelj koroških Slovencev zaslužni dr. Brejc, da pozdravi zborovanje »Slovenske Straže« v Celovcu v imenu koroških Slovencev. Ko je pozdravil posebno številno zastopstvo kranjskih Slovencev, je podarjal, da tako izbranega koroškega Slovenstva, kakor ga danes tu vidimo, še ni bilo zbranega. Zahvali se odboru »Slovenske Straže«, da si je izbral za prvi društveni občni zbor Celovec, ker je s tem pokazal, da razume nalogo tega obrambnega društva: pomagati tam kjer je metej najhujši in naše čete najslabotnejše. Govornik je v kratkih besedah zarisal žalostni položaj koroških Slovencev: proti severu je odprta njihova meja vsem sovražnim pohodom sredi med nas, za hrbtom pa so zavarovani s sivimi skalami Karavank proti prijateljem sloven. Kranjcem. Vsled teh žalostnih razmer je v socialnih in kulturno gospodarskih zadevah čisto

navezan slovenski Korošec na sodeželana Nemca, na drugi strani pa se je skrbelo, da so bili Kranjci na Koroškem bolj osovraženi kot Nemci. Delo najnovejše dobe je doseglo, da so pred sodki padli. Govornik pozdravlja vse narodne boritelje zbrane danes na ogroženih koroških tleh. Nasprotniki hočejo še to mrvico Slovenstva, kar ga je še ostalo, iztrebiti iz Koroške. Načrt nasprotnikov je prozoren: naše vrste hočejo na dveh mestih prodreti in napraviti tri jezikovne otoke, da bi se ne moglo več govoriti o kompaktnem koroškem Slovenstvu. Ob nasprotnikovem delu, ki ga vidimo, nam je sicer olajšano delo, ker vemo, kje nam je nasprotnike iskati. Peklensko pa je delo, ki ga vrše naši narodni nasprotniki v nevidni obliki, ko zastrupljajo dušo ljudstva. To kar koroškim Slovincem najbolj škoduje, je narodno renegatstvo. Če bi tega ne bilo, ne bi bil težak naš boj. To nas utegne ubiti, če ne dobimo pravega protisredstva. Od nemške in od vladne strani se izvršuje to delo en gros in en detail, izvršuje na splošno in na posamezno. To kar imamo še slovenskega, to je sedaj izborna, je izbrusen demant, a majhen je. Dobiti moramo sredstva proti renegatstvu, proti pobarabljenju našega ljudstva, dobiti moramo sredstva, na katera se ljudstvo moralno opre, dobiti nazaj tistega duha, ki ga je nemčurstvo v prah poteptalo. Naši ljudje morajo videti, da jim drugi Slovenci hočejo resnično pomagati. Vzbuditi moramo samozavest njegovo. Prav je, da je »Slovenska Straža« izvolila Celovec za svoj prvi občni zbor — s tem kaže, da nismo tujci v Celovcu! Pred 50 leti je baron Zörnig izvršil v Celovcu privatno ljudsko štetje in vlada ga ni razpustila. Med 10.000 prebivalci je takrat naštel 6200 Slovencev in 3800 Nemcev! Ti Slovenci niso pomrli, samo pokazati se ne upajo. Celovec je dvojezičen, je jezikovno mešano mesto. Pravico imamo na tem mestu zborovati. Neposredna okolica Celovca hrani važen del slovenske zgodovine. — **koroško slovensko državnoopravno zgodovinsko reminiscenco.** Na severu od tu so sveta tla, je slovenska Meka, tja bi moralo potovati vse, ki ima spoštovanje do stare slovenske misli, ki je v obliki samostojne državne oblasti vladala in Slovincem gospodarila. Celovec pa je poleg Ljubljane naše prvo kulturno središče po Družbi sv. Mohorja, ki je nekako obrambno društvo v Celovcu, sicer v drugi obliki, pa ne manj vredno kot je delovanje skupnih obrambnih društev, tu je sedež našega najmlajšega, a skoro najmočnejšega narodnoobrambnega društva — katoliškega političnega in gospodarskega društva za koroške Slovence, po službi naše vlade in nemških nacionalcev vzdigajočega se kot Feniks. Pozdravlja zborovalce končno tudi v imenu celovških Slovencev, v katerih domu zborujemo in pozdravlja tudi v imenu celovškega drž. poslanca Grafenauerja, katerega je okrajni glavar kontumaciral, češ, da »ima njegova živina kugo na gobcih«.

Štajerski Slovenci pozdravljajo.

V imenu štajerskih Slovencev je pozdravljaj zbor štajerski drž. in dež. poslanec dr. Verstovšek. »Za kulturo se jim gre,« vpijejo Nemci, v imenu kulture da hočejo samo tisto nazaj, kar so prej imeli. Tako si upa celo slavni nemški romanopisec pačiti resnico ter kliče v tem imenu Nemce na delo proti Slovincem, barbarom. Naduti nemški pisatelji so sedaj celo v romanih pričeli pačiti zgodovino in se lagati, da bi Nemce v Rajhu navdušili za ponemčevalno delo med Slovinci. Pozdravlja vzorno delo »Slovenske Straže«, v kateri se zbira masa našega naroda naša kmečka mladina! To je znak, da »Slovenska Straža« prav vrši svoje delo v teh težkih časih,

ki jih imamo Slovenci. Našemu ljudstvu moramo povedati za kaj se gre, vzbuditi moramo samozavest njegovo.

Rešila nas bo samozavest slovenskega ljudstva ne pa inteligenca v mestih! Tako delo »Slovenske Straže« naprej!

Pozdrav učiteljstva.

V imenu »Slovenske zveze« pozdravlja zborovanje deželni poslanec kranjski nadučitelj Ravnihar: Milo se mu je storilo, ko je stopil na koroška tla. Videl je v duhu tiste čase, ko so koroškim Slovincem gospodovali njihovi lastni vojvodi. V imenu učiteljstva »Slovenske zveze« pozdravlja vse koroške Slovence in Slovenke, v imenu učiteljstva, ki je zapisalo na svoj prapor geslo: »Veri in vzgoji — vse za vero, dom, cesarja!«

Slovensko katoliško - narodno dijaštvo v »Slovensko Stražo«.

Predsednik »Slovenske dijaške zveze« Fr. J. ež izroča pozdrave slovenskega katoliškonarodnega dijaštva. Dijaštvo bo vedno zvesto stalo ob strani vsem delavcem na naših narodnih mejah. Vsi bodimo združeni v »Slovenski Straži«! Obljublja »Slovenski Straži« pomoč dijaštva.

POROČILO

predsednika pri veliki skupščini.

Predsednik »Slovenske Straže« g. državni in dež. poslanec Evgen Jarc, je nato podal naslednje poročilo:

Eno leto dela Slovenske Straže za obrambo narodne meje je končano.

Zakaj se je ustanovilo še eno narodnoobrambno društvo? Slovenska Straža se je ustanovila, ker Ciril Metodova družba vsled znanih dogodkov v Bohinjski Bistrici ni iskala sprave, v posebni meri pa je bila ustanovitev Slovenske Straže potrebna, ker narodno mejo ni mogoče braniti samo s šolami, ampak potrebuje mnogo drugega tihega, podrobnega dela, s katerim se šolska družba ne more pečati. Pri ustanovitvi Slovenske Straže je pa bila vodilna misel, da je vse slovensko narodno delo treba postaviti na verski, katoliški temelj, ker priznavamo samo eno narodno misel, kakor jo hoče katoliška vera, ki je edino zmožna ohraniti naš narod duševno, telesno in нравno zdrav in pripravljen za težak boj za svojo pravico in obstanek.

Narodni nasprotnik naš je močan, bogat in dela z nemoralnimi sredstvi: podkupovanjem, žganjem in gospodarskim izrabljanjem. Naš narod pa je maloštevilen in reven. Zato je bila prva naloga Slovenske Straže vse ljudstvo, vse sloje, tudi najpriprostejšega človeka zainteresirati za narodnoobrambno delo. In to se je zgodilo, kar je velik uspeh prvega leta. 4. maja 1910 so izdali naši voditelji oklic »Somisljenikom«, v katerem vabijo na ustanovni občni zbor novega narodnoobrambnega društva, katerega so dali ime Slovenska Straža. Dne 11. maja je bilo ustanovno zborovanje v Ljubljani, h kateremu so prišli v obilnem številu obmejni Slovenci. Na tem zborovanju se je postavil temelj in določile smeri našemu narodnoobrambnemu delu. Izvolilo se je vodstvo 21 članov. Zborovanje je zaključil koroški poslanec Grafenauer z besedami: »Mati Slovenija je začela zbirati raztresene ude. Po različnih kronovinah smo živeli vsak zase, skupnega dela ni bilo. Naš narod je bil prej zaničevan in neupoštevan od vseh, ker se sam ni — upošteval. Ko pa zbira sedaj svoje moči, se tresejo nasprotniki.«

In res. Slovenski narod je začel zbirati svoje moči. 10. julija 1910. Ta dan je bila rojena slovenska narodna vojska. Na sto in sto gričih in gorah so za praznik Sv. Cirila in Metoda goreli kresovi, ki so bili znak otroške ljubezni našega ljudstva do

svojih svetinj: svete vere, maternega jezika in svete zemlje domovinske. 10. julija pa se je ustanovilo 161 podružnic Slovenske Straže. Kakor da bi vstala kralj Matjaževa vojska, se vidi človeku ta dan. Resnično, 10. julij je bil dan, zlat dan v zgodovini slovenskega naroda.

Kmečki očetje in matere s sinovi in hčerami, delavec z otroci, trgovec in obrtnik, duhovnik in katoliški izobraženec, vsi sloji našega ljudstva so ta dan vstopili v narodno vojsko in obljubili zvestobo in delo domovini in njeni brambi. Na en dan je postala Slovenska Straža vsemu ljudstvu znana in ljuba; vkoreninila se je v naš narod.

Vse ljudstvo je sedaj v večini prepričano, da narodnoobrambno delo ni malenkostno delo, ampak da je življenjska potreba našega malega naroda. Zato v slehernem kraju zmaga spoznanje, da mora vsaka župnija postaviti na narodno bojišče svoj bataljon, — lastno podružnico, v kateri mora biti zastopana vsaka poštna slovenska, kršč. hiša z vsemi svojimi člani. Tako se je po 10. juliju ustanovilo še 40 podružnic in »Sl. Straža« šteje danes 201 podružnico. Veliko delo in lep uspeh, ker ima vsaka četrta slovenska župnija svojo podružnico.

Obmejni Slovenci so dobili nov pogum in novega ognja, ker se je zavzelo zanje vse ljudstvo. Obup izginja, dela se na celi črti po geslu Slovenske Straže: »Molčati in delati!« Slovenska Straža je povsod, kjer je mogla, pomagala s svetom, knjigo in denarjem. Mnogo se je delalo, kar se ne da izraziti v številkah, a ima v krajevnih razmerah svoj pomen in uspeh. Tih, droben delo je vršila Slovenska Straža, ni se pisalo po časopisih, ker od hrupnega bobnanja ni koristi, temveč se le sovravnika opozori na svoje delo. Naše načelo je bilo: Ko bo stvar močna, se bo sama pokazala in pred sovražnika naj stopi v moči, ne pa v slabosti. O marsikateri podpori ne bomo dali v javnost, kam je šla, pač pa lahko vsak somisljenik in član dobi natančni vpogled za vsak vinar v naši osrednji pisarni.

Oči smo imeli uprte na celo narodno mejo na severu in jugu. Zavzeli smo se za vsak pojav in vsako akcijo, ki bi mogla utrditi naše narodno stališče v ogroženem kraju.

Pri svojem delu smo imeli vedno pred očmi dvoje: »Slovenska Straža« ni šolsko društvo, ki bi imelo samo nalogo v ogroženih krajih zidati šole. Takih krajev je najmanj sto, stroškov bi bilo na stotisoče; tega pa ne zmoremo. Obmejni Slovenci pa niso potrebni samo šol, ampak tudi drugega poduka; skrbeti je treba za mladino, ko je prišla iz šole, odraslim je treba poduka za domače gospodarstvo in javno življenje. Narodno mejo posejati s kulturnimi trdnjavami, to je naš namen. Pregnati malodušnost iz src, vcepiti pa odločnost, željo po izobrazbi, misel za zdravo družinsko življenje, pravo domačo narodno vzgojo mladine, smisel za gospodarski napredek, duha podjetnosti in pridnim preslabotnim rokam pomagati, to je tudi narodno obrambno delo na meji. In to delo ima vršiti »Sl. Straža«.

Drugo je pa to. Toliko denarja, kakor spravijo Nemci za svoj Schulverein in Südmarch, slovensko ljudstvo ne zmora, zato ne moremo v vsako obmejno vas zabiti številne tisočake. Ljudi ne bomo kupovali z denarjem, kakor dela Südmarch, ker je to blago slabo, kupljeno za drag denar. Zato »Sl. Straža« le v skrajno izrednih slučajih da podporo posamezniku, pač pa v vseh slučajih, kjer se gre za slovenskega kmeta ali obrtnika posreduje, da dobi podporo ali posojilo drugod.

Mi moramo množiti v ljudstvu moralne duševne vrednosti. Izobrazba in vzgoja, to so naši tisočaki. S tem delom moramo kovati slovenske značaje

na meji. Značajno ljudstvo, to bo svoj najboljši branitelj. Zato ljudi ne bomo kupovali z denarjem.

Podpirali smo, kar nam ukazujejo naša pravila v § 2. in 3. Tako smo izdali za: **izobrazbo, društvene domove in predavanja** na narodni meji 9926 K 18 v. Z našo pomočjo sta se ustanovili dve obmejni izobraževalni društvi.

Vzdržujemo 80 knjižnic, 6 novih se ravno ustanovljajo.

V knjižnicah je okrog 10.000 knjig; vse knjižnice izvrstno delujejo, posebno mladinske, katerih je največ. Izdali smo za knjižnice 4206 K 18 v. V prihodnje bo treba še več žrtvovati za knjižnice, ki so res izvrstno narodnoobrambno sredstvo.

Za tri gledališke odre smo dali na Koroško 500 K, za oder v Gradcu 580 K, skupaj 1080 K.

329 obmejnih hiš smo preskrbeli s časopisjem. Stroški 1663 K 62 v. Za prihodnje leto bo treba še več hiš zalagati s časopisjem, kajti obmejna hiša, v kateri se slovenski časopis rad bere, je že precej utrjena pred uplivom tujca.

»Šola ni vse, a je začetek vsemu«, je rekel na ustanovnem zborovanju »Slovenska Straža« sicer ni nikakoli šolska družba, a ji je narodno šolstvo dragoceno kakor punčica v očesu. Takoj v prvem letu svojega obstanka je vzdrževala 2 otroška vrtca: V Velenju na Štajerskem, 40 otrok, in v Sv. Križu pri Trstu, 60 otrok. Prvo leto je varovala tedaj 100 slovenskih otrok. Stroški za oba vrtca in podpore drugim šolam, kakor tudi pripravljali stroški za novo gospodinjstvo šolo za slovenska dekleta na Koroškem znašajo 10.864 K 47 v.

V Ljubljani smo vzdrževali tri dijakove in eno dijakinjo z Koroške. Z našo pomočjo se je kupil v Celovcu Slovenski Dijaški Dom, kar bo velikega pomena za koroške Slovence, ker bo lahko večje število študiralec in bomo v nekaj letih dobili tudi več slovenske svetne inteligence. Podpore dijaštvu znašajo 2812 K 54 v.

Za narodno gospodarstvo, in za ohranitev slovenske zemlje smo določili 527 K 50 v, dosedaj izplačali 227 K 50 v. Utrdili smo stališče Slovencev v Št. Ilju v Slovenskih Goricah, pripomogli do ustanovitve dveh obmejnih hranilnic in posojilnic in ene živinorejske zadruge.

Za proučevanje narodno obrambnega dela in narodnostnih razmer smo dali 210 K, v prihodnje bo treba dati več, ker si moramo napraviti narodni kataster vseh dežel in dobre opise položaja na meji.

Skrbeli smo za delavstvo v zgornjestažerskih industrijskih krajih. Ustanovili smo jim dve knjižnici in 1 strokovno organizacijo. Stroški 250 K.

»Slovenska Straža« ne more mirno gledati, kako nam silijo ljudje iz domovine. Kaj nam hoče zemlja brez ljudi? Izseljeniško vprašanje je za nas važno narodno vprašanje. »Slovenska Straža« bo morala posvetiti temu dejstvu veliko pozornost. Za skrb za izseljence se je dalo 250 K.

Raznih podpor se je izplačalo 254 K 50 v. Dovolilo se je podpor do 30. avgusta 33.714 K 99 v, izplačalo že 31.744 K 99 v, gotovo častna številka.

Imamo pa pokazati tudi na drugo delo: Po zaslugi »Slovenske Straže« in z njeno pomočjo so dobili graški Slovenci svojo hišo, kjer je sedaj središče našega narodno obrambnega dela za Gradec in zgornje štajerske industrijske kraje.

Nemec kupuje našo zemljo. To moramo zabraniti. Izvedeti je treba za posestva, ki so naprodaj in poiskati kupca. Za prvo leto se je »Slovenski Straži« ponudilo v nakup ali posredovanje posestev, trgovin, gostiln na Koroškem 26, na Štajerskem 31, na Kranjskem 5, na Tržaškem 1, dalje 3 tovarne, 3 rudniki, 7 obrtniških mest. Vsa posestva so bila cenjena nad 800.000 K, veliko narodno premoženje. Vsi velike važnosti, ki ga ima zemlja za naš narod je »Slovenska Straža« ustanovila zadnji čas poseben zemljiški odsek, da se bavi s tem vprašanjem.

Mnogemu obmejnemu kmetu in obrtniku smo iskali posojila pri domačih zavodih, kar smo v več slučajih dosegli. Ob taki priliki ravno človek vidi, koliko je drobnega dela, ki je velike narodno obrambne važnosti in to je čisto tiho delo, ki se ne da o njem veliko pisati, a ohrani slovensko družino na rodni zemlji.

7 obrtnim vajencem smo preskrbeli učne mojstre.

Bili smo vedno v zvezi z našimi centralnimi organizacijami, povsod opozarjali, povsod posredovali na odločilnih mestih v spoznanju, da je »Slov. Straža« sicer najmlajši otrok naše katoliške in ljudske organizacije, a po

svojem namenu poklicana, da vse te posamezne strokovno organizirane sile, združi pri narodno obrambnem delu.

Upamo, da smo s prvim letom »Slovenske Straže« zadovoljni. Naša dolžnost pa je, da na koroških tleh, kjer je narodni boj najhujši in slovenski narod najbolj zatiran in v nevarnosti, vse ljudstvo, vse sloje spomnimo njihove narodne dolžnosti: **dela in požrtvovalnosti za svojo samoobrambo.**

Narodna nevarnost obstoji in je vedno hujša. Braniti se pa moramo sami, čisto sami. Sami si pišemo svojo usodo in zgodovino. Želimo si dobo brez krivic, želimo si trdno narodno mejo na severu, jugu in vzhodu. Za rešitev obmejnega svojega življenjskega vprašanja, pa nam še manjka ljudi in denarja.

Zatekli se bomo k svojemu ljudstvu. Kajti še vedno, ko smo apelirali na ljudstvo, se je odzvalo točno, z delom in požrtvovalnostjo.

Slovensko ljudstvo! Brani svojo mejo! Zbiraj vojščake in orožje!

POROČILO BLAGAJNIKA.

Blagajnik g. Anton Volta je poročal:

Slavna skupščina! Že iz poročila gosp. predsednika ste spoznali, da je »Slovenska Straža« prvo leto svojega obstanka veliko storila. To pa je bilo mogoče le vsled tega, ker se je požrtvovalnost in darežljivost našega ljudstva sijajno izkazala. 55.503 K 31 v je lep dar in velik dokaz narodne zavednosti in ljubezni ljudstva, katero ne živi ravno v blagostanju, ampak je revno in ima poleg tega še obilo drugega kulturnega davka za svojo bogato razvito organizacijo.

Korenina in vir naše moči so in bodo morale biti tudi v bodoče naše podružnice. Marljive čebelice morajo biti! In prvo leto so bile marljive. Račun podružnic kaže 11.423 K 1 v prispevkov. V statistiki, ki bo v brošuri natisnjena pa je ta vsota večja, ker smo pri vsaki podružnici pristeli tudi po nji nabrane darove, prodane kole in razglednice, dohodke nabiralnikov, ker smo v tem hoteli pokazati, koliko se je po prizadevanju podružnic poslalo za narodno - obrambno delo, da se spozna višina narodnega davka v vsakem kraju, kar bodi tem krajem v javno priznanje in zahvalo, obenem pa bodrilo še k večji marljivosti zbiranju darov, članarine in prodajanja narodnega kolka in razglednic.

Tako je 88 kranjskih podružnic prispevalo po statistiki 10.317 K 57 v; 47 štajerskih 4510 K 87 v; 14 koroških 1530 K 42 v; 13 goriških 1026 K 81 v; 5 tržaških 778 K; 2 istrski 42 K; skupaj 18.205 K 67 v.

Razlika 6782 K 66 v so tedaj darovi in po marljivosti 171 podružnic prodano društveno blago. 29 podružnic še ni poslalo prispevka za prvo poslovno leto. Vsota članarin pri podružnicah 11.423 K 1 v seveda zelo zaostaja za vsotami, ki so jih prispevale podružnice drugih obrambnih društev, kar pa naj ne da povoda, da bi kdo očital našim podružnicam manjšo pridnost in požrtvovalnost. Pomisliti je namreč, da je drugod članarina letno 2 K, pri nas pa samo 1 K, podporni celo 50 v, to pa zaradi tega, da omogočimo, da se tako siromašni vstopijo v naše vrste in to dejstvo bodi našim podružnicam voden klic: Višje vsote bomo zbrali, če bomo število svojih članov pomnožili, kar se lahko zgodi spridno agitacijo, kateri se bo težko odtegniti, ker je letni prispevek zelo nizek. Zato podružnice — agitirajte, nabirajte nove člane. Ne sme biti hiše, ki bi ne imela vsaj enega »Stražarja«! V trdnjih hišah pa po več, vsaj enega rednega, ostale pa za podpore.

Zavedajte se, da je v vaših rokah napredovanje in nazadovanje »Slovenske Straže« in s tem tudi usoda obmejnih bratov. Ta resna misel bodi vedno pred očmi in bodi Vam resen klicar k živahnemu delovanju.

Organizacija, katera ima tako obširen delokrog in ki mora zidati trajne naprave, ki naj varujejo našo mejo, pa mora sama stati na trdnih nogah. »Schulverein« ima svoj Roseggerjev fond. »Družba sv. Cirila in Metoda« svoj obrambni sklad. Mi pa imamo prvo leto 66 ustanovnikov, ki so vplačali do sedaj 124.500 K. To je začetek, pa ostati ne smemo pri začetku, ampak to stavbo je treba graditi naprej, treba nam je novih ustanovnikov. Naša želja gre tuov brezmejnost in zato prosimo slovenske petične ljudi, naj se spomnijo potrebe domovine in naj pristopijo kot ustanovniki k »Slovenski Straži«.

Darov je prejela »Slovenska Straža« ob svoji ustanovitvi 4160 K 87 v;

po ustanovitvi pa je dala: Kranjska 5575 K 78 v; Štajerska 2588 K 92 v; Koroška 801 K 37 v; Goriška 403 K 21 v; Trst 228 K. Drugi kraji 1503 K 63 v. Skupaj 15.261 K 78 v.

Lepa vsota, ki pa se da povišati, kar slovenski javnosti prav toplo priporočamo. Omenjanja vredni pri tej priliki so prispevki raznih korporacij, zadrug in društev. Tako je prispevalo: 20 hranilnic in posojilnic 651 K, 12 županstev 139 K 87 v, 45 izobraževalnih društev, Orlov, Bogomil in Marijinih družb 709 K 54 v. Poleg tega pa štejemo okoli 130 društev, zadrug in občin za svoje redne 10kronske člane in to so naši stebri, kajti vidi se nam, da bo »Slovenska Straža« samo takrat dobro ukoreninjena, ako se bodo vsa razna naša društva in organizacije priglasile za redne 10kronske člane. Vse naše različne organizacije so kolikor toliko narodno-obrambne značaja; naj to izrazijo tudi v vidni obliki 10kronskega članstva pri »Slovenski Straži«!

Zelo srečna je bila tudi misel »Sklada Mohorjanov«. Vsak »Mohorjan« naj bi v znak hvaležnosti »Mohorjevi družbi« ki mu za nizko ceno prodaja vsako leto toliko duševnega kapitala in zabave, ob prejemu knjig daroval za »Slovensko Stražo« vsaj 10 vin. — In z veseljem moramo konstatirati, da se je lani odzvala temu vabilu že skoro ena tretjina »Mohorjanov«, kajti nabralo se je v »Sklad Mohorjanov« 1. 1910 — 2748 K 4 v, to je čez 27.000 »Mohorjanov« po 10 v. Srčna hvala č. gg. poverjenikom in obenem prošnja, naj bi se z njihovo pomočjo kmalu uresničilo, da dajo »Mohorjani« vsako leto »Slovenski Straži« svoj milijonski dar — vinarjev!

Kaj pa društveno blago? Narodni kolki so dali čistega 2604 K 50 v, računski listki 28 K 20 v, himna 110 K 50 v, razglednice 128 K 56 v, papir 297 K 12 v; skupaj 3168 K 68 v.

V primeri z drugimi društvi, so te vsote malenkostne in ob tej priliki zopet poudarjamo, da bi to blago neslo »Slovenski Straži« dosti večje dohodke, ako bi se seveda bolj rabilo. Širite tedaj to blago! Raba narodnega kolka naj bo splošna; za narodni davek naj velja! Od blaga, ki ga prodajajo druge tvrdke pod imenom »V korist obmejnemu Slovincem«, smo prejeli: Od vžigalic 2919 kron 79 v, od cikoric 2000 K, od drož 150 K; skupaj 5069 K 79 v.

Od drugega blaga dobimo prispevke letos. V teh vsotah se vidi, kako velikega denarnega pomena je kupovanje blaga v korist obmejnemu Slovincem. Čim bolj se kupuje, tem večji so prispevki; to naj ima vsa slovenska javnost pred očmi, ker s tem širi in utrjuje slovensko obrt, industrijo in trgovino, sama dobi dobro blago, »Slovenska Straža« pa izdatna denarna sredstva.

100 nabiralnikov, ki so pa še kratke čas postavljene, je nabralo 262 K 14 v, dohodki od skioptičnih predavanj 1518 K 80 v, članarine pri osrednjem društvu 773 K 70 v, zapuščine 120 kron, obresti 304 K 37 v, vrednostni popirji 1000 K, provizije 140 K; skupaj 5392 K 1 v.

Tedaj vseh dohodkov 55.503 K 31 v.

Kam pa je šel ta denar? Vsakemu bo jasno, da je prvo leto veliko stroškov za upravo in agitacijo. Treba je bilo urediti dobro pisarno, nabaviti si potrebni inventar, to se pravi svojo delavnico, smo si morali urediti in založiti z vsem potrebnim, da bo šlo delo lahko hitro naprej.

Izdatki znašajo: Za tiskovine, okrožnice, listine podružnic, pravila itd. 3148 K 39 v, »Narodno - obrambni Vestnik« 415 K 52 v, za tuje narodno-obrambne časopise 30 K, 10% odpis inventarja 586 K 16 v; skupaj 4180 K 47 v.

Uprava: Pisarniške potrebe 364 kron 63 v, potni stroški 344 K 30 v, starnina 200 K, manipulacijski stroški poštne hranilnice 63 K 66 v, poštne 878 K 65 v, plače 5848 K; skupaj 7699 K 24 vinarjev.

Raznih stroškov je bilo še 1267 K 68 v. Skupaj teh stroškov 13.147 K 39 v.

Drugo leto bodo te številke manjše, ker je sedaj stvar upeljana, pisarna urejena z vsem potrebnim, zato bo delo vršilo lahko manj moči.

Podpor se je izplačalo v poslovnem letu 18.181 K 2 v; prej in potem do konca avgusta skupaj 31.744 K 99 v.

Naše premoženje je znašalo koncem prvega poslovnega leta, dne 30. junija 1911: v gotovini 7123 K 16 v, v poštini hranilnici 586 K 39 v, inventar 5275 K 48 v, nabiralniki 267 K 80 v, zaloga papirja, narodnih kolkov, razglednic, računskih listkov 9545 K 58 v, dolžniki 603 K 11 v, vrednostni papirji 1000 kron; skupaj 24.401 K 52 v.

To je naša podlaga za prihodnje leto. Morali smo biti v poslovnem letu nekoliko skromnejši z dovoljevanjem večjih podpor, ker so podpore, ki smo

jih dovolili prvo leto večinoma obljubljene tudi za prihodnja leta, kajti narave, ki smo jih na narodni meji poklicali v življenje. Bodo rabile še moči in razvoja, tedaj podpore.

Slavna skupščina! Imejmo pred očmi in povsod širimo to resnico med vsem ljudstvom. Narodno-obrambno delo brez denarja ni mogoče. Naša trdna volja pa je živeti, živeti kot samostojen narod v svoji pravici. Zato bomo obmejnimi bratovi, svojim predstražam v boju za pravico, obstanek in boljšo bodočnost dali vso zadostno pomoč. Ker oni branijo nas, bomo mi branili nje. Potrebne narodne meje so vedno večje, že zato, ker smo spoznali bojni načrt sovražnika in svoje slabe postojanke, ki jih je treba utrditi, da bo res imelo trdno narodno mejo. Zato pa danes na prvi skupščini Slovenske Straže kličemo svojemu narodu:

Navezano si na svojo silo in pomoč, zato naj bode delo tvoje bistre glave in žrtve tvojega zlatega srca prihodnje leto še večje. Napreduj v delu in požrtvovalnosti, ker v tem je tvoja rešitev.

POROČILO TAJNIKA.

Tajnik Ivan Štefe je poročal: Slavna skupščina! Slovenskemu ljudstvu ne moremo očitati, da ne ljubi svoje domovine in narodnosti. Kajti kje je narod, ki bi v enem letu ustanovil 201 podružnico, 201 podružnično organizacijo, ki ima varovati narodu zemljo in narodnost. To dejstvo je dokaz, kako dragocena je tudi prirobnemu človeku narodna misel. V srcu slehernega živi ta misel, morda pa samo tli, morda ne ve, kako bi se pokazala v življenju. »Slovenska Straža« pa bodi za vse nas oni kraj, na katerem vsak po svojih močeh dejanski dokazujemo ljubezen do domovine.

Prvo leto je »Straža« imela velike agitacijske dela. Predsedstvo in kranjski odbor je imel 41 sej, pokrajinski odbori so imeli svoje seje pred sejmami osrednjega vodstva, katerih je bilo pet celodnevnih. Pisarna je prvo prešla čez 2000 dopisov, razposlala pa čez 10.000 dopisov in okrožnic, kar je gotovo imelo svoj agitačni uspeh.

Mož, ki je vodil prvo leto ogromno delo v »Slovenski Straži«, je bil slovenski katoliškonarodni akademik prijatelj naš J. J. Ž., predsednik »Slovenske dijaške zveze«. Slovensko katoliško-narodno dijaštvo je s tem najlepše si začrtalo pot za bodoče svoje delo. Predsedniku »Slovenske dijaške zveze« naša najiskrenejša zahvala v imenu vseh slovenskih »Stražarjev« in v imenu bodočnosti slovenske!

Naša pisarna postaja od dne do dne obširnejše in splošnejše informacijsko središče, na katerega se priprosti in izobraženi sloji obračajo v šolskih, pravnih in narodnogospodarskih stvarih za svet. Mi smo veseli tega, čeprav se delo silno množi, radi volje smo ljudstvu v vsem na razpolago, kajti s komur pomoremo svojemu človeku, je dobro zanj in za nas. Posebno v trgovskem oziru glede naročanja raznega blaga ima pisarna prijetno priliko, da širi slovenske izdelke in priporoča slovenske tvrdke. Prav trdno upamo, da bo pisarna »Slovenske Straže« postala sčasoma tisti kraj, kjer se bo najhitreje dobilo najboljši pregled čez vse raznoliko življenje naroda. Zato pa bo treba delati na to, da dobi vsaka slovenska župnija svojo podružnico. Je čez 600 slovenskih župnij še brez podružnic »Slovenske Straže«, kar pa jih imamo, teh smo pa veseli in smo ponosni nanje.

Tako ima Kranjska 109 podružnic; ustanovnih članov 16, 10kronskih 72, rednih 4449, podpornih 1391.

Štajerska 54 podružnic; ustanovnih članov 5, 10kronskih 46, rednih 2037, podpornih 564.

Koroška 15 podružnic; ustanovnih članov 3, 10kronskih 6, rednih 593, podpornih 135.

Goriška 16 podružnic; ustanovnih članov 2, 10kronskih 7, rednih 555, podpornih 157.

Tržaško 5 podružnic; ustanovnih članov 1, 10kronskih 2, rednih 224, podpornih 32.

Istra 2 podružnici: rednih 57.

Skupaj ustanovnih članov: 27, 10kronskih 133, rednih 7915, podpornih 2279. 27 podružnic še ni poslalo statističnih pol. V vse h slovenskih deželah ima dozda, kolikor je znano 10.354 članov, kar pa jih je še v teh 27 podružnicah, gotovo presega skupno število enajst tisoč: 11.000. Zadovoljni smo s tem ponosnim številom podružnic in članov, toda naš cilj je: Kakor je v vsaki župniji, pa naj bo še tako majhna in skrita, poverjenišvo družbe sv. Mohorja, tako bodi tudi v vsaki podružnici Slo-

* Za naše matere, žene in dekleta.

Smisel za umno gospodinjstvo se vedno bolj širi med Slovenci. Kolikor bolj napreduje naš narod, tem živahneje se mora razvijati gospodinjstvo, ker brez njega ne more biti uspešnega napredka v domači hiši.

Prospeh vsakega naroda je odvisen od žene, matere in gospodinje, kajti cela družina se suče v prvi vrsti le okrog matere. Blagor narodu, ki ima dobre, skrbne, varčne gospodinjke, ki res po starem pregovoru podpirajo tri ogle pri hiši. Družina in hiša, ki ima slabo, potratljivo in neveščo gospodinjko, mora propasti. Onemogočen je pa tudi gneten in kulturni napredek naroda, ki nima dobrih gospodinj, kajti gospodinjstvo je osnovni steber, na katerem sloni sreča, blagostanje in moč posamezne družine, pa tudi celega naroda.

Skrbna gospodinja, verna in razumna mati je prva in prava vzgojiteljica ljudstva; le narodi tedaj, ki skrbijo za vzgojo spretnih gospodinj in dobrih mater, morejo duševno ter telesno prospevati in z jasnim, brezskrbnim očesom zreti v bodočnost, kajti napredek jim je gotov.

Zivo potrebo po gospodinjstvih šolah so pravočasno umevali tudi važni faktorji med Slovenci, kajti c. k. r. kmetijska šola je že pred 12 leti ustanovila gospodinjstvo šolo v ljubljanskem Marijanišču in deželni odbor kranjski prireja leto za leto več gospodinjstvih tečajev.

Ker pa ni vsaki gospodinjki mogoče pohajati gospodinjstvo šolo in obiskovati tečaje, kajti večini manjka potrebne časa in časih tudi denarja, bila je prepotrebna strokovna knjiga, ki bi služila šolskemu pouku, objednem pa bila tudi gospodinjкам, ki ne morejo v šolo, pravi svetovalec.

Veseli mora tedaj navdati vsako slovensko gospodinjko in mater, kajti taka knjiga, in sicer v vseh ozihih kar najpopolnejša, je ravno kar izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. — Knjiga ima naslov: »Gospodinjstvo«. Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Sestavila S. M. Ljivina Purgaj, prednica šolskih sester in voditeljica gospodinjstvene šole v Ljubljani.

Knjiga je sestavljena na podlagi najzanesljivejših teoretičnih in praktičnih izkušenj, kajti izšla je iz krogov, ki so vzor veččega gospodinjstva. Pisateljica, dolgoletna upraviteljica velikega zavoda z obsežno ekonomijo in istočasno učiteljica in voditeljica gospodinjstvene šole, ima za sabo preobilo teoretičnih in praktičnih izkušenj, ki jo skozi in skozi usposablja za sestavo te prepotrebne strokovne knjige.

Knjiga obravnava izključno vse panoge, kjer mora biti dobra gospodinja doma, kakor n. pr. živinorejo, sadjarstvo, mlekarstvo, vzgojo otrok, šivanje in urezovanje oblek, vrtnarstvo, perutninarstvo itd. ter je opremljena tudi z mnogimi nazornimi slikami. Knjiga ima tudi dodatke, ki se tiče zdravilstva in postrežbe bolnikov; ta dodatek je spisal dr. Fran Dolšak, praktični zdravnik v Ljubljani.

Knjiga je vsestransko tako dovršena, da si dobre, v vsakem oziru izvedene gospodinjke brez nje kar misliti ne moremo, kajti na podlagi dolgoletnih izkušenj napisana navodila bodo slovensko gospodinjko rešila iz vsake zadrege in knjiga ji bo ob kočljivih ter važnih prilikah pomagala kot izkušen, zaupen svetovalec.

Pred natisom se je knjiga predložila deželnemu odboru in pregledali so jo največje strokovnjaki, ki so podpirali pisateljico s svojimi izkušnjami in nasveti in jo vzpodbujali k vztrajnemu delu.

Deželni odbor je dovolil za izdajo te knjige tudi izdatno podporo ter na ta način omogočil, da je založništvo nastavilo obširni knjigi zelo nizko ceno, ki znaša samo 2 K 20 vin. za broširan in 2 K 80 vin. za vezan izvod. Po pošti velja knjiga 30 vinarjev več. Knjiga je opremljena z mnogimi lepo izvršenimi slikami, med njimi so one, ki predočujejo notranjost človeškega telesa, večbarvne. — To dragoceno knjigo naj si za mal denar nabavijo vse naše gospodinjke, matere, žene in dekleta. Knjiga je izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana

Turjaški trg št. 7

Ljubljana

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Ustanovljena 1847.

Najnižje cene.

3304

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.

Izborne, preizkušene in od šolskih oblastev priporočene in dovoljene

peči za šole

in za privatna stanovanja
izvirne Meidingerjeve štedilne peči »HELION«

2885 10

dobavlja najbolje

Prva hořoviška tovarna za special. peči in parilnike za krmo, livarna in izdelovalnica emajlov

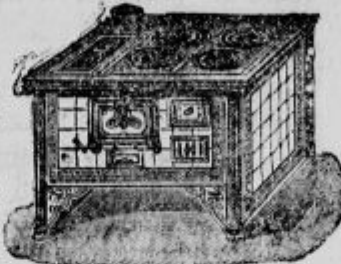
Oton Hofmann v Hořovicích.

Kraljev. Češka.

Ceniki na zahtevo zastoj. Solidni zastopniki se iščejo.

Moderna štedilna ognjišča

pralni stroji, likalniki za perilo, sloviti brzoparilniki za krmo, univers. Schneiderjeve peči (patent. Virk) kakor tudi različne potrebščine za stavbe

Kamnoseška obrt

Priporočam slavnemu občinstvu v Ljubljani in okolici svojo veliko zalogo raznovrstnih

nagrobni spomenikov

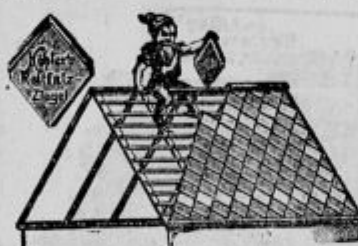
enostavne do najfinejše izvršitve, dalje grobnih okvirjev, plošč in raznih drugih v kamnoseško obrt spadajočih predmetov.

Ker se radi smrti soprogove razproda vsa zaloga spomenikov, se prodajajo isti za lastno ceno.

Obenem se priporočam prečast. cerkvenim predstojništvom ter cenj. občinstvu za izvršitev vseh v to stroko spadajočih del.

2868

Ignacij Čamernek-ova vdova, Ljubljana, Komenskega ul. 26.

2814

Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenene cementa, oddajam

cementne strešnike

(z zarezo in brez zareze) po znižani ceni.

Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti drugovrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo.

Ivan Jelačin, Ljubljana.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 19, II. stop., II. nadst. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfinije, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatega vezanju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

2396

Aeroplan

slov. izumitelj

Rjuder-Renčelj iz Trsta

je slavn. občinstvu razstavljen

v areni „Narodnega doma“

v Ljubljani

3044

do 16. oktobra t. l. vsak dan od 10. ure dopold.

do 1. ure popoldne in od

5. do 9. ure zvečer.

Predavanje in eksperimentiranje vsako uro.

Vstopnina za osebo 1 K.

Dijaki in vojaki do narednika in obrt. vajenci plačajo polovico

Vstopnice je dobiti pri blagajni in v pisarni „Universal“

Sodna ulica št. 4.

Pojasnila daje in dovoljuje znižane cene korporacijam

razstavno ravnateljstvo

pisarna „Universal“

v Ljubljani, Sodna ulica št. 4.

Lahek zaslužek za na dom.

Fantje in dekleta, že od 14. leta naprej, ki hočejo izdelovati zame predmete, pri katerih si lahko zaslužijo 20—40 vin. na uro, dobe lahko delo brez posebnega znanja. Za pojasnila in vzorce dela pošljite 50 vin. v znamkah. Znesek se vrne, ako se prevzame delo. — Izrezljarska trgovina, Poličane št. 100, Štajersko. 2909

Finega špirta po tovarniški ceni.

M. Rosner & Co.

veležganjarna sadja, Ljubljana

priporoča v svoji lastni žganjarni 2238 kuhano

Slivovko

Tropinovec

Brinjevec

Hruševac

Vinsko žganje

V zanesljivih kakovostih oddaja v množinah od 25 litrov naprej.

Finega špirta po tovarniški ceni.

Posestvo naprodaj

poleg farne cerkve v št. Vidu pri Zatični št. 59 pripravno za kakega kolarja ali kovača. Ker ni nobenega kolarja v tej veliki okolici, dela bo imel vedno dovolj. Odda se tudi v najem; pozneje lahko kupi, ako mu bode ugajalo. Vrt za zelenjavo in za 8 mernikov setve, njiv. Na posestvu je 3600 K vključeno kar lahko ostane, drugo pa na obroke po dogovoru. 2968

Telefon št. 16.

157

Telefon št. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

3143 52-1

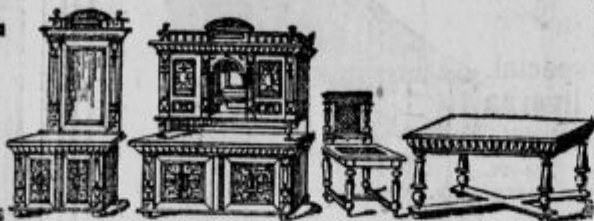
Najcenejša vožnja v Ameriko.

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša):

priporoča svojo bogato
zalogo hišne oprave:

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce,
žimnice na peresih, podobe, ogledala, otroške vozičke itd. ::
Naročila se točno izvršujejo. :: Najcenejša zaloga. ::
Cenik s podobami zastoj in franko. 48 Cene brez konkurence.

Največja in
najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupništem
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

**Šolske akvarelne
barve**

Vzorci za slikarje
vedno najnovejši

Oljate firneževe barve

za pleskarje, strobne in pohištvne mizarje, hišne posestnike ter za
domačo porabo

Düsseldorfske oljate barve
za umetnike

**Oljate študijske
barve**

Firneži, olja in refuši
za umetniško slikanje

Kranjsko laneno olje
in firnež

**Emajlne
glazure**

Lake
za vrtno pohištvo

Štedilno
voščilo za pode
priznano najboljšo

Jantarjeva
glazura za tla

Marijin trg št. 1.

**Vse vrste
čopičev**

Olje
za stroje

Suhe kemič., prstene
in
rudninske barve

Prašno
olje za pode

priporoča

1069

Adolf Hauptmann-a nasled.

prva kranjska tovarna za oljate barve, firneže, lake in steklarski klop.

Zahtevajte cenike!

Zahtevajte cenike!

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, po-
stamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodometrov, korit in
vodovodnih mušijev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz
mavca za stene in strope. — Zaloga kamnatega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent „Thru!“

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor
p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstne

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

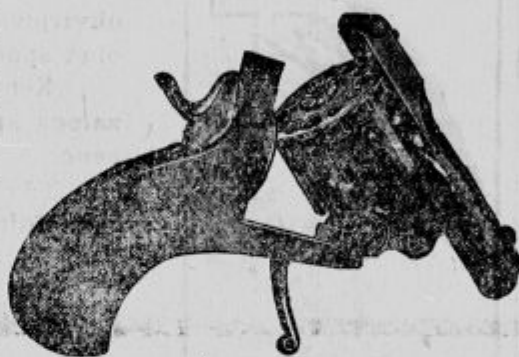
Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3314

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani
Židovska ulica št. 8

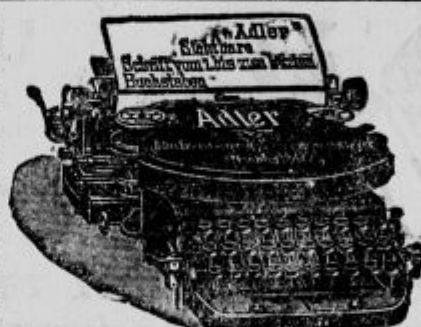
priporoča svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi
belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in
tudi glede strela vse druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahke trocevke in puške
z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Ve-
lika izbira pušk brez petelnov (Hammerless.)
Najnovejši topiči, velika zaloga vseh lovskih
potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribiče,
strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

Popravila

izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni
delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam
2687 10 s povratno pošto.
Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

Ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

Šivalni stroji

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Lapland“, „Finland“,
„Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Sam-
land“, „Gothland“, „Marquette“, „Menominee“,
„Maniton“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so značaj, izborna hrana, vijudna
postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
njejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tisljeru“ 188 (52-1)

Naša obuvala

1005

so si

spričo mnogih svojih prednosti pridobila svetovni sloves in so to priznано najboljši izdelek ob nedosežno nizkih cenah!

ALFRED FRÄNKEL, komanditna družba.

Prodajališče: LJUBLJANA, Stritarjeva ulica šte. 9.

Katalog gratis in franko. ➡

➡ 130 filialk tukaj in v inozemstvu.

V glavnem mestu

Gorenjske,
o Kranju:

se odda v najem ali prodaja:

1. **dvonadstropna hiša** s posebnim dvoriščnim traktom, stoječa v sredini tržišča. Ondi se nahajajo: 20 stanovanjskih in dvoje lepih štacunskih prostorov, dvoje prostornih dvorišč, dvoje kleti in dvoje hlevov.
2. **staubene parcele**, njive, travniki ter lično kmetsko posestvo s zidano hišo; vse to pod ugodnimi plačilnimi pogoji. — Prodaja se tudi seno. Vprašanja in ponudbe je nasloviti na **Fr. Krisper, notarski kandidat v Ljubljani.**

3039

OREHE

3087 20

v vsaki množini kupuje po
solidnih cenah

IV. A. HARTMANN nasl. A. Tomažič
v Ljubljani, Marije Terezije cesta.

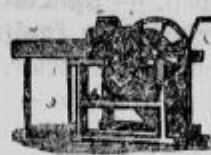
Tvrdba oddaja
najboljše vrste

KROMPIR

zdrav in brezhlben
v vsaki množini tudi

cele vagone po prav solidni nizki ceni!

MLATILNICE

lahko tekoče z rokami za goniti

Mlatilnice vsakovrstne z vrtilom (gepeljni).

Mlatilnice z motorjem na bencin (najcenejša
gonilna sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po 603

zelo znižanih cenah ➡

pri

Karol Kavšeka nasledniku

SCHNEIDER & VEROVŠEK

trgovina z železnino v Ljubljani, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča, preden kupi kak stroj.

J. KRAJEC nasl. v Rudolfovem

tiskarna, knjigoveznica, knjigarna in prodajalna

najtoplejše priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna

je opremljena moderno ter izvršuje točno, lično in cenó vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od navadnega enobarvnega do finega večbarvnega tiska, kakor: literarna dela, brošure, šolska in društvena poročila, cerkvene, šolske, občinske, posojilnične, užitninske in vsakovrstne druge tiskovine itd. — Vse te tiskovine ima tiskarna tudi vedno v zalogi.

Knjigoveznica

je prav dobro urejena ter zmožna tekrovati z velikimi knjigoveznicami. Sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisnike itd. ter rabi v to le najboljše blago. Odlikuje se njeno delo po izredni ličnosti, solidnosti in trpežnosti, kar dokazuje več zelo laskavih pohvalnih pisem Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust. — Tudi galanterijska dela se izvršujejo v popolno zadovoljnost.

Knjigarna

ima veliko lastno zalogo knjig kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. —

Zaloga šolskih knjig. — Iz lastne zaloge se posebno priporočajo:

Spisi Krištofa Smida. Najbolj priporočljivo berilo za mladino. Do sedaj je izšlo 15 zvezkov. Nadaljni novi zvezki so v tisku Narodna biblioteka. Posebno priporočljiva za društvene knjižnice. Do sedaj je izšlo 60 zvezkov po 30 vin. Na splošno zahtevanje se bode Narodna biblioteka nadaljevala v kratkem; na razpolago je obilno krasnih rokopisov.

Tisoč in ena noč; pravljice iz jutrovi dežel; obsega 51 snopičev po 40 vin.

Pas sv. Jožefa, lično vezan K 1'40. — **Šmarnice,** premišljevanje o Srcu Marije, napisal + P. Ladislav Hrovat, vezana knjižica K 1'80. — **Mati Božja Bistriška,** kratek popis bistriške božje poti, spisal + P. Lad. Hrovat, cena samo 20 vin.

Pri večjem naročilu lastnih knjig primeren popust.

Prodajalna

z vsakovrstnim papirjem, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki, izpopolni

J. Krajec nasl. v Novem mestu

do celega tako, da je zmožno vse svoje p. n. odjemalce v vsakem oziru popolnoma zadovoljiti.

Umetni zavod za slikanje na steklo
M. Tušek, Ljubljana
So. Petra nasip 2

se priporoča prečistiti duhovščini in slavnim
cerkvenim predstojništvom za lastno
umetno izdelovanje slikanih cerkvenih oken.
Nacrti in proračune na željo.
198

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče
-- za krojno risanje --

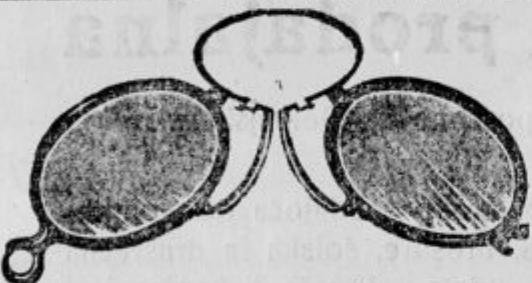
Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.
Dobi se tudi kraj po životni meri.

Putniki v Ameriko
Kotir, kotijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Himeleka
v Ljubljani Kolodvorska ulica 28.
Kakovostna Pojava dajo se brezplačno.

Perje za postelje in puh
2587 priporoča po najnižjih cenah 52-1
F. HITI pred Skofijo 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

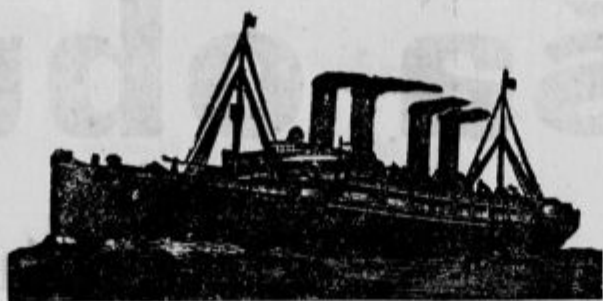

Izprašan optik
Fr. P. Zajec Ljubljana,
Stari trg 9
priporoča veliko zalogo očal, ščipalcev,
toplomerjev, barometrov ter vse optične
izdelke.
Očala in ščipalci po zdravniškem receptu.
Popravila se izvršujejo dobro in ceno.
Ceniki brezplačno. 971

CYCLES
KINTA
KOL

Priznana močna, lahka tekoča so-
lidna in neprekosljiva so. 866
„Kinta“-kolesa.
Najboljše jamstvo. Ilustrovani ceniki brezplačno.
K. Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 9.
Špeciialna trgovina s kolesi in posameznimi deli.
Izposojevanje koles.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko po s parniki
„Severonemškega Lloyd“
iz Bremena v New-York
s cesarsk. brkoparniki Kronprinzessin
Cecilia, Kaiser Wilhelm II, Kronprinz
Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Große.
Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori navedenega parobrodne-
društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčarju, Kolodvorska ulica šte. 35.
nasproti obdeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se skajajo po najhitrejši in brezplačno. Postrelba
poštena, rečena in solidna. — Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming,
Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno izvaaradno ceno čez celavost. Odhod na tej progi iz Bremena sakra
mesčno. — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore la na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombia,
Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Združeni čevljarji v Ljubljani
Wolfova ulica šte. 14

priporočajo za zimsko sezono svojo

bogato zalogo obuval

vseh vrst moških, ženskih in otročjih, domačega in tujega iz-
delka. — Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd. vedno
v največji izbi. — **Specialisti za nepremočljive lous-
ske in turistične čevlje.** — Izdeluje se
tudi po meri v lastni delavnici, ter se spre-
jemajo tudi popravila. — Postrežba točna,
cene solidne. — Zunanja naročila proti po-
vzetju. — Zahtevajte cenovnike!

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.
Ustanovljena leta 1835.

Založnik
veze
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov

A. VEČAJ, LJUBLJANA

Trnovo, Opekarska cesta - Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo naj-
trpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpri-
prostejših prstenih peči različnih vzorcev, kakor: renaissance, barok, gotske,
secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka
po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

Za samostane in župnišča znaten popust.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1910
čez 87 milijonov kron

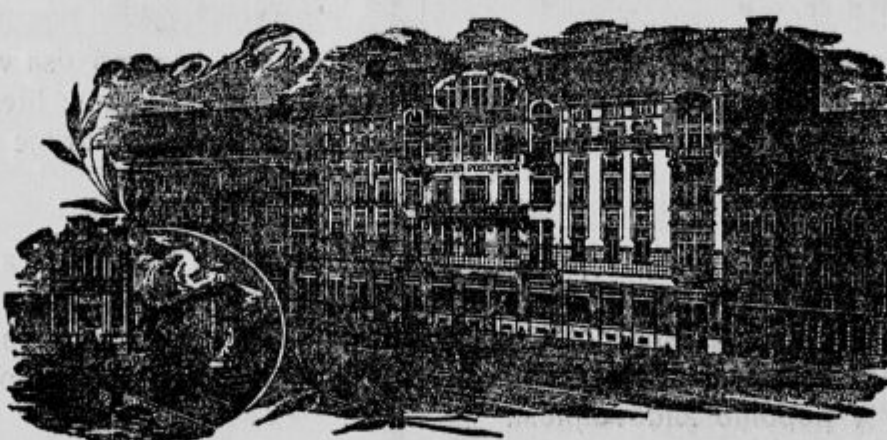
Lastna glavica K 608.996-34

Stanje vlog dne 31. decembra 1910
čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vlo-
ženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštno - hranilnične položnice na razpolaga-
nje. Sprejema tudi vloge od svojih zadruženikov na tekoči račun ter daje
istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti po-
roštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Susteršič, predsednik. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsednik. —
Odborniki Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.
Fran Povše, vodja, graščak, deželni poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec,
Breg pri Borovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar,
stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni
posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik „Ljudske posojil-
nice“. Ivan Poljak ml., tovarnar. Karol Poljak, tovarnar in posestnik v Ljubljani.
Gregor Silbar, župnik na Rudniku.

Najcenejše
**dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kako-
vosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred Šonjijo št. 19.

Prešernova ulica št. 4.

6534 Popravila točno in ceno. 215

Štambilije

vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

Ljubljana,

Stari trg šte. 20.

Ceniki franko.

Velika zaloga juvelov, zlatnine,
srebrnine ter raznih ur.

**Blago prve vrste
Točna postrežba
- Najnižje cene -**

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter za-
prizeženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica šte. 3.

Gramofone

najboljše vrste po najnižji
ceni, posebno izvrstne avto-
matične za gostilničarje pri-
pravne, priporoča

Ivan Bajželj, Ljubljana
Marije Terezije cesta 11 (Kolizej).

Ravnokar so izšle najnovejše plošče 25 cm. premera
po K 3-50, 1000 igel samo 2 K. — Ceniki na za-
litevo franko. 1 1

Sodi.

Več vrst sodov ima
na prodaj **A. REPIC**,
sodarski mojster v Ljub-
ljani, Trnovo. 2325 30

VINSKE SODE

več sto komadov, prav močne
in zdrave, iz hrastovega lesa,
od 400 do 800 litrov, se dobijo
po prav nizkih cenah pri
2357
tvrdki

M. Rosner & Co. Ljubljana.

venske Straže! Najbodeštevilo Mohorjanov tudi število Stražarjev!

To moramo tudi doseči. Zato bo tudi prihodnje leto glavno delo: ustanavljanje novih podružnic.

Teh nam je treba kot pljuč človeku. Po svojih podružnicah vzgaja Slovenska Straža slovensko ljudstvo k narodni zavesti in odločnosti, po svojih podružnicah vzbuja smisel za pridno delo in gospodarsko osamosvojitve, po podružnicah krepi slovensko trgovino, obrt in industrijo, ker vodi svoje k svojim, po svojih podružnicah zbira denarna sredstva za delo na meji. Vsega tega nam je treba, povsod, pri vsakem našem človeku, v vsaki župniji je tega treba, zato je treba v vsaki župniji podružnice Slovenske Straže! Naj to spoznajo vse kmalu in se pridružijo svojim sestricam, ki so letos delale z malimi izjemami pridno in z mladostno ognjevitostjo. Kajti tako je prav. **Živi moramo biti! Duha bojevitosti nam je treba!** v teh težkih dneh domovine.

Kot tajnik Straže moram tudi poročati o raznih odsekih osrednjega društva, pri tem pa bodi omenjeno, da mislimo na to, da obstoji Straža komaj poldrugo leto. Delati hočemo premišljeno, zato nočemo kar konstituirati odsekov, potem pa jih prepustiti spanju in brezdelju. Zato najprvo zbiramo gradivo in zmožne, strokovno izobražene ljudi in iščemo primerne oblike za te odseke.

Dosedaj smo imeli pri osrednjem društvu 3 odseke. Knjižničarski odsek, Trgovski odsek in Zemljiški odsek.

Knjižničarski odsek je imel skrb za zbiranje knjig in ustanavljanje obmejnih knjižnic. Prvo leto se je nabralo okrog 1000 molitvenikov in 8000 knjig porabnih za knjižnice. Ta književna zaloga je podlaga ustanavljanju, kar nimamo zaželenih knjig, jih je treba kupiti. Prvo leto je odsek uredil 80 knjižnic, ravnokar pa urejuje 6 novih; veliko, moderno knjižnico dolo Slovenci v Celovcu.

Zemljiški odsek ima skrbeti, da ne prehaja slovenska zemlja v tujčeve roke. Slovenske in slovanske kupce moramo iskati. Z bolešjo pa poročamo, da je veliko slovanske zemlje naprodaj. O delovanju tega odseka je že poročal predsednik; tu bodi pa omenjeno, da bo treba dati temu odseku drugačno obliko, če hočemo, da bo delovanje uspešnejše.

Trgovski odsek je bil v prvi vrsti posvetovalni organ osrednjega vodstva pri sklepanju trgovskih pogodb v korist obmejnim Slovencem. Dosedaj je 9 vrst blaga, ki se prodaja pod tem imenom. Nerešenih pa je še več ponudb. Širša naloga tega odseka pa je skrbeti za zdrav in soliden razvoj slovanske obrti, trgovine in industrije, v kolikor pač lahko Slovenska Straža upliva in pomaga.

O svojih načrtih za bodočnost ne bomo govorili, kajti **delo vidimo pred seboj in dosti ga je**. Še manj bomo pisarili o svoji taktiki in tistem podrobnem delu. Mislimo, da je tako prav.

Naše geslo bodi: **Tiho delo!** Toda pri tem delu pa naj pomaga povsod vsak zvesto!

Naprej za Slovensko Stražo!

POROČILO NADZORSTVA.

V imenu nadzorstva je predsednik nadzorstva g. Jos. Lončarič izjavil, da je našlo nadzorstvo vse v popolnem redu ter je predlagal absolutorij odboru, kar je bilo soglasno sprejeto. Predsednik nadzorstva je ob tej priliki omenjal, da naj vsi naši somišljeniki skrbijo, da se dvignejo dohodki »Slovenske Straže« s tem, da vsi kupujejo blago, ki ga zalaga ali priporoča »Slovenska Straža«, posebno naj kaj več store za naše vžigalice in naj opozarjajo svoje znanke, da se zavarujejo le posredovanjem »Slovenske Straže«.

Vsa poročila so bila sprejeta z velikim navdušenjem.

Ob 1. uri popoldne je predsednik prekinil zborovanje, nakar so se zbrali odposlanci k skupnemu obedu.

Volitev odbora.

Ob 2. uri popoldne je predsednik zopet otvoril prekinjeni občni zbor in odredil najprej volitev novega odbora. Na predlog dr. Breclja so bili soglasno izvoljeni v odbor:

Za **Kranjsko**: državni poslanec Evgen Jarc, kanonik in profesor dr. Ivan Svetina, dr. V. Šarabon, državni poslanec Gostinčar, Luka Smolnikar, Anton Volta, Fran Jež, Fran Terseglav, Ivan Štefe.

Za **Štajersko**: Zupan v Št. Ilju Franc Thaler, župnik Doberšek v Sevnici, dr. Hohnjec, Vlado Pušenjak, župnik Gomilšek, dr. Veršovšek.

Za **Koroško**: dr. Lambert Ehrlich, Fr. Smodej, dr. V. Rožič.

Za **Goriško**: državni poslanec Fon, vikar v Šempolaju F. Švara.

Za **Tržaško**: Anton Čok, kaplan pri Novem sv. Antonu v Trstu.

V nadzorstvo so bili izvoljeni: prelat Andrej Kalan, velepodjelnik Josip Lončarič, dekan Anton Koblar, Ivan Kregar.

V razsodišče so bili izvoljeni: dr. V. Pegan, dr. Josip Dermastia, dr. Fran Dolšak.

Pozdrav primorskih Slovencev.

Po volitvi odbora je pozdravil dr. Breclj zborovalce v imenu primorskih Slovencev, pozivljajoč vse poštene Slovence, da se pridružijo delu »Slovenske Straže«.

Gorenjci pozdravljajo.

V imenu Gorenjcev sta izročila pozdrave občinski odbornik iz Gorij Slamnig, ki je pozdravljaj tudi v imenu deželnega poslanca Pibra in vrli organizator Čebulj z Jesenic.

Izprememba pravil.

Soglasno se izpremene pravila v toliko, da so poleg predsednika, tajnika in blagajnika v podružničnih odborih eden do štiri odborniki ali odbornice.

Za slovenske narodne noše.

Društveni predsednik državni poslanec profesor Jarc je stavil predlog, naj odbor »Straže« obrne posebno pozornost na ohranitev slovenskih narodnih noš.

Msgr. Val. Podgorc je izvajal: »Straža« naj si prizadeva, vzbujati in vzdrževati narodno zavest s tem, da se v ljudstvu vzbudi spoštovanje za narodne stare spominke. Ko sva nekoč z dr. Brecljem zborovala v Galiciji, nam je posestnik s ponosom kazal svoj rodovnik, ki ga je imel na steni v okvirju. Pri drugi priložnosti mi je kmet iz okolice Celovca prinesel svoje stare listine in je s ponosom zatrjeval: »Tristo let je naš rod že na našem domu!« Iz otroške dobe se spominjam še starih listin v domači hiši, zdaj jih nikjer več ni; zakaj se ni bolj skrbelo od tistih, ki naj ljudstvo vzgajajo, da se ljudstvu ohranijo stara izročila! K cesarjevi slavnosti so se podali na Dunaj tudi Slovenci iz Koroške. Dajmo enkrat napraviti naroden sestanek v Ljubljani. Naj naši Ziljani prijašejo na svojih konjih tudi tja, naj zapoje svoje stare bojne pesmi, ki med njimi še žive izza francoske dobe, naj enkrat narodu pokažejo svoje ljudske igre! Še več! Naj se poišče pesnika, ki nam napravi dramatičen prizor, uprizorimo v Ljubljani enkrat umeščevanje slovenskega vojvode! Učimo ljudstvo spoštovati in ljubiti svoje spomine! Svoje stare lepe noše! Zdaj kmečko dekle posnema gospo iz mesta, gospa pa išče novih noš v modežurnalu. Naši umetniki naj modernizirajo, kar je starega narodnega, da je ljudstvo zopet vzljubi in se nosi kakor nekda, ter staro zlato ne zame-tava in mesto njega si izbira nove cunje. Učenjaki razmotrivajo tudi narodne sloge; pazimo tudi mi, da se narodni slog ohrani pri zgradbi kmečkih in drugih domov. Arhitekti naj poskrbe, da se staro primerno priredi novim potrebam in se izdelajo vzorni načrti za ljudske hiše.

Tajnik Štefe pozdravlja to razpravo, ker s tem, da vse storimo za ohranitev naših narodnih noš in naših narodnih posebnosti, zavalimo največji kamen na pot naših narodnih nasprotnikov. »Slovenska Straža« naj v družbi pripravljalnega odbora ob mladenškem taboru napravi slavnost narodnih noš in naj tedaj izvrši prekrasne nasvete g. msgr. Podgorca. Slovenski Ziljani naj tedaj prijašejo v belo slovensko Ljubljano, takrat naj se vrše predstave narodnih šeg in tudi narodnih iger, namesto sedaj običajnega pustega veseljarjenja. »Straža« naj preskrbi podružnicam za vzorna predavanja o ohranitvi narodnih noš, napravi naj o tem tudi sklopično serijo, poprosi naj kranjski deželni muzej »Rudolfinum«, da zbere in ohrani vse slovenske narodne noše, družba sv. Mohorja naj pa tudi stori svojo dolžnost!

Potujčevanje slovenskih krajevnih imen.

Dr. Breclj priporoča, naj »Slovenska Straža« obrača posebno pozornost na to, da Nemci po svoje predstavljajo stara slovenska krajevna imena. Intervenira naj pri klubu poslancev v dežel-nem zboru kranjskem, da se napravi zakon, ki bo preprečil tako pačenje slovenskih zgodovinskih imen.

Profesor Jarc: »Slovenska Straža« je posredovala pri kranjskem dežel-nem odboru, da so odslej namestu nemških spakedrank v dvojezičnem

poročilu prava slovenska krajevna imena, upoštevala pa bo rada tudi predlog g. dr. Breclja.

G. F. Smodej opozarja na koroški občinski leksikon, iz katerega pri vsakem ljudskem štetju izginja več slovenskih krajevnih imen.

Msgr. Podgorc opozarja tudi na spakedranke v kartah generalnega štaba, kar bi posebno lahko usodno postalo v slučaju vojske. V vseh teh slučajih naj posredujejo slovenski državni poslanci.

Razvila se je nato še obširna debata o raznih nujnih narodnih zadevah, ki pa z ozirom na našega narodnega nasprotnika ni za javnost. Vse mnogoštevne predloge bo »Slovenska Straža« upoštevala in jih v tistem, a odločnem svojem delu izvršila.

Brzjavni pozdravi iz najbolj ogroženih slovenskih krajev.

Koncem zborovanja so došle naslednje brzjavke, ki so izzvale nepopisno navdušenje:

V teh brzjavkah je ognjevit, globoko čuteča zahvala »Slovenski Straži« za njeno tiho, smoteno, uspešno delo za rešitev slovenske meje.

Maribor. Živi Bog Slovence vse, v Slovenski Straži združene! — Šentiljčani.

Št. Ilj. Zadržan kličem Slovenski Straži: Slava! in Slava! zborovalcem. — Zebot.

Gradeč. Zbranim kličemo zbrani Kresjani: Bog živi obrambeno delo. V spominu na Vas graški Orel razpenja že krila, strla ne bo nas tuja še sila! Na zdar! — Kres.

Selnica nad Mariborom. Slava našim rešiteljem! Slovenci Cerkaske, Selnice. — Zupan Hauc.

Brzjavni pozdravi bratov Hrvatov.

Ko je tajnik »Slovenske Straže« naznanil zborovalcem, da so se našega zborovanja v severnem Celovcu spomnili tudi naši bratje v južnem Zagrebu, nastalo je nepopisno klicanje: Živili Hrvati! Živila Hrvatska! V tem navdušenju je tajnik prečital hrvatski pozdrav:

Zagreb. U duhu s vami želimo sretan uspeh! Neka živi Straža, koja kao junačka predstraža suzbija navalai zajedničkog nam neprijatelja. — Hrvatsko Pravo.

Glasovi pesmi »Slovenec in Hrvat« so zadoneli po dvoranah, vse občinstvo se je dvignilo — bilo je menda prvi-krat, ko so zastopniki vsega Slovenstva v takem resničnem navdušenju manifestirali za hrvatsko-slovensko vzajemnost. Na predlog tajnika Štefeta je bilo soglasno sklenjeno pridružiti se po vseh slovenskih občinah in društviški akciji pravašev za veljavnost skušen zagrebskega vseučilišča v naši državni polovici.

Nato je predsednik zaključil zborovanje z izrazi posebne zahvale celovški podružnici in njenemu predsedniku g. dr. Jesenku, slovenskemu glasbenemu društvu »Ljubljana«, ki je zmaga s svojim petjem tudi na Koroškem, pojoč med posameznimi točkami krasne slovenske pesmi, tamburašem »Bisernice« in vsem udeležencem, ki so ves čas vztrajali pri skoro celodnevem zborovanju.

Po zaključeni skupščini je došel tudi navdušeni brzjavni pozdrav uredništva »Hrvatskih Novosti« iz Zagreba.

Slovenci in Slovenke! V enem letu svojega obstanka je »Slovenska Straža« pokazala, da zasluži Vaše zaupanje. Pomagajte »Slovenski Straži« odslej še bolj — vsak po svoji moči. To poročilo bodete čitali v vseh slovenskih župnjah. Naj se povsod oglasi narodna zavest: **Kjer še ni podružnice »Slovenske Straže«, ustanovimo jo! Vsi hitimo pomagati naši obmejni organizaciji!** Tako bomo v drugem letu poslovanja »Slovenske Straže« kazali na še večje uspehe. Bog in domovina!

Kdo je član »Slovenske Straže«?

1. Društveni člani so, ki plačajo vsaj 200 K naenkrat ali pa vsaj v štirih obrokih tekom enega leta;
2. redni, ki plačujejo 1 K na leto, najmanj 10 K pa, če so društva, oziroma pravne osebe;
3. podporni člani, ki plačujejo vsaj 50 vin. na leto.

Članarino in darove sprejema pisarna »Slovenske Straže«, Ljubljana, Dunajska cesta, in vse podružnice »Slovenske Straže«.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veselih in žalostnih dogodkih »Slovenske Straže«!

„Slovenska Straža“ in Hrvati.

Zveze posameznih narodov slone na simpatičnih čuvstvih in bratskih odnosih ali pa skupnih gospodarskih interesih. Katera teh vezi je jačja, odločajo razne okolnosti. Najjačja je gotovo ona, kjer podpirajo skupne gospodarske interese vzajemni bratski odnosi.

Tako je razmerje med Slovenci in Hrvati. Bratski narod smo in imamo zajedne kulturne in gospodarske težnje.

Pa še več: Slovenci in Hrvati imamo skupne zunanje sovražnike. Nemec je istotako neprijatelj Slovenca kot i Hrvata. Nemški most do Adrije in Orienta bi enakom premostil slovensko in hrvaško zemljo. Tudi Madjar je neprijatelj istotako Hrvatov kot Slovencev; on nam hoče odvzeti morje, ki je istotako hrvaško in slovensko; on nam hoče iztrgati hrvaško zemljo, ki jo napaja tudi slovenska kri prav izza turških časov; kot Hrvate, hoče Madjar i Slovence podjarmiti jezikovno in gmotno.

Skupni neprijatelj, skupna obramba. To načelo je veljalo vedno v naši povestnici. Ista nam kaže veliko poizkusov zajedničke slovensko-hrvatske obrambe proti skupnim neprijateljem. Žalibog samo poizkuse, ker do fakične in trajne zajedne celote ni prišlo. Omenjam samo poizkusa Ljudevita Posavskega in ljutih turških bojev. Vedno so stali Slovenci in Hrvati ramo ob ramo v boju proti skupnim sovražnikom kot brat z bratom za rodno grudo...

Tudi v polpreteklem času imamo poizkuse zajedničkega dela slovensko-hrvaškega. Mislim stari Ilirizem; stari pravim, ker se že zbujala tudi novi ilirizem. Žalibog ni imel ilirizem pravega uspeha, ker je bil bolj čuvstven kot pa umstven pojav; slonel je bolj na vzajemnih bratskih čuvstvih, nego na treznih gospodarskih odnosih; tudi se je premalo opiral na trajni in glavni nositelj vsake politične in gospodarske organizacije, t. j. na pristo slovensko-hrvaško ljudstvo. Bila je to bolj politika od zgoraj, kot od spodaj od svojih temeljev, zato je umrla s prvimi voditelji.

Zgodovina nas uči, kritika bistri. Morda bolj nego kdaj poprej se pojavljajo danes težnje po zajedničnem delu slovensko-hrvaškem. Da se ne razblinijo v zrak kot fantastična meglja, treba jim je dati trdno podlago, treba jih je opreti na stalen temelj, t. j. na naše ljudstvo in njega gospodarske skupne interese.

Predvsem je potrebna podrobna organizacija našega ljudstva. Vsak kraj, noheden ni premajhen, mora imeti svoje društvo, kjer se naj razpravlja o naših zvezah in naših težnjah. Vsak posameznik izmed ljudstva mora se zavedati naših skupnih interesov.

Drugi temelj naše zveze bodi za-jedna gospodarska politika. Danes se ves razvoj giblje v tem znamenju. Doba fantazije je bila enkrat, danes se suče vse okrog realnih dejstev. Na bratstvo smo trkali z adosti, pa nam ni prineslo nikake skupnosti. Zato se oklenimo danes iztreznjeni historičkih sanj realnega temelja vzajemne gospodarske politike.

V ilustracijo nekaj že obstoječih dejanskih razmer.

Kranjsko-hrvaško mejo ob Kolpi tvori znana Belokrajina, t. j. del zemlje med Kolpo in Gorjanci. Pred nekaj leti, dokler ni Amerika požrla toliko naših ljudi, bi bil ta kraj prištel narodopisno prej k Hrvaški kot h Kranjski. Ali gospodarsko težišče Belokrajine v velikem delu je še vedno trgovski grad Karlovec. Promet čez Kolpo po čolnih in mostovih se vedno veča, obojestranska trgovina vedno narašča.

Istotako je ob krajih zelene Sotle. Prijatelj iz onega dela mi piše: Gospodarski stik med Slovenci in Hrvati je živejši kot bi si mislil človek iz središča. Ne pretiravam, če rečem, da teži ves krški in brežiški politični okraj bolj v Zagreb kot v Ljubljano. Pri nas je v prometu skoraj izključno hrvaško blago, Zagreb je naš Rim. Zato pa moramo te vzajemne stike poživiti in dvigniti. Mihanovičev in Gajev duh naj prepoji našo dobo.

To so dejanske razmere. Delna gospodarska skupnost že obstoja. Treba je v tej smeri nadaljevati, dokler ne postane slovensko-hrvaško ozemlje gospodarska celota zase, neodvisna in nenavezana na sosedne gospodarske celote, kolikor se to pač v današnjem svetovnem prometu da uresničiti.

V moderni gospodarski politiki za-pazamo dejstvo, da se vsak narod skuša osamosvojiti in celo svoje gospodarstvo zaokrožiti v popolno in neod-

visno celoto, ki bi mogla z drugimi celotami tekmovali. Ta duh veje od zapada proti jugu in vzhodu in sega zadnji čas že preko evropskih mej v rumeno Azijo.

Temu toku se moramo i mi prilagoditi. Slovenci smo sami zase preslabi; Hrvati sami zase preslabi; Slovenci in Hrvati skupaj smo zadosti močni.

Imamo pa še drug važen vzrok, ki nas sili k skupni in eni celoti. Imamo skupne neprijatelje, ki nas k temu naravnost slijo. Od severo-vzhoda pritiskajo Madžari, od severo-zapada tlačijo Nemci, od juga se vsiljujejo Italijani. To so naši zajednički neprijatelji, ki groze tako Hrvatoma kot Slovencem. Njih boj je modern, moderna bodi tudi naša obramba.

Njih boj velja naši zemlji. Kos za kosom zemlje trgajo iz slovenskih in hrvaških rok. Kjer slutijo, da je kako posestvo naprodaj, pokupijo ga takoj za vsako ceno, četudi ga dvakrat preplačajo. Naselijo na njem svoje privandrance iz Nemčije, ki so navadno lutrovske vere; kjer jih je par skupaj, sezidajo jim že lutrovske cerkev, odkoder razširja njih pastor krive nauke po celi okolici.

Kjer sta dva ali trije Nemci, sezi-dajo jim nemško šolo. Šola je prevelika za dva, tri lutrovske fante, zato mamijo vanjo poštene katoliške slovenske fante. Tu jim trobijo na vse pretege svoje krive nemške nauke, dokler našega slovenskega dečka čisto ne izpridijo. V šolah mu vlijejo v srce sovraštvo in gnjev proti materi, ki ga je rodila, proti cerkvi, ki ga je krstila in proti rodovini, ki ga je vzredila. V takih šolah vzgajajo poturice.

Poturica je hujši od Turka, madžaron hujši od Madžara, nemčur hujši od Nemca, lahon hujši od Laha. Temu veljaj naš boji!

Zgodovinski časi se vračajo v hujši in nevarnejši obliki. Stara doba frankovskih, turških in benečanskih bojev se vrača, tiho in neopaženo. Od vseh strani silijo sovražniki v našo deželo, za našo mejo, med naše ljudstvo. Toda velik je razloček med prejšnjimi in sedanjimi sovražniki. Stari Nemci, Madžari in Lahi so prišli odkrito proti nam z ostrim orožjem v roki, da se merijo z nami. Vedeli smo, kdo je naš nasprotnik in kaj hoče; zato smo se zbrali na bojno polje in dali neprijatelju to, kar mu je šlo.

Današnji neprijatelji so drugačni. Nikdar ne pridejo pred nas, da bi odkrito rekli, kaj bi radi. Še tega ne rečejo odkrito, da so Nemci, Madžari, Italijani; pravijo le, da so naši prijatelji, pridigajo nam nekaj mir, ki bi moral vladati med vsemi narodi in vzajemno prijateljstvo. Naše prijateljstvo hočejo dobiti, ker bi radi potem postali najprej naši gospodarji, potem pa naši tlačitelji.

Taki so naši neprijatelji. Enaki so, skupni so nam vsem; zato vsem enak in skupen odpor. Vsak zaveden Hrvat mora poznati naše življenjske boje na Koroškem in Štajerskem.

In baš ta naša »Slovenska Straža« tvori pravi jez nemštva proti Jugoslovanom. Kot se postavljajo tam, kjer sili morje ali deroča reka na polje, da preplavi rodovitno plan, močni jezovi, da zadrže razburjene valove srditega morja ali deroče reke — prav tako smo postavili Slovenci ob meji zlasti in tudi po celi deželi krepko odporno organizacijo, da zavira siloviti utok in napad Nemcev v naše jugoslovanske dežele. In čem hujši je ta nemški utok, močnejša mora biti naša obramba.

»Slovenska Straža« izvršuje obmejno obrambo predvsem na ta način, da ob meji posreduje pri kupčiji posestev, ki so naprodaj. Na ta način zavira, kolikor je pač možno, da se Nemci ne naseljujejo med našim ljudstvom. »Slovenska Straža« podpira v obmejnih krajih in sploh tam, koder je potreba, ljudske šole, da dvigne izobrazbo našega ljudstva; kajti le izobražen narod more danes tekmovali z mnogo jačimi nasprotniki. »Slovenska Straža« pa zida tudi gospodarske in gospodinjске šole v obmejnih krajih, da povzdigne predvsem naš kmetijski stan, ki je najjača opora in temelj vsakega naroda in države.

In tako izpolnjuje danes »Slovenska Straža« ono nalogo, ki jo je pred nekaj stoletji izpolnjevala vojaška granica. Kot so nekdanj zvesti graničarji stali kot trdna obmejna straža in so branili silovitemu Turčinu vzhod v naše jugoslovanske kraje, tako stoji danes slovensko ljudstvo v »Slovenski Straži« kot graničarska straža ob meji, da zabrani silovitim Nemcem vzhod v naše jugoslovanske kraje. Kot ni nekdanj imela granica pomena samo za

Hrvate, tako ne služi ni danes »Slovenska Straža« samo slovenskim koricim; temveč ste oboje služile skupnim jugoslovanskim interesom.

Pa še nekaj: Vojaška granica se morda ne bi bila tako lepo razvila in bi bila težko tako dobro izpolnila svoje naloge, če ne bi bila dobivala podpore iz Notranje Avstrije, t. j. od slovenskih stanov. Mimo gnotne podpore pošiljali smo Slovenci svojim bratom Graničarjem tudi svoj najlepši cvet: svoje hrabre sinove na pomoč zoper Turka.

Nuže, bratski rode, hrvatski narode, sedaj je došlo vreme, da se nam odzoveš. Kot nekdanj Ti, tako bijemo i mi sedaj hud boj z narodnimi neprijatelji. Hočijo nam oteči vse nam najdražje, našo dečo in našo zemljo. Daj, brate, pomozi nam v tej borbi! Pomozi nam, da ustavimo tok našega sovraga v našo deželo, da ustavimo največjega sovražnika nas vseh Jugoslovancev. Pomozi nas oteči pogibelji!

Znam, brate, da boš uslišal naš klic, da Te bo Tvoje bratsko srce gnalo na pomoč. O tem nimam najmanjšega dvoma. Pitat čes samo morda: kako da ti pomorem? Evo, kako: podpiraj delo »Slovenske Straže«! Pridobivaj ji člane, zbiraj zanjo darove, pripoveduj svojemu narodu o njenem delu. Kupuj tam in to, kar Ti »Slovenska Straža« priporoča. Pa če Ti je mogoče, ostavi svojo hrvaško grudo, dojd k nam, med svoje brate. »Slovenska Straža« Ti hoče preskrbeti grunt in delo, samo da ostaneš zvest svoji majki, svome rodu i svoji grudi.

In potem bomo zapeli kot iz enega grla, gromko, da nas čuje cela Jugoslavija:

Slovenec in Hrvat
Za vedno brat in brat...

Mohorjanom.

Velika dobrotnica slovenskega naroda, Družba sv. Mohorja, je začela razpošiljati svoj letošnji književni dar v hišo kmeta, delavca, obrtnika in gospoda bodo poromale njene knjige, tako težko zaželjene in pričakovane od naših mladih otrok, ponosnih fantov, zornih deklet, umnih gospodarjev in skrbnih mater. Da, tisti dan, ko pridejo Mohorjeve knjige, je praznik v hiši, velik obisk, kajti prišel je najljubši prijatelj otrok, prinesel jim veselja, čistega in zdravega, fantu in dekletu novih misli, blaženih čutil in lepih vzgledov, očetu in materi pa začne govoriti tisti dan najboljši učitelj o gospodarskem in gospodinjškem delu, o vsem, kar je potrebno za hišo, vzgojo otrok, zdravje družine, za dobro polje in hlev.

Naše ljudstvo je silno žejno izobrazbe. In kdo ga izobražuje, uči in vzgaja že svojih 60 let? Mohorjeve knjige. A kar je še več: bolj nego ugašile, so Mohorjeve knjige razpalile to ljudsko željo po izobrazbi. In da ni Družba sv. Mohorja že 20 do 30 let ljudstva učila, bi se izobraževalna, gospodarska in politična organizacija nikdar tako hitro ne razvila in utrčila v našem javnem življenju. Te organizacije so pa naš ponos, moč in porok boljše bodočnosti. Tla za nje pa je pripravi v ogromni meri Družba sv. Mohorja. Njene zasluge se ne dajo prece-niti, še manj pa poplačati. In vendar dajmo duška svoji hvaležnosti; odpišimo nekoliko od tega velikega dolga! Slovenska Straža upa, da bodo vsi Mohorjani zadovoljni z njenim predlogom: »V znak hvaležnosti veliki dobrotnici in učitelji slovenskega ljudstva, Družbi sv. Mohorja, plača vsak Mohorjan pri prejemu knjig 10 vinarjev za Slovensko Stražo.«

Pri velikem številu Mohorjanov na Slovenskem, njihovih zavednosti in ljubezni do domovine in s požrtvovalno podporo č. gg. poverjenikov smo upali, da bo vsak Mohorjan rad podaril 10 vinarjev za Slovensko Stražo; ta in oni bi dal še več in tako bi zbrali letošnji Mohorjani 1.000.000 v. En milijon vinarjev! To bi bil milijonski dar Mohorjanov Slovenski Straži.

Ta davek hvaležnosti kot spominski dar na blagega ustanovitelja Družbe sv. Mohorja, nepozabnega knezoškofa Antona Martina Slomška, bo tvoril poseben Sklad Mohorjanov 1911.

Slovenska Straža bo uporabila ta denar za ustanavljanje mladinskih knjižnic v obmejnih deželah. Z mladino je treba pričeti, če hočemo našemu delu uspeha, narodu pa koristi. Po za-slugi Slovenske Straže deluje že lepo število takih knjižnic po obmejnih deželah. A prošnja za ustanovitev novih je vedno več. Ganljivo je brati poročila, s kako pridnostjo in vnetim veseljem

so se oprijeli slovenski mali bratci in sestrice na narodni meji teh knjižnic, v katerih jim šele dajo priliko izučiti se ljubega materinega jezika in vzgajati se v pravem narodnem duhu. Naš trud in stroški so obilno blagoslovljeni in ker smo spoznali to pot za eno najboljših, zato prosimo ljube Mohorjane v imenu teh malih obmejnih bratcev in sestic, naj izpolnijo vročo željo Slovenske Straže, da preskrbi slovenskemu otroku tistega, kar jim ne dajo v to poklicani vzgojitelji, namreč šola in učitelji. Naše obmejne mladinske knjižnice so obmejne ljudske šole. Obstoječe šole ne razvijejo njihovih duševnih moči za napredek, ne vzgoje njihovih src v plemenitosti in v ljubezni do rodne matere. Cesar jim poklicani ne dajo iz sovraštva, dajmo jim mi iz ljubezni in iz skrbi za značajan in duševno zmožen narodni naraščaj.

In tako prosimo vse ljube Mohorjane, naj darujejo v ta blagi namen pri prejemu knjig vsak 10 v za »Sklad Mohorjanov 1911«. Kjer so pa knjige že razdeljene, naj se najde dober človek, ki bo stopil od Mohorjana do Mohorjana in poprosil za teh 10 vinarjev. Na gorko besedo bo ljudstvo rado dalo. Zato upamo, da bodo ljubi Mohorjani jev za Slovensko Stražo!

Na pomoč „Slovenski Straži“.

Zanimanje za Slovensko Stražo se širi čimdalje bolj. Poznajo jo zdaj že najširši sloji, in ne le po imenu, temveč se dobro zavedajo njenega velikega pomena. Da bi le rasli Slovenski Straži njeni dohodki v istem razmerju, kakor raste zanimanje zanjo. Žal, da se glede dohodkov ne moremo tako pohvaliti, kakor bi se radi. Pa to se da prav lahko popraviti, in sicer na način, ki smo ga že večkrat priporočali: **Kupujte blago, ki se prodaja v korist obmejnim Slovencem!** Prispevke od tega blaga dobi Slovenska Straža, katera jih porabi za svoje delo za obmejne Slovence. **Posebno opozarjamo svoje podružnice, da neumorno agitirajo za blago, ki se prodaja Slovenski Straži v korist.**

V lastni zalogi ima Slovenska Straža papir, ki je priznано najboljši in najcenejši. Slavne krajne šolske svete in šolska vodstva, kakor tudi preč. župne urade prosimo, naj naročajo edino le papir Slovenske Straže. Kdor bo enkrat poizkusil, ta bo gotovo ostal naš stalni odjemalec. Obilna pri-znalna pisma pričajo, da ima Sloven-ska Straža res najboljši in najcenejši papir. Gospodje trgovci dobe znaten popust. Zahtevajte vzorce!

Vsak dan se shajajo družbe v gostilnah. Koliko bi te lahko storile za Slovensko Stražo, pa bi se jim v žepu prav nič ne poznalo! En krajcar pri plačevanju »cehe« ne igra nobene vloge, Slovenski Straži bi se pa zelo pomnožil vir dohodkov, ako bi vsakdo zahteval **računski listek v korist obmejnim Slovencem.** Posnemajte v tem oziru nasprotnike! Naj bi ne bilo slovenske gostilne brez naših računskih listkov. Naročajo se v pisarni Slovenske Straže v Ljubljani (Dunajska cesta št. 32, hiša Zadružne zveze, na dvorišču).

Okoli tri tisoč kron je že dobila Slovenska Straža za **koleke.** Ta vsota bi pa bila gotovo desetkrat večja, ako bi vsi zavedni Slovenci prilepili na vsako pismo, razglednico in dopisnico koleke »Slovenske Straže«. Vse naše posojilnice, vsa društva naj sklenejo, od sedaj naprej kolekovati vsak dopis s kolekom Slovenske Straže. Razprodajalci dobe 20 % popusta.

Čebelno-voščene sveče v korist Slovenske Straže. Opozarjamo preč. cerkvena predstojništva, da smo se pogodili s prvo slovensko svečarno J. Kopač v Gorici radi prodaje voščenih sveč v korist obmejnim bratom. Toplo priporočamo.

Vse zavedne Slovence hvalijo drože (kvas) Slovenske Straže iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 8. — Umevno, ker so izborne! Priporočamo vsem trgovcem, da naročajo edino te drože ter da se v kratkem času razširijo po vsem Slovenskem.

Skrajni čas je, da vsi zaupniki pogledajo v svojih občinah, kjer se še **ne rabijo naše vžgalice,** kateri gg. trgovci še ne prodajajo vžgalice v korist obmejnim Slovencem. Zahtevajte odločno povsodi, naj jih naročajo pri tvrdi C. Menardi v Ljubljani. Ne verujte izgovorom, da so pošle. Odločno zahtevajte!

Kolinska kavina primes je gotovo najboljša in že zato zasluži, da se čim najbolj razširi. Ker pa je tudi na prodaj v tak rodoljubljen namen, je naravnost dolžnost vseh naših gospodin, da kupujejo izključno le Kolinsko kavino

primes v korist obmejnim Slovencem. Paziti pa je treba strogo na ta napis in pa na to, da je pritisnjen pečat Slovenske Straže.

Pozor! Vsakdo naj pri nakupovanju blaga za obleke, ako hoče imeti dobro in trpežno blago, zahteva v vsaki trgovini blago z napisom »**Zvezdna tkanina**« in z znamko »Zlate repate zvezde«. To blago je najtrpežnejše za moške in ženske obleke, kakor tudi za perilo in se prodaja v korist obmejnim Slovencem. Trgovci, ako se hočete prikupiti svojim odjemalcem, naročajte to izborno blago pri podjetju Zvezdnih tkanin Hermes v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5, nasproti glavne pošte.

Hitro in lepo se snažijo obuvala, ako rabite čistilo za čevlje »Sava«, katero prodaja v korist obmejnim Slovencem A. Kregar, Ljubljana. To čistilo je popolnoma neškodljivo in omehča tudi najtrše usnje.

Za skloptične aparate posreduje pisarna »Slovenske Straže«.

Tamburice, ki se prodajajo v korist »Slovenske Straže«, so si že stekle priznanje in hvalo. Naročajte jih! Naročila sprejema: Ivan Vrečko, Katoliška tiskarna, Ljubljana. Ceniki zastoj in poštne prosto.

Kdor rabi gramofon ali gramofonske plošče naj se obrne za posredovanje na »Slovensko Stražo«. Dobi pošteno, ceno, dobro.

Rabljenih poštih znamk je nabranih blizu poldrug milijona. Sprejema jih za »Stražo«: Lavoslav Puhar, typograph, Spodnja Šiška pri Ljubljani.

Star denar pošiljajte »Slovenski Straži«.

Oporoke vseh Slovencev in Slovenk naj se glase na korist »Slovenski Straži«. Bodi to vsakogar zadnji pozdrav bedni domovini!

Gg. poverjenike Družbe sv. Mohorja prosimo, da z razdelitvijo družbenih knjig **zdržijo tudi delo za »Slovensko Stražo«.** Naj bi kmalu postala resnica želja občnega zbora »Slovenske Straže«, da bi število Mohorjanov postalo tudi število podpornikov »Slovenske Straže«. **Pri tej priliki se da marsikaj storiti za »Slovensko Stražo« tudi v župnijah, kjer še ni podružnice »Slovenske Straže«.** Sedaj je čas, da vse slovenske župnije vsaka po svoji moči sodelujejo pri našem narodnoobrambnem delu! Desetvinarskim darovom naj ubožnejših, naj se pridružijo premožnejši v večjim darovi! Slava že naprej tisti župniji, ki bo izkazala največjo pomoč obmejni naši organizaciji!

Naše narodne dolžnosti. Sveta dolžnost slehernega Slovenca in Slovenke je:

1. da rabi samo vžgalice »v korist obmejnim Slovencem«, ki se naročajo pri »Slovenski Straži« v Ljubljani;
2. da prilepi na pisma in dopisnice narodni kolek, ki ga izdaje »Slovenska Straža«;
3. da pristopi kot ud k »Slovenski Straži« ter nabira ob vsaki priliki za njo darove;
4. da rabi dosledno le kavo iz kolinske tovarne, na katere zavitku je napis »v korist obmejnim Slovencem« in je na njem pečatnik »Slov. Straže«;
5. da pri ljudskem štetju vpiše sebe in svoje za Slovence, ter v istem smislu vpliva na vse svoje znanke;
6. da se poslužuje v vseh uradih slovenščine;
7. da se drži pri nakupovanju domačih trgovcev in obrtnikov;
8. da razširja nauke »Narodno-Obrambnega Vestnika«.

Uvažujte! Ponovno prosimo vse podružnice »Slovenske Straže« in vse somišljenike, naj skrbje v svojih krajih, da se povsod razširijo naše vžgalice v korist obmejnim Slovencem. Rabite povsod naše vžgalice. Opominjajte znanke na rabo naših vžgalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri tvrdi Menardi v Ljubljani. Če bi vsak naš somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobiček iz vžgalic velik.

Ali ste pridobili »Slovenca« kakega novega naročnika? Upoštevajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte povsod za nove naročnike! Agitirajte, da se po več oseb skupaj naroči na »Slovenca«!

V vse slovenske družine »Slovenca«!

skozi zrak, temveč tudi skozi hribe, hiše, zidove in ladje. Pred nekoliko dnevi je napravil izumitelj senzacionalen eksperiment, ko se je razgovarjal z nekim aviatikom, ko je letal visoko v zraku. Angleški pilot Hucks je v bližini Cardiffa v vetrovnem in deževnem vremenu poletel v zrak. Na glavi je imel Mhettewesov aparat za sprejemanje pogovorov. Ko je bil Hucks v višini 250 metrov, govoril mu je inženir Mhettewes skozi aparat za odposiljanje vesti, in kljub šumu vetra in drdranju motorja je Hucks čul, kaj mu je Mhettewes s tim glasom govoril. Odgovoriti mu Hucks ni mogel, ker je imel samo aparat za sprejemanje. Ker je postajal veter in dež vedno močnejši, je moral ob tej priliki prenehati z eksperimentiranjem. Mhettewes namerava ponoviti svoje poizkuse v nekem premogokopu v bližini Leedsa, in sicer tako, da bo poizkušal razgovarjati se z osebo, ki bo v sosednjem premogovniku. Angleška vlada pripisuje novi iznajdbi posebno važnost ter je imenovala posebno komisijo, ki naj bi iznajdbo preizkusila.

Tedenski pregled.

Finančni minister je predložil državni zbornici proračun za l. 1912. Izdatki se bodo pomnožili za 100 milijonov. Obenem je vlada tudi predložila načrt zakona, s katerim se vsled draginje zvišajo plače vsem državnim uradnikom od 11. do vštete 6. plačilnega razreda. Vlada hoče zvišati nekatere davke, nekatere pa nanovo uvesti. — V Ljubljani je g. Jakopič otvoril 7. umetniško razstavo. — V Dunajskem Novem mestu je bil prvi avstrijski letalni teden, ki je pokazal, da avstrijski enokrovniki, katere poganjajo avstrijski motorji tovarne Daimler, daleč nadkriljujejo vse aeroplane drugih sistemov. — Etrichovi »golobi« so leteli pri najhujšem vetru, ko so se aeroplani drugih sistemov skrivali v svojih kolibah. — Turki so sklenili izgnati zaradi laškega napada 50.000 Lahov, ki še bivajo v Turčiji, in pričeti bojkot proti laškemu blagu. — Poizvedbe o napadu na justičnega ministra kažejo, da je bil napad na ministra najbrže dogovorjena stvar. — Na Portugalskem se je pričela protirevolucija proti republiki. Monarhisti pod vodstvom Conciera so upadli v Portugalsko. — Hrvaški pravaši so se združili. Vsepravaška stranka bo podpirala vseslovensko ljudsko stranko. — V Dolenjem Logatcu se je 8. t. m. vršil političen shod z ozirom na bližnje občinske volitve. — V Starem trgu pri Kočevju pa je shod kmečke Zveze pokazal, da se stališče S. L. S. v poljanski dolini vedno bolj utrjuje. — Nenadne smrti je umrl župnik v Št. Vidu v vipavski dolini g. Ivan Globelnik. — Zadnji nalivi na Gorenjskem so napravili veliko škodo zlasti v dolini od Jesenic do Kranjske gore. Tudi Vintgar je poškodovan. — Občinske volitve v Gorjah so minule z zmago samih naših mož. — Poljedelsko ministrstvo je dovolilo prvi dunajski veliki klavnici uvoz 5000 glav goveje živine in 15.000 prašičev iz Srbije. — Telovadba starejših Orlov v Ljubljani je vsak ponedeljek ob 8. uri zvečer. — V kat. društvu rokodel. pomočnikov se prične redni poduk v nekaterih tečajih in pevske

vaje. — Dr. Ivan Tavčar je izrekel na zaupnem shodu narodno - napredne stranke to-le značilno izjavo: Ciril-Metodova družba je ena glavnih ustanovitev naše stranke. — Pridigar v celovški stolni cerkvi g. P. Emil Volbert S. J. pride za pridigarja v Ljubljano. — V Celovcu so napravili novo klavnico in novo električno železnico. Celovške mlekarne so podražile mleko pri litru za 2 vin. Liter mleka stane sedaj 26 v. — Ljudski oder v Ljubljani je zadnjo nedeljo igral »Krivoprisežnika« prav izborno. Seveda je veliko črtal, kar je v knjigi tiskanega. — Shoda S. L. S. sta se vršila v nedeljo na Mirni in v Št. Rupertu. Poročal je dr. Zajec, o sadjarstvu predaval g. Humek. — Prometna Zveza kršč. železničarjev je na Dunaju priredila v nedeljo krasno manifestacijo. — Pri občin. volitvi v Košani je zmagala lista S. L. S. v 2. in 3. razredu. — Jugoslov. strokovna organizacija je ustanovila dve novi okrožji: za radovljski okraj s sedežem na Savi in za kranjski okraj s sedežem v Šmartnem pri Kranju. — V Istri so Slovani napredovali v zadnjih desetih letih skoraj za 10.000, Hrvati pa za 23.000. Slovani so v Istri v zadnjih desetih letih napredovali za 22.000 duš več kot Italijani. — Vsa hrvaška pevska društva uvedejo enoten narodni krog. Stotnik Berger piše v listu »Adria«, da bi se Kras kultiviral s kaznjenci cele Avstrije. — V Dalmaciji pričakujejo letos nenavadno bogato oljko letino, in računajo na 4500 do 5000 meterskih stotov pridelka. — Tenorist Burian je nastopil v Unionu v Ljubljani s koncertom pri pičli udeležbi. — Zadnji angleški štrajh mornarjev in železničarjev je stal 225 milijonov šterlingov. — Na Gor. Avstrijskem razsaja živinska kuga na gobcu in parkljih. Poginilo je že 15 do 20 odstotkov obolele živine. — V zbornici traja razprava o draginji. Tudi ministrski predsednik je posegel v debato in izjavil, da se avstrijska vlada pogaja z ogrsko glede uvoza mesa. Glede argentinskega mesa se je izrazil, da ne prija našemu okusu, ker se ni pokupilo. Zadnje štetje dokazuje, da je živinoreja v zadnjih 10 letih padla za 35%, prašičereja pa se je dvignila za 37%, povzdignilo se je tudi perutninarstvo. — Tripoličani bodo proglasili proti Lahom sveto vojsko. — Na Angleškem kopljejo v zalivu Firth of Forth podmorski premog. — V vzhodni Angleški kroži okoli avtomobil s popolno kapelo, da morejo raztreseni prebivalci grofij Norfolk in Suffolk prisostvovati službi božji. S to kapelo je v zvezi misijonsko delo. Ljudje prisostvujejo službi božji z veliko spoštljivostjo. — V preteklem letu se je promet Nemčije preko Trsta zelo dvignil. Napredek je povzročila turška železnica, ki je zvezala Trst z južno Nemčijo. — Za naše matere, žene in dekleta je izšla prepotrebna knjiga »Gospodinjstvo«, navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj, prednica šolskih sester in voditeljica gospodinjške šole v Ljubljani. Dobi se v Katoliški Bukvarni. — Dne 10. t. m. se je vršila bitka med Lah in Turki, ker so bili potisnjeni nazaj. Tudi na morju so Lah potopili 4 turške torpedovke, ki so namerjale udreti v Rdeče morje. — V nedeljo

8. oktobra je pogorela cela vas Sela v župniji Črnomelj. — V Gruberjevem kanalu je struga Ljubljance poglobljena do zatvornice. Voda ima ves drugačen tek. — V Severni Ameriki so zaradi velikega deževja nastale velikanške povodnji. Preplavljenih je na stotine vasi, utonilo je veliko ljudi, brez strehe je 2000 oseb. — Ena izmed najbolj sovražnih cerkvenih naprav so samostani. Izšla je knjiga: Avstrijski samostani, iz katerih vsak človek lahko naredi sliko, kako veliko kulturno-socialno delo izvršujejo redovniki in redovnice v dušnem pastirstvu, gospodinjstvu, poduku, vzgoji in postrežbi bolnikov. Liberalni in socialnodemokratski žurnalisti seveda tega nočejo priznati. — V zbornici so poslanci Gostinčar, Jarc, Jaklič, prej pa Šustešič in Krek vložili predloge za podporo oškodovanih prebivalcem. — Kraška pogozdovalna komisija praznuje te dni 25letnico svojega delovanja. S ponosom gleda na svoje delo. Povsod po kraški Notranjski se vidi njeno delo, povsod nas pozdravlja zdravo zelenje črnega bora. — Dalmatinski namestnik baron Nardelli je na lastno prošnjo upokojen. — V gospodarskem odseku državne zbornice je zmagal dr. Krek s svojim nasvetom, naj odsek izdela pozitivne predloge glede izboljšanja kartelov. — Proti umazanosti v slovstvu in nenaravnosti v slikah so v Drazdanih na zborovanju nasvetovali te-le pripomočke: organizacija vseh dobromislečih, apel na javnost in javna oblastva in bojkot trgovin, ki iščejo dobička s prodajo nenaravnih knjig in slik. — Ukradena Mona Lisa se je našla. — Na Ogrskem je obolelo na koleri zopet 9 oseb, v Solunu pa 29 oseb, od katerih jih je umrlo 18. — V Benetkah se je pojavilo tudi 10 slučajev kolere. — Dvorni svetnik pri deželni vladi kranjski Rudolf grof Chorinsky je odlikovan z viteškim redom Leopoldovega reda. — Na Viču so zmagali v 2. razredu vsi naši, v 1. pa 4, v 3. še ni znano. — Lah so bili pri Der-ni tepeni.

Godovi prihodnjega tedna:

15. oktobra, nedelja, 19. pobinkoš. Posveč. cerkva.

16. oktobra, ponedeljek, Gal. op. Maksima devica.

17. oktobra, torek, Hedvika kralj., Viktor šk., Marjeta Al.

18. oktobra, sredo, Luka evangel., Just muč.

19. oktobra, četrtek, Peter Alkant. spozn., Etbin op.

20. oktobra, petek, Janez Kancijan spozn., Felcijan m.

21. oktobra, sobota, Uršula dev., Hilarijan op.

Nov zdravniški red.

Napisal primarij dr. Fr. Derganc.

Ni lepo in upira se ponosu, razgrinjati domače nadloge na javnem trgu. Ko prihaja stan za stanom, uradniki, oficirji, delavci, industrijalci in obrtniki, ko prihajajo vsi drugi in tožijo o draginji, slabih dohodkih in kličejo javno mnenje na pomoč, da se jim ali plača zboljša ali pa dobava potrebsčin olajša, molčijo v ponosni rezervi samo zdravniki. Nehote vsiljuje tak nastop, ali bolje nenastop, javnosti in zastopom

neresnično mnenje, da plava zdravniški stan v bogastvu in izobilju in to nerresnično mnenje prav resnično čutijo zdravniki, ko jim davčna administracija predpisuje davke, ali jim različni zastopi (na pr. bolniške blagajne) odmerjajo sramotno nizke plače in opravičujejo svoje nekrščansko pritrgovanje zaslužka s tem, da opravljajo zdravniški svoje službe itak samo za reklamo.

Pred 20 do 30 leti se je zdravnikom res dobro godilo in privatna praksa je bila vir bogastva; takrat se ni bilo splošne draginje, ni bilo bolniških blagajn, ni bilo bolnišnic, sanatorijev in hiralnic, zdravnike so imela samo večja mesta in tudi ta samo v omejenem številu. Sedaj je vse drugače; večina stanov ima svoje bolniške blagajne, ki jim priskrbe za minimalno ceno zdravnike in zdravila in ponekod celo taki stanovi (na pr. mojstri, trgovci in nekateri uradniki), ki bi si lahko sami plačali zdravnika. Vsled splošne draginje se je vdamačila navada, da prihajajo bolniki naravnost v bolnišnico ali hiralnico, kjer imajo stanovanje, hrano, postrežbo, zdravnika, zdravila in operacijo zaastonj ali za minimalno ceno. Dalje ima sedaj vsaka večja občina svojega zdravnika; vsako večje mesto ali trg ima svojo bolnišnico in hiralnico; po večjih mestih se je število zdravnikov početrilo (na pr. je imela prej Ljubljana 10 do 15 zdravnikov, sedaj jih ima z vojaškimi zdravniki vred nad 50); kjer je izvrševal prav bogato prakso eden specialista, tam si dele zdaj pičli ostanek štirje specialisti. Odkod naj torej sedaj dobiva privatnih bolnikov praktičen zdravnik; odkod naj zajema zdaj privatna praksa? Število privatnih, plačujočih pacientov se je rapidno zmanjšalo — ponekod na nič — in pičli ostanek si deli početrjeno število zdravnikov. Sedaj pa še pogledjmo, kak zaslužek nudi ta pičli ostanek, iz katerih krogov prihajajo še privatni bolniki? Mestni ubožci, dijaki, uboge služkinje, razni uradniki; kmet ima zdravnika doma ali pa gre naravnost v bolnišnico; boljši pacienti iščejo pomoči v sanatorijih in po klinikah. Več ko polovico teh bolnikov mora zdraviti zdravnik zastonj. Bolniki dobro vedo, kateri zdravnik računa malo ali nič in tam čakalnice niso vedno prazne. Advokat računa vsako minuto pogovora, zračuna si celo naprej tisti čas, ki ga porabi za to, da spravi poslani denar. Dostikrat se zgodi, da ordinira zdravnik zastonj in nazadnje ga tak revež še prosi podpore. Dalje prihaja celo sorodstvo ustmeno in telefonično sročevati o stanju bolnika, prihajajo pisma z vprašanji, in vse to mora opraviti zdravnik zastonj. Poleg tega noben akademik stan nima tako velike režije. Moderna higijena zahteva zračnih čakalnic in ordinacijskih sob s stranskimi prostori, za sprejemanje bolnikov in vzdrževanje snage mora imeti zdravnik posebno osebo, nabavljati si mora vedno novih instrumentov, aparatov in časopisov.

Dandanes je zdravniška privatna praksa javna dobrodelnost, je javno karitativno delo, omogočeno s tem, da manjšina pacientov vsaj deloma pokrije stroške režije. Zato naj blagovolijo gospodje v davkariji vprašati davčne zaupnike, ki prinašajo število pacien-

roko, kot bi bila prišla res zlata doba za nas. »Francija pomeni mir,« pravi Napoleon, »Francija je prosveta.« Sreča za Ilirijo, da je dobila napredno vladno, trobijo Francozi vsak dan v svet in pišejo o ilirski zaostalosti in poudarjajo potrebo plemenitih mož, ki bi narod preobrazili. Lepe besede, a za plačo teh plemenitih mož se ne zmenijo. Če pojde tako naprej, morajo tudi učitelji normalno šolo na klin obesiti, kot sta že naredila trnovski in šentpeterski učitelji. Guvernerji pa prirejajo na cesarjev god veselice, in človek mora kazati veselo lice. Telegraf piše, kaka sreča vlada v Iliriji pod Napoleonovo vladno, ti, blažitelj duha srečnih ilircev, pa nimaš niti poštene obleke.

Matija je zardel do ušes. Res, da mu ni vkrožil ohlapne jankete monsieur Gall, tailleur rue de Ponte d'hopital Nr. 777, res, da je sukno preprosto, domačega dela, da je že oguljeno in čevlji poškodovani, a zakaj mu Jesenovec to ravno nocoj očita, ko je vendar videl in vedel to že toliko časa? — Jesenovec se je ozrl po svoji ženi, ki se je moško postavila pred moža in rekla:

»Urban, ti hodiš kot mačka okrog vrele kaše. Pusti mene, da povem jaz. Enkrat mora tako zvedeti. Vidiš Matija: Vsi te imamo radi. A sam vidiš, da si je dolžan vsak človek pomagati do boljšega kruha. Ne smeš nam zameriti. Nam je treba kruha in od cesarja ni nobene plače. Kaj naj čaka Lenica in rjavi za pečko? Tako dekle! No vidiš, tako je: Drugo adventno soboto jo

II.

Tako je bilo pri Jesenovcu skoraj vse adventne večere. Mati in teta sta predli, Jesenovec je zlezal na peč, razlagal otrokom in ženskam, in se pričkal z Matijo Klandrom.

Sneg je padal vedno gostejše in pritisnil je hud mraz.

»Zima se je obregnila,« je dejala stara mati. »Proračun je v Parizu zmrznil,« se je smejal Matija. Klander in štel, če mu bo kaj ostalo, kadar dobi plačo za vse leto in svoje dolgove poplača. Vesele npravi njegove in zdravega humorja, ni potrla vsaka malenkost. Vendar je sredi adventa opazil, da Jesenovec oče niso več tako dobri proti njemu kot so bili svoje čase. V njegovi navzočnosti je postal mož siten, žena zadirčna in Lenica je postala zamišljena in hladna. V šoli se ga je Jesenovec ogibal in doma je govoril samo o učiteljski beračiji. Nekaj ni v redu, je sodil snubec in vprašal večer pred zadnjo adventno nedeljo, kaj da ni v redu.

Jesenovec je odpodil dečke iz sobe, žena se je oblastno obrnila okrog škri-nje s platnom, predice so zavrtle urneje kolesa in Klander se je zavedel, da izve nekaj neprijetnega.

»Matija,« je začel Jesenovec, »kaj misliš, kako dolgo pojde stvar z našo plačo tako naprej. Cesar Napoleon se pripravlja na vojno. Odšel bo iz Pariza, ne da bi pogledal proračuna naše-ga magistrata, in magistrat nam ne da brez cesarjevega dovoljenja niti centa.«

»Ne bo tako hudo, cesar skrbi za svoje ilirce,« odgovori Klander, ne vede kam so merile Jesenovečeve besede. Kaj pa more on za to če ni proračuna iz Pariza?!

»Vem Matija, vem. Ti ne misliš slabo. Si pač še mlad, poučuješ šele pet let. A kadar boš glodal 37 let trd učiteljski kruh, takrat boš sodil drugače. Pogledj mene. Star sem, zdelan. Kopa nepreskrbljenih otrok in žensk okrog mene. In še pokojnine nam ne privošči francoska gospoda... Moja dolžnost je, da preskrbim otroke. Gledati moram, da spravim saj Lenico k kruhu.«

»Lenico?! Saj smo vendar dogovorjeni... Jaz bi jo vzel najraje še danes. Ne vem, kaj hočete?«

»No kaj! Ženi se, če že misliš, da bosta dva lažje stradala kakor eden. Rad te imam Matija, pošten fant si. A če pogledam na naše pomanjkanje, me vedno srce zaskeli, da bi izročil svojo hčer siromaštvu. No reci Matija: kdaj pa bi mogel vzeti dekle?«

»Ne bodite sitni. Saj veste sami, kako stvar stoji. Mlada sva, počakava pa lahko. Vse se bo uredilo. Saj veste, da imam zdaj 300 goldinarjev plače in pridem naprej. Pod novo vladno bo učitelj ugleden mož. Kaj bi se kisali! Saj živimo v Napoleonovi dobi! V dobi, ko nosi vsak prostak maršalsko palico v tornistru, v taki dobi se vspne tudi pomožni učitelj do visoke stopnje. Učitelj, širitelj omike, prosvete.«

»O ti prismuknjeni Matija! Vojak nosi res palico časti v svoji torbi, — a

učitelj je nosil in bo nosil na veke v svoji torbi samo pomanjkanje.«

»Vidiš Matija,« je nadaljeval Jesenovec, »le preudari naš položaj. Slabo je bilo vedno za učitelje, in bo. Pasterki smo usode in države. Na prestolu mislijo, da je treba širiti omiko in prosveto, a na to, kdo bo plačal ne mislijo. Za kmeta je dosti, da dela in plačuje davke, pravijo graščaki. Kdo bo delal? Vprašujejo kmetje. Po čitanju slabih knjig se zatrosi kriva vera, in ta rodi še več revščine in nezadovoljnosti. In meščani pravijo, da so trgovali daleč po svetu, ne da bi bili hodili v šolo. V takih razmerah ne bo užival učitelj nikoli uvaževanja.«

»Seveda,« prekine nestrpno Matija, »prej niso marali ljudje za šolo, ker je bila le zavod za učenje nemškega jezika, mučilnica otrok. Zdaj pa, ko zidamo na podlagi materinega jezika...«

»Ej, ej, Matija! Doživel boš še čudne reči. Dozdaj so vzgajale šole Nemce, zdaj bodo pa Francoze. In naša dežela se bo še prej pofrancozila, kot ponemčila. Saj je postal iz Ljubljane že mali Pariz. In naš svet nima zaupanja v nove šole. Kdor more, pošilja otroke raje v Avstrijo, da se vzgoje po starem. Tu jih plaši najbolj novi katekizem, domači jezik se jim zdi nepotreben. Kranjce se ne prerodi čez noč. Matija. Tudi ti si vnet za novotarijo. Mlad si... Pa povej: kaj so ti prinesli Francozi? Dali ti so pač lep naslov »regent d' ecoles...« Razveselili ste se mladi, ko so vzeli Francozi šolstvo v

jentov, če so prešle tudi tiste, kateri so dobili poleg brezplačne ordinacije še kako podporo? Čuditi se torej ne smemo, da v sedanjih časih niti en zdravnik ne more živeti ob privatni praksi sami, ampak da se potegujejo celo boljši zdravniki in specialisti za bolniške blagajne. Bogatih zdravnikov pri nas sploh ni; kjer se to slučajno zdi, tam upravlja mož kakor drugod z velikim stroškom samo premoženje svoje žene in otrok.

Zakaj je razmeroma baš zdravniški stan ekonomično tako propadel? Ravno sedaj hoče vlada uradnikom zopet povišati plače. Zakaj različni zastopi ne sanirajo razmer tudi zdravnikom, ki trpe vsled iste draginje?

Zunanjih vzrokov ekonomičnega propada smo navedli dovolj; imamo pa še notranjih vzrokov, ki leže v zdravniškem stanu samem. Osebo sem proučil zdravniške razmere na Nemškem, Francoskem, Danskem in v Švici, a nikjer nisem našel take desorganizacije in moralne anarhije. Na Kranjskem nimamo zdravniške komore menda samo zato, da se lahko gode stvari, ki bi jih drugod onemogočilo disciplinarno postopanje. Kolikokrat se je slišalo, da so se — vsaj na popirju — obstoječe organizacije zavzele za čast krivično napadenega tovariša ali zavoda? Nikjer na svetu se ni še slišalo, da bi se javno po časopisih strašili bolniki, itak zbegani vsled bolezni; da bi se javno napadale in sramotile bolnišnice ter se proglašajo za »šintarije« in vire smrtonošnih, kužnih bolezni. Ta notranji vzrok desorganizacije najbolj pospešuje ekonomični propad zdravniškega stanu.

Po vseh državah se organizirajo stanovi v močne falange; vsled svoje je-klene organizacije in discipline so posamezni stanovi dosegli, da zavzemajo vladajoče, odločilno mesto v družbi. Celo državni uradniki in uslužbenci se organizirajo; in ta organizacija daje posameznikom absolutno varnost pred vsakim krivičnim napadom in daje celotni moč, da uspešno stavi utemeljene zahteve.

K smislu in potrebi organizacije in stanovske discipline prisili zdravniški stan ekonomično mizerija in dogodek zadnjih dni, ki mu grozi vzeti iz rok edino sredstvo, s katerim bi si mogel zboljšati ekonomično budo: pravico samopomoči, pravico koalicijske, po kateri so se organizirali drugi stanovi in si tako ustvarili socialno neomajno stališče.

Ze pred leti so združene avstrijske zdravniške komore predložile parlamentu moderen zdravniški red, ki določuje pravno stališče zdravnikov, kajti doslej so v glavnem veljala določila iz let 1770, 1773, 1808, 1827, veljala so torej določila iz časov absolutizma za nove konstitucionalne razmere. Ministrstvo samo je uvidelo potrebo novega, modernega zdravniškega reda, in naslanja se na predloženi načrt izdelalo samo tak zdravniški red ter ga predložilo v presojo zdravniškim komoram in društvom. S tem je ministrstvo pokazalo dobro voljo in naklonjenost zdravniškemu stanu. Ali v načrtu se nahajajo določila, ki bi utegnili za vedno ubiti boljšo usodo zdravniškega stanu.

Navesti hočem tu izmed 62 samo tri paragrafe, da izve o njih tudi širša javnost in nam nakloni svoje simpatije v boju za vitalne interese.

§ 3. določuje, da smejo izvrševati v Avstriji zdravniško prakso tudi neavstrijski zdravniki, ki se nastavijo kot pomožni zdravniki v bolnišnicah, blaznicah in porodnišnicah; dalje osebe, ki izvršujejo že zunaj Avstrije zdravniški poklic in jim vlada isto dovoli tudi v Avstriji za gotov čas.

§ 4. pravi, da more vlada sporazumno z občino v kopališčih in v mestih z več nego 50.000 prebivalcev določiti število zdravnikov, ki smejo izvrševati ondi prakso.

§ 35. govori, da niso veljavni in pravomočni dogovori zdravnikov, ki odrekajo zdravniško pomoč gotovemu krogu oseb (na pr. bolniški blagajni), gotovim okrajem ali zavodom.

Po § 3. bi bilo zdravnikom nemo-goče zahtevati po zavodih ali blagajnah kakršnokoli izpremembo. Reklo bi se jim: bodite mirni in zadovoljni; če odpoveste službo ali napoveste rezistenco, pokličemo zdravnike iz Nemškega ali Ogrskega. Dalje moramo pomisliti, da dobi na Nemškem pravico zdravniške prakse kdor hoče, da je tam torej mazaštvo po zakonu dovoljeno. Tako bi se po ovinku § 3. tudi pri nas lahko zakonito vgnezdilo mazaštvo.

Po § 4. se vpelje za zdravnike numerus clausus in vzame se jim fundamentalna konstitucionalna pravica svobodne naselitve. Pri nastavljanju zdravnikov po mestih bi odločevala protekcija in politika. Večina zdravnikov bi se morala naseliti na kmetih.

Po § 35. se jemlje zdravnikom možnost samopomoči in se jih izroča na milost in nemilost blagajnam in drugim zastopom, da jih izkoriščajo kakor sužne brez pomoči in pravice.

Včeraj zvečer ob 6. uri je zborovalo v deželni bolnišnici »Društvo zdravnikov na Kranjskem«, da se posvetuje o načrtu »zakona za ureditev stanovskih razmer zdravnikov« in izrazi samo to, kar čuti in misli danes celokupno zdravništvo Avstrije, ki nastopi to pot kakor en mož v boju za pravice svobodnega stanu.

Državni zbor.

Dunaj, 13. oktobra 1911.

Ugibanja.

Včeraj je bil načelnik poljskega kluba, bivši finančni minister Bilinski pri cesarju. Takoj ko se je to izvedelo, je zašumelo in Bilinski je bil razglašen kot bodoči ministrski predsednik. Sodijo, da je imel Bilinski s cesarjem važen pogovor, česar pa Bilinski ne pove. Zaradi tega se je seveda kombiniralo na vse mogoče načine. Bilinski — če pa ta ne — pa Körber in mogoče Beck! V »Narodu« bo morda primarširal tudi dr. Šusteršič.

Nemški nacionalci v zadregi.

Vso to negotovost, ki vlada sedaj v parlamentu, je zakrivila najnovejša vladna stranka, t. j. nemškonacionalna. Najmočnejši so po številu, a nimajo nobenega vodstva! Vsak član dela na svojo roko. Waber in ožji somišljeniki zahtevajo prost uvoz živine in mesa brez ozira na Ogce, a tega jim

njihova vlada dovoliti ne more, ker jim ne sme. Drugo krilo nemških nacionalcev se zavzema so uradniške zahteve. Ti niso zadovoljni s tem, kar ponuja vlada, ampak se popolnoma strinjajo z zahtevami uradniškega shoda, za kar bi se rabilo najmanj 100 milijonov kron na leto. In takoj potem se ogtasi najmočnejša skupina nemškonacionalne zveze, to so agrarni poslanci, in ti sklenejo odklonitev uradniških zahtev. Tako razbita in needina je najmočnejša vladna stranka. Zaradi tega ne more parlament nikamor naprej. Da se pa to pokrije, pa pišejo v svojih časopisih, da so Čehi krivi vsega, ker groze z obstrukcijo itd., kakor pri nas na jugu liberalci od Gradca do Kotora, ki si pomagajo z lažmi o dr. Šusteršiču in naši stranki, kadar kaj izvesti ne morejo.

Železničarji

hočejo imeti zagotovilo, da se jim zvišajo plače, ako ne, začno v nedeljo s pasivno resistenco. V parlamentu so danes zastopniki nemškonarodnih in slovanskih železničarskih uradniških društev. Načelniki klubov naj jim zagotovijo, da zbornica ustreže njihovim zahtevam, ker jim vlada v tem kratkem času ustreči ne more in jim tudi zagotovila dati ne more. Kakšen uspeh bodo imela pogajanja, se sedaj še ne ve. Naše stališče v tem vprašanju kakor sploh v uradniškem vprašanju je: tistim, ki res delajo in so slabo plačani, naj se pomaga, da bi se pa zvišavale plače vsevpred in kar tja v en dan, to vendar ne gre.

Razprava o draginji

tudi še danes ni končana. Izvoljena sta generalna govornika, ki bosta govorila v torek, in potem se odkažejo vsi predlogi odseku. Danes so govorili češki poslanec Zahradnik, ki se je zavzemal za uradniške zahteve, a je uradništvo svaril pred nezakonitimi dejanji. Poljski poslanec Gross je omenjal, da vlada premalo skrbi za dobra stanovanja. Krščanski socialci Kuhud zahteva strogo postavbo proti kartelom. Rusin Olesnicki govori o justičnih razmerah v Galiciji, Dunajčan Gauser se je kregal, zakaj Gautsch še ni dobil od Ogrov dovoljenja uvažati meso. Češki agrarni poslanec Staněk je zavračal napade socialnih demokratov in mestnih poslancev. Italijan De Gasperi je pozivljaj vlado, da naj ne dela ovir izrabljanju vodnih moči. Govorila sta še Hagenhofer in Renner (socialni demokrat), ki je napadal justičnega ministra in še marsikatero trpko, a resnično povedal o nepristranosti sodnikov.

zveze z dalmatinskimi železnicami sta govorila Markl in Smoldaka. Markl se je zavzemal za zgradbo vzhodnotatarske železnice in dalje naprej na Kranjsko, kakor sta se izrekla deželna zbora štajerski in kranjski. Smoldaka je pa bil avstrijski zistem, ki zane-marja Dalmacijo.

O tem se bo nadaljevala razprava prihodnji teden.

Somišljeniki! Podpirajte — Ljudski sklad! Prispevke sprejema tajništvo S. L. S., Miklošičeva cesta št. 6.

Iz ljubljanske okolice.

Občinske volitve na Viču.

Konečni rezultat občinskih volitev se je zvedel včeraj popoldne. Tretji razred so si priborili sociji vsled prija-teljske zveze z naprednjaki. Razmerje odbornikov je sledeče: S. L. S. 9, sociji 8, liberalci 31 Iz skupne liste, katere je kandidirala tudi naša stranka, so pa 4 odborniki. **Relativno je torej v večini S. L. S.!** Le-ta lahko govori o zmagi, katero si je priborila samostojno v boju z dvema združenima nasprotnikoma, ki sta razpolagala z vsemi mogočimi dopuščeni in nedopuščeni sredstvi. Vedno lepše reči slišimo o agitaciji, o izmikanju glasovnic od strani naprednih in rdečih agitatorjev. Še več dokazov bo pa podal propadli kandidat-general g. Jos. Tribuč, ki bo baje sam vložil rekurz. Značilen je njegov vzklík; ko je izvedel, da je propadel, je objel svojega adjutanta Kmetovega študenta Gašperja in zaklical: »Moja lastna stranka me je zapustila. Prijatelj pojdiva! In šla sta, najbrž ne bo g. Tribuč nikdar več poskušal s svojo nesrečno kandidaturo. Enako zausnico so dobili vsled svoje zveze tudi liberalci, ki so si priborili le tri pristne kandidate. Dobiček od tega imajo pa sociji. No, o teh, izvzemši en par, za enkrat ne govorimo. Kar so postavili in izvolili, to pa imajo. To velja tudi onim našim, ki se volitve niso udeležili, ali ki so se dali vjeti raznim lažem in farbanju naprednjakov. Našim vrlim sobojevnikom in zaupnikom pa izrekamo najpri-srčnejšo zahvalo za trud in sodelovanje pri volitvah ter kličemo: vztrajajmo v započetem delu, da pride pri prihodnjih volitvah S. L. S. še do lepše, popolnejše zmage!

× × ×

Z Viča se nam poroča: Volilna borba, kakršne viška občina še ni videla, je končana. S. L. S., ki je v tej borbi nastopila prvokrat samostojno, brez zaveznika, nasproti dvema zdaj vladajočima strankama, lahko s ponosom kaže na velikanski uspeh. Iz njene kandidatne liste je izvoljenih 13 odbornikov, 9 si jih je priborila sama, 4 pa so iz skupne liste. Kakor ob državnoborskih volitvah, tako je tudi sedaj S. L. S. dokazala, da je v občini najmočnejša stranka, da se jo bo vpoštevalo, ne pa preziralo. Reklo se bo: Tu smo mi, tu so demokrati, pa nekaj liberalcev! Sedaj pa se bo začelo zopet tiho nadaljno delo na vseh poljih. Takoj jutri 15. t. m. priredi »Katol. slov. izobraževalno društvo« v »Društenem domu« krasno narodno igro »Domen« v petih dejanjih. Igra je dramatisirana po Jurčičevi povesti »Domen«. Začetek ob 7. uri zvečer. Vabite se, da pridete, kar v najobilnejšem številu!

× × ×

Liberalce so občinske volitve na Viču zelo poparile. »Jutro« je kaj redkobesedno in vzklíka: »Z rezultatom ne moremo biti zadovoljni«. Seveda ne. Samo trije liberalci v odboru, to je gotovo strašno žalostno. Naši možje so pa kremenjaki, ki bodo v novem občinskem odboru vedeli, kaj je njihova dolžnost. Naša stranka je zdaj na Viču odločivna stranka. Brez nas in proti nam se ne bo odslej moglo ničesar ukreniti. Zelo veselo dejstvo je, da je padel prvi

je videl gostilničar iz Vrhnik, tisti bogati Italijan, pri katerem se ustavljajo vsi brodniki. Samo na mizo bo nosila bokale, na ognju bo pečenka in v dimniku klobase...

Prišla je k nam Jeršičeva Franca iz Vrhnik, poizvedovala in povedala, kdo jo je poslal. Tu ni nič za premišljevanje, sem rekla Lenici, kadar zvoni, se gre k maši. Na tak dom se zateče vedno lahko eden in drug... Na Stefanje gremo na ogled, v pustbo po poroka. Fantu se mudi, ker je obolela mati, in pri nas bo eden menj pri skledi.

Kot bi vanj treščilo, je obstal Matija Klander. Pogled mu je begal od očeta na mater, od matere na Lenico. Pa dekle je molčala in gledala v tla. Stara mati je vzdihnila in teta je pogledala plašno odpravljenega snubca. Tedaj je res! Lenici so ljubši bokali na mizi in klobase v dimniku, kot ljubezen pomožnega učitelja. Če je tako — Matija prosil ne bo. Z drhtečo roko je segel po plašču, se ogrnil in rekel: »Z Bogom hiša!« Jesenovčevi so vzdihali in Lenica je skočila od peči, prišla z desničo Klandrovo roko in si obrisala solzo.

»Matija, ne huduj se, moralo je tako priti.«

»Kaj bom hud,« je rekel mladenič, »vino, klobase in dom za vse... Pri učitelju beračija... Addio!«

Klander je stopil venkaj v gosto megio in razburjen hitel v temno noč,

in klet cesarja Napoleona in vse Francoze, ki so ga spravili ob njegovo vesto.

Pumenk iz Dolfetam ket kandedatam.

»Dolfe, za božja vola, kod pa ho-deš? Več ket dva mesca te že nism vidu. Jest sm že prou res mislu, de s umeru,« naguvuru sm gespuda plac-rešpehtarja Ribnkarja, ke je stopu glih vn ud Buculineta in s brisu mestafe in žnabile, ke s jh je neki pumastu, de sa se mu svetil, kokr moj škorni ub nede-lah in praznkeh.

»Za kua, de b jest umeru; a je moja štatura pudobna takem, ke umiraja? Jest hodem holt tam, kamer me lebe-ralna kumanda deregera. Scer pa, pu

pravic rečen, sm prou veseu, de se na vidma. Mam saj gmah pred taba.«

»Oho! A s ti en prjatu ud enga prjatta, ke tku guvariš?!«

»Rec kar čš; sej se puznama! Pu-glej, gespud Ivan Hribar s je tud sam zavle tega kupu autumubil, de lohka hitr mem tebe smukne, kedr te zagleda. Udkar ma autumubil, ma tud gmah pred taba.«

»Če se tku narad srečaš iz mana, pa s še ti kup tak autumubil; al pa, de uš še bl varen pred mana, en luft-balon.«

»Pepe, a veš kulk taka Rupertija kušta? Tu kušta taužente in taužente; časi sa pa tku žautu in dragina taka, de s morm kumi en krenbiršt tiela pr Buculinat za frustek prvošt. In pa tala agitacija! A misleš, de je tu zastojn? Jest um že gledu, de se um lohka tud iz autumubilam vozu, pa ne iz sojmo, ampak iz deželnem, zatu pa zdey kandederam u deželn zbor in pol tku na-prej tulk časa, de um mou soj riuček čist notr u kurite.«

»Kua m na puveš! Tok ti kandederaš u deželn zbor? Pol uta pa iz Tur-kum gespudam kulegata, če uš pršou notr.«

»Kua u Turk! Turka uma mi lebe-ralci glih tku pregnal vn iz deželnga zbora, kokr ga špekuliraja Lahi iz Tri-pulisa. Turk ni za tu; sej ga vndar tud ti puznaš. Iz našga leberalnga izvrše-valnga udbora sma ga že šprical iz klajstermenistram ured.«

»A mate kašnga bulšga za deželnga puslanca na muh, kokr je Bolču Pepe, de ga mislte škarterat!«

»Manka se nam intelecenc! Sej mama Kurejnata in pa še ene par dru-geh, ke sa tud skori glih tku kunšten, kokr Kurejne.«

»Ja, pol je pa kej družga; pol ste pa naumen, de pu ta bulšeh na puse-zete. Usak s pumaga kokor s ve in zna; za kua b s pa vi ne. Kuku pa, Dolfe, čo uš zvolen; al maš že kej prugrama, al s ti sam prugram, kokr je biu gespud Ivan Hribar prugram?«

»Kua pa nucam prugram? Al ma meskontar, ke u Kuri vas harmonke špila, kašn prugram? Viš, kar tku špila brez prugrama, pa se vnder pleše. Jest ga um pa tud u deželnmu zboru brez prugrama špila, pa uma use glih ple-sal, de se u use kadil.«

»Pa tu ni prou, Dolfe; le zamerki s dobr: kdur se pesti volt u kašn zastop-stu, more preh soja farba pukazati; al kokr prauma: soj prugram razvit, de se lde veja rihlat in de veja, kua maja ud nega za prčakvat. Iz ena beseda: ublubl more, kua u use za vuliuce do-brga naredu, drgač ni nč. Sam teletem mesari nč na ublubujeja, kedr jh peleja u klaunca; pa še pred tem peleja krava naprej, če sa le pretmasti in de nečja jt. Šele za krava pol rad caplaja u soja puguba, ke mislja, de u dost mouže.«

»Pepe, Buh na dej, de b jest tou le-beralne vuliuce trmaste teletem pr-glihvat! Te greja puhleun na vuliše, če ženema mouzna krava pred njm, al pa

»kulturobojnejš«, znani Tribuč. Rezultat volitev kaže, kako se na naši strani smotreno in neumorno dela. Spričo tega rezultata se nam zdi čudno, zakaj so sociji včeraj na Viču streljali in tulili. Dočim je bilo na naši strani vse mirno in dostojno, so bili sociji včeraj tako pijani, da niso vedeli, kaj počenjajo. Menda zato, ker so »najkulturnejša stranka«?

× × ×

Stepanja v a s. Okrog pet let je delal Bricelj na to, da bi pri nas ustanovil Sokola. Njegova želja se je izpolnila. Ustanovili so ga pa na originalen način. Brez vprašanja so zapisovali fante. Tudi od Orlov so enega zapisali. Ko mu mavrični štepanški kameleon pove, da je vpisan, Orel protestuje in izjavi, da ne pristopi, da ni dovolil vpisa in da ne bo plačeval. Tedaj mu kameleon reče: Če ne ostaneš, boš pa zapadel 100 kron! Radovedni smo, kdo je naredil to postavbo, da bo vsak zapadel 100 kron, kdor ne bo hotel zapisan ostati. Morebiti jo je skuhal hruševski učitelj, potrdil jo je najbrž jurist Francelj, rabelj, ki jo je izvrševal, bo pa Štravs. Telovadijo pri Jožefu Anžiču ali Žoržu. Dom bodo kmalu imeli, ne enega, ampak dva. Enega bo zidal Bricelj na svojem vrtu, drugega pa Leopold Čerin na svoji nji. Le brž, potem boste pa enega dali Orlom v najem.

Hrušica. Jutri popoldne ob štirih bo pri Korbarju shod za perice. Takoj potem priredi Katol. slov. izobraževalno društvo ravnotam za člane in članice predavanje. Predava g. Franc Terseglav iz Ljubljane.

Selo-Moste. Zadnje nedeljo je imelo Katol. slov. izobraževalno društvo predavanje in dve predstavi. Predaval je č. g. dr. Jerše. — Orli imajo telovadbo v ponedeljek in četrtek ob osmih. Prihodnji ponedeljek imajo predavanje pred telovadbo ob osmih. — Občinski gerent g. Jož. Oražem je sklical že dve seji. Živahno so se obravnavale tekoče zadeve v štiri ure trajajoči seji. Razpravljali so o šoli, za katero so načrte nekoliko spremenili. Na dnevnem redu je bilo tudi revizijsko poročilo deželnega nadoficijala g. Franca Kristana o gospodarstvu rajnega tajnika. Ta revizija stavi liberalni občinski odbor in pa rajnega tajnika v zelo slabo luč. Vedno lepše reči prihajajo na dan. Sedanji občinski zastop je sklenil, da morajo tajnikovi dediči povrniti, kar manjka. Otroci tajnikovi so poslali že pismeno izjavo, ki se nahaja v občinskem uradu, s katero zagotavlja, da povrnejo po svojem rajnem očetu vse.

Italijansko-turška vojska.

Rusija grozi Turčiji.

Ker so pričeli Turki ovirati izvoz ruskega žita, je Rusija izročila Turčiji zelo oster dopis, v katerem se sklicuje na člena 24 in 33 londonskega dogovora leta 1856, ki določata, da se žito, ki se vozi iz pristanišč Črnega morja, ne sme zapleniti, če se vozi pod neutralno zastavo, ako ni določeno italijanski armadi. Ruska vlada bo smatrala vsako konfiskacijo žitnih pošiljatev za kršitev ruskih pravic in svari pred posledicami. Ruski poslanik je rusko noto izročil turški vladi 8. t. m., a do danes še ni turška vlada odgovorila na dopis.

ne. Kua pa tud nuca, če b mi kandedati soje prugrame razvijal in ldem uso sorte uglebval? Sej nas tku puznaja in veža, de je use skp en flonc. Lepu te posm, kua pa čm tud jest nardet? Jest sm se učiu žvina zdrat; astn, če b se res tu tud navadu, b znou žvin dubrote skazvat, ldm pa ne. Če b se izuču za šuštarja, b lohka vuliucem ublubu, de um usakmo naredu en par čeułu zastojn, ker me u volu; če b biu puhpin-tar, kokr Breskvar, b jm ublubu, de jm um zastojn »Kremežlaučka« vezu, al pa de um hodu zastojn v gasfabrika buk-le pelat; tku pa, prjatu, prou res na vem, iz kum b vuliuce nase prklenu. Če jh na u dobra vola in pa napredn srce pr-pelu na vuliše, jest na vem, kuku u kej.

»I, pa jh kej nafarbi, de jh uš pr-dubu zase. Sej sa jh druh vaš kande-dati tud zmeri farbal, de uja use sorte vn spelal, nazadne je blu pa use skp ena figa. Če b Turku gspud iz štink-bumbam na delvou u deželnem zbore, pa b na mel usi vaš puslanci skp nu-benga delvajna za zamerkat.«

»Viš, Pepe; tu je pa glih nasreča za-me. Če b jm druh tulk na ublebval in saj en ohtic ud tistga sturl, kar sa ublebli, b mou jest zdej en lohek stališe. Tku pa je žajfa! Nej ublubem, kar čm, verjeu m tku na u nubedn nč, zatu pa, mislem, de je ta nar bulš, de moučim,

Ve'i laški poraz?

»Sabah« poroča iz Tripolisa: Turki so odbili laške vojake, ko so Lahi na padli nek grič. Lahi so izgubili 1600 mrtvih in ranjencev. Potrjeno to turško poročilo še ni.

Laška ekspedicija v Tripolisu.

Lahi so dozdaj izkrcali v Tripolisu 25.000 mož. Zenijski vojaki grade okoli mesta utrdbe, da bi Turki Lahov ne mogli presenetiti. Čez nekaj dni prično prodirati Lahi v notranjo deželo. Ekspedicija je že dozdaj stala Lahe 500 milijonov lir in ni misliti več na to, da bi plačali Lahi Turkom kako odškodnino. Iz Rima pošljejo v Tripolis štiri letalne stroje, ki so jih Lahi naročili na Francoskem. V Tripolis odpotuje 11 laških častnikov, izkušenih aviatikov, ki bodo metali bombe na Turke.

Turki pro'i Lahom.

V Carigradu se je ustanovil odbor, ki si je nadal ime »Društvo sovraštva proti Italijanom«. Namen mu je izvesti najostrejši boj kot proti Lahom. — »Tanin« objavlja oklic novega društva, ki poziva vse otomane, da naj pristopijo društvu. Protilaški boj kot se je že pričel v Smirni in v Solunu. V Solunu so dovolili Lahom prodati imobilije. Lahe bodo sodili po turških postavah in jih obdavčili, kakor so obdavčeni turški podaniki. »Agenzia Stefani« poroča, da je naznanila turška vlada nemškemu poslaniku, da bo zaplenila vse laške ladje, ki jih bo dobila ob turškem obrežju ali pa na visokem morju. Ladij nevtralnih držav samoobsebi umevno Turki ne bodo zaplenjevali, če ne bodo vtihotapljali vojnih potrebščin Lahom. Turki so naložili kazen 4600 frankov Lahom Bondiniju, ravnatelju lista »Turquie« in ga izgnali. Iz Carigrada so izgnali tudi poročevalce štirih laških listov.

Lahi mobilizirajo naprej. — Laški dezertirji.

Lahi so dozdaj pol orožje še 200 tisoč mož. Laško časopisje zahteva, da naj zasede laško brodovje Smirno, Solun in otoke Mytilene, Lesbos in Rhodus. Južnotirski oblastem se predstavi vsak dan veliko laških dezerterv.

Lahi zaplenili turški pošni parnik.

Iz Tripolisa se poroča, da je zaplenil admiral Aubry turški pošni parnik, na katerem se je vozilo 1600 mož.

Črnogorci proti Turkom.

»Berliner Tageblatt« poroča, da je streljala turška obmejna straža na 17 črnogorskih vojakov, ki so poizkusili prekoračiti turško mejo. Vnel se je boj. Turka sta padla dva mrtva, trije pa ranjeni. Črnogorci so pa imeli 12 mrtvih in ranjencev. V vilajetu Janina so koncentrirali Turki 18 bataljonov. Črnogorski vojni minister je odpotoval na črnogorsko mejo. Iz Carigrada se poroča, da sta se pripeljali v Bar ena laška in ena ruska vojna ladja, ki sta izkrcali vojne potrebščine in živila, namenjena črnogorski armadi. Kralj Nikolaj in prestolonaslednik sta sprejela ladji.

Svetel moment v turško - laški vojski.

Dne 8. oktobra t. l. je novi guverner Tripolisa, admiral Borea Ricci, slovesno proglasil, da je sužnost v Tripolisu odpravljena in da je prenehala trgovina s sužnji. Tripolis je bil do dne 8. oktobra t. l. še edini trg za sužnje v Severni Afriki.

al pa rečem, de um use sturu, kar je u moj moč; in muč, Pepe; moja muč jm u impunirala, tu m žiher vrjameš.«

»Na vem, a b t verjeu tu al ne? Tistmo ukolčane tam pr Sau že ni toja muč nč impunirala, ke te je tku salamejnsk brcnu, kokr s m sam pravu, de s biu celeh šternajst dni vs kilu in nuteftan.«

»Kdu prau, de tistmo kmete ni moja muč impunirala, kdu? Če b kmete moja muč na impunirala, b me brcnu iz uči u uči; tku pa, ke je mou ke pred mana, me je brcnu ud uzad.«

»Tu je čudna; men pa ti glih ud uzad bi impunirala kokr ud uspred.«

»Ja, teb, ke s štotkind!«

»Viš, ti uš tud u meste kandederu in nucu vuliuce štotkinde. A b na blu pol dobr, če b biu pol na sojev vuliuneh shodeh, ke uš guvuru ud soje muči, ubrnen iz ta zadna platjo preke puslu-šaucem?! Na ta viža znaš marskašnga prubit na soja plat, ke b se t znou drgač kujat in nazadne tud zares skujat.«

»Buh t lonj za ta svet! Ti s pa res brihtna glava. Prou natank tku se um ravnu, kokr s m nasvetvu. In, Pepe, če zmagam, če zmagam, hvaležen t um du zadnga zdihlaja. Usa čast t um skazvou in usm sluvenskem leberalcem um puvedu, de se mama za usa naša zmaga u Iblan za zahvalt edin sam

Boltatumu Pepete iz Kudeluga.

Angležem ni prav, da so Lahi zasedli Tobruk.

Angleški listi povdarjajo, da je Tobruk, katerega so Lahi zasedli, tako važna pomorska postojanka, da more Italija, opirajoč se nanj, postati gospodarica vzhodnega Sredozemskega morja. Ako Lahi v Tobruku ostanejo, potem sta postala za Angleže Malta in Gibraltar brez pomena. Iz Tobruka se lahko ovira promet v Aleksandrijo in sueški prekop. — Če je stvar res tako nevarna, se bo angleška vlada brez dvoma energično oglašila, ker Angleži so, kar se pomorskih opirališč tiče, silno občutljivi.

Tržiške novice.

t Po francosko so govorili. Zadnje nedeljo se je vršil shod naših socijev proti draginji, koji shod je »Zarja« napovedovala in rekla, da bo treba na njem po francosko govoriti. Govornik je bil sam Kristan iz Ljubljane. Kljub »lomski nedelji«, ko gre malone pol Tržiča v Lom, je ta dan vse drlo na shod, kar še količkaj rdeče čuti, tako da so bili skoro vsi sedeži ogromne Pelarjeve dvorane zasedeni. Kakor navadno se je govornik tudi na tem shodu ljubeznivo spomnil ljubljanskega škofa in tržiškega župnika. Nekateri izmed navzočih so bili tako navdušeni, da so takoj začeli proti draginji po francosko govoriti, to je: neusmiljeno razbijati — s kartami, ki so jih igrali med Kristanovim govorom. Sicer se pri nas ta tendenca še ni poznala, da bi bila draginja manjša, vendar smo trdno prepričani, da tako delo socijev ne more brez sadu ostati. Ne bo dolgo, ko bo vsled tega shoda pri nas meso po 40 h, mer-nik krompirja po 20 v, jajca po 1 v itd. Le cena socialnodemokratske pameti ostane neizpremenjena, ker jo je že sedaj dobili za čudovito nizko ceno. Da pa oče ubogih socijev, bogati Kristan, odpomore draginji za čas, ko bo še vladala sedanja draginja, namerava prodati svojo krasno novo vilo v Šiški pri Ljubljani in lepo svotico kronice, ki jih bo dobil zanj, porazdeliti med tržiške sodruge, tako da ga bodo še njih otroci proslavljali kot moža, ki ni imel za delavca le besede, ampak tudi srce.

t Posestvo je kupil v Žiganji vasi pri Križah deželni dacar g. Rudolf Simončič. Odpovedal se je svoji službi in se t dni preselil na kupljeno posestvo, da začne ondi vinsko trgovino.

t Predaval je v torek gospod župnik o socialnih demokracijah in njihovem gibanju proti draginji ter dokazoval, da je vse to ropotanje rdeče stranke pesek v oči zaslepljenim rdečkarjem. Nato je g. predsednik bral kakor zadnjič poglavje iz »Knjige o lepem vedenju«. To se bo letos ponavljalo vselej po predavanju, da bo tako dana društvenikom priložnost slišati nauke te lepe knjige in si prisvojiti krščansko oliko.

Zelena zastava.

Med Italijo in Turčijo divja vojska. Bati se je, da proglasi Turčija »sveto vojsko«, ki bi bila ena najkrevavejših. V tem slučaju se razvije tudi »zelena zastava prerokova«, kar naj pomeni, da je dolžan vsak pravoveren mohamedanec boriti se proti krščanstvu — pridružiti se sveti vojski. Naj se nahaja Turk v Indiji, Egiptu, Arabiji, na najskrajnejšem delu sveta, razvije zelene prapora je zanj klic, ki ga ne sme preslišati, če noče izgubiti upanja na paradiz za vedno.

Bile so različne zastave in druga znamenja od raznih narodov uporabljena, ki so klicala ljudstvo na vojsko za narod, vero, dinastijo ali sistem, toda nobeno ni doseglo tistega uničevalnega pomena, kot grozna zastava preroka Muhameda. Lahko bi se imenovala krvava, ker kdor se pod njo bojuje, ta ne sme imeti več usmiljenja, vse kar je krščanskega, možje, žene in otroci so mu sovražniki, ki morajo pasti pod njegovim krvavim mečem.

Na Francoskem pomenja zlato solnce na rdečem polju, da ni dovoljen pardon; zelena zastava pa pomenja več, ona je klic na križarsko vojsko zoper vse »nevernike«, ki se jih mora iztrebiti do zadnjega.

Mohamed sam prorokuje, da bode nekega dne, ko se bo štel 100 milijonov njegovih pristašev — sedaj jih je 120 milijonov — razvita njegova zastava proti »nevernim« severnim močem. Koran pa pravi, da se bode takrat zemlja tresla, gore se bodo v prah sesedle, morja bodo ognjena in lasje otrok postanejo beli od groze. Seveda je vse to mišljeno le v prisposobi, toda zgodovina dokazuje, da bo imelo razvije zelene zastave grozne posledke, ker ta zastava razvname v prsih vsacega mohamedanca ogenj fanatizma do najskrajnejše meje.

Postanek te zastave je poseben. Mohamed je bil v premišljevanju; tedaj vzdigne svoj pogled na zelena polja: »Zeleno se krasi narava in zeleno naj bode moje znamenje; to je neminljivo kot svet.« Zato je tudi zelena barva sveta in vsak pobožen, ki roma v Meko, ima pravico nositi zelen turban.

Razvije zastave, ki si jo je ustanovitelj kake vere izbral za svoj emblema, naj pomenja mir ne vojske, mohamedan pa razširja svojo vero z ognjem in mečem. Koran zatrjuje, da je med znamenje razširjevalcev vere, neodvisnost in domoljubje bi bilo, če bi armade in ne duhovni ljudstvo spreobračali in brušeno jeklo je »pravi ključ v nebo in pekel«.

Na zelenem praporu stoje besede, ki so bile v Mekki sami napisane: »Vsi, ki ste potegnili meč, bode te vživali prednosti na svetu, vsaka kapljica krvi, ki jo zgubite, vsaka nevarnost, vsak trud, ki ga prestanete, bo gori z večjim dopadanjem sprejet, kot molitev in post. Če padete v boju, Vam bodo grehi odpušteni in prenešeni bode v paradiz, kjer se bode v rokah črnokih hurisk razveseljevali. Za najvišja nebesa so pa določeni tisti, ki padejo ob pogledu zelene zastave.« Za tem pa sledijo grozne in pomenljive besede: »Torej naj se ne pričakuje in deli usmiljenje!«

S tem nadpisom je Mohamed dokazal, da pozna dušo ljudstva zlasti orientalskega. »Prednosti sveta« mičejo skoro vsakega, kdor pa noče takega plačila, temu so obljubljene največje zabave. Kdor se more teh poslužiti, se jih poprime z največjim veseljem, posebno, ker je fatalizem v Turku tako vkoreninjen, da misli, da zanj ni nevarnosti, ker ga smrt ob gotovi uri doleti pa naj se nahaja, kjer se hoče.

Neko drugo geslo na tem znamenitem praporu trdi: »Vrata paradiza stoje pod senco meča«, in to je že prejšnje pripadnike preroka v toliko razvnelo, da so pri Bedru, ko se je prvič zelena zastava razvila, odšli kot zmagovalci. Turki se ponašajo, da ta zastava ni bila še nikdar v rokah »nevernikov«. Pač pa se je že enkrat nahajala v veliki nevarnosti, ko jo je Mohamed sam nesel v boj in mu je bila iztrgana iz rok. Toda njegov bratranec Ali jo je kljub stoterim grožnjam sulicam iztrgal in dosegel zmago.

Mohamed je sicer priporočal, da naj se zastave ne razvije drugače, če ni islam v nevarnosti. In tedaj se mora to vršiti med velikimi ceremonijami pred vladarjem vernikov, ki jo mora sam pred armado ponesti v boj. Strašna kletev pa zadene vse tiste, ki se zmožni pa nočejo nositi orožja in se boriti pod zastavo za islam.

Zelena zastava sama na sebi ni nič dragocenejša ali lažja. Narejena je iz zelene svile in predstavlja velik polumesec in ima koncem droga bel konjski rep. Ta rep je baje od prerokovega najljubšega konja. Na zastavi je zopet polumesec in gori omenjeni izreki. Nahaja se v cerkvi Aje Sofije v Carigradu in je pod varstvom Šeih-ül-Islama najvišjega duhovna mohamedancev.

V MAROKU VOJNI MINISTER — V AVSTRIJI REKRUT.

Da postane vojni minister ene države v drugi rekrut, to se gotovo le malokdaj dogodi. Avstrijska armada šteje zadnje dni takega moža med svoje člane. Mož je elektrotehnik Franc Czerni iz Moravske, ki je kot 17letni mladenič odšel v Maroko. Tam se je pod Ro-

ghi-jem boril proti Špancev. Po zmagi Špacev je bil vojaški instruktor Muley Hafidove armade in konečno pod pretendentom Muley Zimam vojni minister. Ko se je Muley Zim udal Špancev, je šel Czerni v Fez, kjer je dobil poziv k vojakom. Interesantno je, da je izstavila francoska vlada na Czernijevo glavo 100.000 frankov na prigovarjanje Muley Hafida.

Ako še niste, pošljite naročnino!

Iz liberalnega žaklja.

Profesorska modrost. Zadnji terek je stresal v gostilni pri »Novem svetu« profesor Reisner svojo modrost na jako duhoviti način. Govoril je namreč o ljubljanski obrtni šoli in o njenih težavah. Se enkrat povemo: z obrtno šolo niso imeli naši poslanci nikdar nič opraviti. To je bila stvar bivšega župana Hribarja, ki ni imel z našimi poslanci popolnoma nobenega stika ali kakega medsebojnega dogovora v tej zadevi. Tudi potem, ko je prišla obrtna šola v nevarnost, da je vlada letos sploh ne otvori, ako ne bo mestna občina potrebnih oprave kupila, ni nihče pri naših poslancih o tej zadevi interveniral. Zato je bilo popolnoma umevno, da se naši poslanci s to stvarjo niso bavili; da bi se pa kakemu liberalnemu advokatu pred noge metali in ga na kolenih prosili, da sploh smejo za kako zavoženo zadevo g. Hribarja posredovati, no hvala Bogu, tako daleč še nismo prišli! Sedaj pa poslušajmo profesorja Reisnerja. Ta je z veliko resnobo pripovedoval pri Novem svetu, »da so klerikalci krivice tega koraka vlade, ker je vlada dobro vedela, da se ji ni bati od strani klerikalne stranke nikakršnega odpora.« Namesto da bi profesor Reisner prijel Hribarja, ker je tako nerodno pogodbo sklenil z vlado, da se je branila šolsko opravilo preskrbeti, namesto da bi svojim liberalnim bratom potožil, da nima liberalna stranka nobenega vpliva in nobene politične moči tako, da se vlada ž njo igra, pa zvrne vsako bunko, ki na liberalce prileti, na S. L. S.: »klerikalci so krivi«. To metodo je posnel profesor Reisner po dunajskih judih in socialnih demokratih, ki so na ta način pri zadnjih volitvah krščansko-socialno stranko v nič devali. Vendar se nam zdi, da se profesor Reisner zelo moti, ako misli, da se bo ta metoda pri nas obnesla. Če je že mislil Reisner o obrtni šoli kaj govoriti, naj bi raje povedal, kakšne profite so liberalci pri nji delali; n. pr. o stavbeniku Zupančiču, ki je samo pri pododdaji naenkrat samo pri betonsko-cementnih tverkah 54.000 kron zaslužil, ki bi mestni občini zelo prav prišle v sedanjih časih.

Dr. Tavčar — oče višje kočevske gimnazije. »Slov. Narod« piše preteklo sredo, da je kriva S. L. S., da se je v Kočevju višja gimnazija ustanovila. Mi pa, ki nimamo tako kratkega spomina, kakor ga ima »Slov. Narod«, smo pogledali v preteklost dr. Tavčarja in našli, da je oče višje kočevske gimnazije — dr. Tavčar. On je tisti, ki je dne 20. marca leta 1902 v dunajski zbornici pri razpravi o srednjih šolah o kočevski gimnaziji govoril: »Da vam dokazem, da sem pravilno mož, izjavljam, da prav nič ne ugovarjam, ako naučna uprava nižjo gimnazijo v Kočevju razširi v višjo.« Ko je poslanec Spinčič pri tej točki napravil medklíč: »Saj je že v Ljubljani dovolj preskrbljeno za Nemce«, je dejal dr. Tavčar: »To nič ne de, tudi Kočevcem to privoščim.« — Vlada je seveda to dr. Tavčarjevo mehko srce do ljubljanskih Nemcev in Kočevjarjev upoštevala in obema gimnazijama dala. Sedaj pa pride »Slovenski Narod« in se perfidno zaletava v S. L. S., kot bi bila ona kriva te prevelike dr. Tavčarjeve ljubezni do kranjskih Nemcev. Ali ni to liberalno početje gnjusno?

+ **S. L. S. in imenovanja nemških uradnikov.** V isti številki se očita S. L. S., da je zakrivila nekaj imenovanj nemških uradnikov, tako: nemškega šolskega nadzornika, finančnega ravnatelja Klimenta in nekaj drugih sodnih uradnikov. Gospod ravnatelj Kliment ni Nemec, ampak odkrit Čeh in se je učil že slovenščine kot davčni uradnik v Velikovu, ko ni niti sanjal, da pride kdaj v Ljubljano. Kar zadeva nemškega deželnega šolskega nadzornika, pa je vsem znano, kako tihotapsko ga je naučni minister Marchet urinil in kako ostro so naši poslanci proti temu nastopili. Stavili so predlog pri proračunski razpravi v odseku in v parlamentu, da se pokritje za to mesto črta. Žalibog so propali. Človek, ki si upa nalibim poslancem v tem oziru kaj očitati, more sedeti samo pri »Narodovem« uredništvu. Kar se pa tiče zadnjih imenovanj pri naših sodiščih, pa tole: Naši poslanci so bili ves čas Bienenrothove vlade v opoziciji, da celo v obstrukciji. Da takim strankam vlada dobro ne deli, je umevno. Pač pa sta tista časa Hribar in Ploj za ministrskimi fraki hodila, in našim poslancem v hrbet vpadala, ta dva naj torej »Narod« pouči, če mu ni kakšno imenovanje po liberalni volji izpadlo. Sicer se pa liberalna stranka nikdar ne vleče za slovenske sodnike, ampak za liberalne sodnike. Kdo se ne spominja, kako gonjo je vprizorila liberalna stranka proti tistim par sodnikom, ki so se upali prištevati S. L. S. Malo je manjkalo, da niso sodne

službe pustili, tako so jih šikanirali. Če »Narod« hlini neko ljubezen do slovenskih sodnikov, je to gola hinavščina — on hoče samo liberalne sodnike in njihove sodbe. Še bolj hinavsko pa je umetno ogorčenje liberalne stranke proti kranjskim Nemcem, ko vendar vsi vemo, da je proglasila liberalna stranka nemško-slovensko zvezo za najbolj pametno politično dejanje, in ko kar drhti, da bi zopet bila zvezana z Nemci, s tistimi Nemci, katerim je dala pod pogodbo podpise svojih prvih mož!

Protirepublikanska vsaja na Portugalskem.

Vse race, ki jih razširjajo republikanci glede na Portugal, ne pomenjajo nič. Monarhisti se nahajajo na Portugalskem. Kakšne race razširjajo republikanci v svet, nam kaže sledeči zgled: Dne 11. t. m. so republikanci iz Oporta ob 10. uri zvečer poročali, da so zapustili monarhisti Portugalsko in se pri Chavesu zopet vrnili na Portugalsko. Isti dan ob 10. uri 35 minut so pa zopet objavili brzojavko, po kateri zarotniki še vedno operirajo ob meji in upajo republikanci jih pognati v beg ali pa uničiti. Pred dnevi so bili monarhisti po republikancih že premagani, zdaj še zgolj upajo, da jih bodo premagali. Če se republikancem izpolni njih upi, še ni tako gotovo. Conceiro je pri Chavesu porazil republikanski švadrone in odbil oddelek karbonarijev. »Morning Post« poroča, da razpolagajo monarhisti z 2000 možmi in da se pričakuje 14. t. m. pri Braganzi ali pa pri Chavesu bitka z republikanci. Gorska pokrajina, ki so jo zasedli monarhisti, je kakor nalašč pripravljena za malo vojsko. Berolinski »Lokalanzeiger« opisuje razmere v portugalski armadi takole: Portugalski vojni minister je nanadoma odstopil, ker je ukazal notranji minister zapreti 700 častnikov. Proti volji vojnega ministra so povišali za častnike podčastnike. Republikanska vlada tako malo zaupa armadi, da pošilja v gorate severne pokrajine proti monarhistom mornarje. Notranji minister je pa pri neki paradi tako vplival na disciplino, da je priporočal vojakom, da naj ubijejo vsakega monarhističnega častnika! Lizbonski policijski načelnik je postal zato vojni minister, ker vlada ne pozna nobenega drugega zanesljivega višjega častnika. »Epocha« poroča iz Berina, da je 20 krajev razobesilo monarhistično zastavo. V Lizboni so odpravili cenzuro. Listi zato obširno poročajo o vpadu monarhistov. »Times« poroča, da je Conceiro zopet zasedel dva kraja. V Winhasu simpatizira po londonskih poročilih, prebivalstvo z monarhisti, a se ne upa to javno priznati. Monarhisti so baje dobili ojačenja. Iz Antwerpna se je odpeljala na Portugalsko neka ladja, ki vozi topove in živila, ki so brez dvoma namenjena portugalskim vstašem.

Grozni potres v Kaliforniji.

Kakor se poroča iz Severne Karoline in države Sonora, je divjal tam grozen potres spremljan od divjege viharja. Štiri mesta so skoro popolnoma uničena in do šest sto ljudi je izgubilo življenje. Potres je nastal okrog polnoči od srede na četrtek. Mesti Ortiz in Guaymas ste popolnoma, Almo in San José pa deloma pokončani. Mnogo hiš je bilo od morskih valov porušeni, lažje vržene na obrežje in na stotine ranjenih ljudi je valovje potegnilo v morje, kjer so utonili ali pa so jih požrli morski psi. Ker so telefonske zveze pretrgane, se je bati, da je število mrtvih še večje. Na tisoče ljudi, ki so brez strehe, prenočuje na prostem.

Dnevne novice.

+ **Razkrinkani!** Še nikdar, odkar stoji svet, ni bila naša delegacija tako razkrinkana kakor te dni. Grda, gola stoji pred slovensko liberalno javnostjo in niti najmanjše zaplate nima, da bi pokrila svojo ostudno nagoto. Hvala bogu, da so vendar končno njeni grdi naklepi prišli na dan, da liberalni slovenski svet spozna podlost teh ljudi, ki se sedaj šopirijo na Dunaju. Z veseljem bi objeli tistega črnega izdajavca iz njihovih vrst, ki je objavil slovenski in nemški javnosti, kaj nameravajo slovenski poslanci, kako prodajajo koristi slovenskega naroda. Temu izdajalcu — morda še kdaj izvemo njegovo ime! — odpustimo vse njegove lumparije, njegovo ime naj bo z — zlatimi črkami — natisnjeno v knjigi slovenske zgodovine. Ja, ja! Prodajali so se, ti grdi ljudje vladi. Toda, ta vlada, ki nam je tako pravična in naklonjena, jih kupiti ni hotela. Kako pa naj kupi mačka v žaklju. Ha! Ha! Dr. Šusteršič, minister! Ta bi bila lepa! Vlada je velikodušno odklonila tako ponudbo. Pa na-

ši klerikalci! Kakšni pa so! Naprodaj so za vsako ceno, kakor znana ženska na cesti. O, če ni mogoče biti minister, tedaj — pa deželni glavar na Kranjskem! Ali vam nismo pisali to v »Slov. Narodu«. In to so priuili zavezniki naših naprednih listov v Dalmaciji in nemški listi v Gradcu, naši stari zavezniki. O, ne boste na ta način prodajali slovenskega naroda, ve črne, podle duše! Hvala ti, izdajalec, da si obelodanil to grdo kupčijo. Tvoje razkritje je razsvetlilo slovensko zemljo, kakor blisk črno temo... Pa nadaljujmo še naprej razkritja. Pomislite, dr. Benkovič je hotel postati guverner avstro-ogrške banke, Jaklič pa rektor italijanske fakultete. No, skromni res niso naši ljudje; to se jim vidi. Gostinčar, pomislite Gostinčar! Je hotel postati sekcijski šef v delavskem ministrstvu, in še Demšar se pripravlja, da bo kandidiral v prihodnje za poljedelskega ministra. Ja, ja! To so silno resne stvari! Le čudimo se, zakaj »Narod« še ni vsega objavil, pa »Jutro« in »Tagespost« ali »Jedinstvo«. Ali si ni upal izdajalec vsega povedati? Dunajski urednik »Naroda« je vendar sposoben tudi take stvari telefonirati svojim listom. Vsa ta grozna razkrinkanja smo morali kajpada tudi mi prinesti, da ne bo treba najnovejših in najboljših novic zajemati iz listov, kakor je »Narod« e tutti quanti.

+ **Zaslugi čast.** Eden najznamenitjših individuum XX. stoletja, ki bo brez dvoma prejalislej prišel v Meyerjev Konversationslexikon, je »Narodov« dunajski urednik. Rabi ben Akiba, ki je razumel tiče petje in slisal, kako zvezde v svojih oséh tečejo, je prava ničla nasproti temu možu. »Narodov« dunajski urednik ima zveze z najvišjimi krogi, on vjame najtanjše glasove, ki vibrirajo iz Belvedera in Ballplatza po dunajskem zraku, on bere misli prvih političnih velmož in vidi politično bodočnost kakor najboljši ameriške sonambule. Njegove prognoze se pa navadno natančno narobe izpolnijo, intervjui, ki jih ima z »najodločilnejšimi faktorji«, so po veliki večini samo prazna slama in kar sliši, se je v največ slučajih v resnici čisto drugače glasilo. Ampak velik svetilnik meče tudi veliko senco in zato nočemo možu, ki obeta postati drugi Gončarov, kratiti njegovih zaslug. Kritika nam je pa kljub temu seveda dovoljena. Hrvaško-slovenski klub ni, kakor znano, glede svojega stališča do vlade še nič sklepal. Klub tako pravi in klubu je treba verjeti. Kar klub konstatira, to je za vse merodajno, tako za barona Gautscha kakor za zadnjega volivca S. L. S. Ne pa za »Narodovega« dunajskega urednika. Za človeka, ki je tako moder, da sliši to, kar drugi ne, in prodira z žarki svoje pameti notri v najgloblje kote človeške lobanje, seveda ne more biti odločilno to, kar klub sam pravi, ampak to, kar je njegov vsem zazrl na dnu stvari in tako trdi zdaj v »Narodu«, da je Hrvaško-slovenski klub že zavzel čisto določno stališče nasproti vladi in malo manjka, da ne objavi govorov, ki so se v debati čuli. Ampak »Narodov« dunajski urednik je tudi prvi, kar se tiče sociologije. Tako on n. pr. ve, da dr. Krek v svoji »preprostosti« kartelnega vprašanja ne razume in on tudi ve, da so »visoki cerkveni faktorji« s karteli v zvezi. Morebiti še doživimo, da bo šel ta na vseh poljih izurjeni mož intervjuvat šefe dunajskih modnih trgovin, da izvemo, kakšne novitete nam prinese prihodnja spomladanska sezona. Kajti ni dvoma, da je tudi za to edino on najbolj sposoben.

+ **Poroka v cesarski hiši.** V gradu Schwarza delajo velikiške priprave za poroko nadvojvode Karla Franc Jožefa s parmsko princezino Cito. V gradu prirede poseben pošto-brzojavni urad. Na Dunaju so najeli za prepeljanje gostov s kolodvora v grad 80 izvoščikov. Na predvečer poroke priredi prebivalstvo pred gradom bakljado. Poroka, pri kateri bo tudi cesar navzoč, bo v grajski kapeli. Po poroki bo slavnostni dine za 200 oseb. Laški kralj se tudi pripelje v Schwarza k poroki svoje nečakinje.

+ **Čudno, čudno.** Ko je grof Aehrenthal, svoj čas samo baron, Bosno anektiral, ga je vsenemško, laško iredentovsko in slovansko liberalno časopisje besno napadalo. Zdaj pa, ko se je izvedelo, kako obzirno grof Aehrenthal nastopa proti tisti Italiji, ki se je tako nad aneksijo Bosne zgražala, zdaj pa Turkom ukradla Tripolis in vrhote hoteli še zasedi albanska pristanišča, in ko se je zato baje v odločilnih krogih pojavila nevolja zoper našega zunanjega ministra, zdaj se pa vsi, ki so se prej vanj zaganjali, zanj vlečejo, seveda tudi naši ljubli liberalci. **Kadar se kaj v korist Avstrije zgodi, so ti ljudje zoper, če je pa kaj v škodo Avstrije, jim je prav.** To se je zopet z vso jasnostjo pokazalo. Prej so Aehrenthala zmerjali kakor psa, danes pa za njim jočejo.

+ **Katoliško politično društvo v škofiji Loka** priredi jutri, v nedeljo, dne 15. oktobra ob pol 11. uri v »Društvenem domu« javen shod, na katerem govore dež. odbornik dr. Evgen Lampe in dr. poslanca Evg. Jarc in Fr. Demšar.

+ **Protektorat nad XIII. mednarodnim evharističnim kongresom** leta 1912. na Dunaju je prevzel sam cesar Franc Jožef I. Naj bi se mislilo na to, da bomo tudi Slovenci na tem kongresu častno zastopani.

+ **Za »Ljudski sklad«** so darovali občinski odborniki v St. Jerneju ob priliki izvolitve novega župana 15 K. — Zivelci posnemovalci!

— **Baron Rauch na vidiku?** Hrvaški listi zabeležujejo, da se je bivši ban baron Rauch te dni mudil v Djakovu kot gost škofa dr. Krapca; z njim je bil tudi bivši načelnik naučnega oddelka dr. Izidor Kršnjavi. Vse to je baje v zvezi z veliko akcijo, ki jo je začel baron Rauch v svrhu, da pride na hrvaškem političnem polju zopet na vrh.

— **Liberalna surovost.** V St. Jerneju na Dolenjskem so liberalci pomagali vsled zmage S. L. S. pri občinskih volitvah občinsko hišo in tamošnji Ljudski dom z blatom. Kakor je videti, se liberalno »prepričanje« kaj rado valja po blatu.

— **K volitvam gospodarskega odbora v Litiji.** Kakor smo svojčas poročali, so bili potom reklamacije posestniki iz Grbine in Sitarjevca sprejeti v imenik za volitve v gospodarski odbor trga Litije. Proti temu sta ugovarjala gg. Svetec in Slanc in sta vložila priziv na okrajno glavarstvo. Priziv sta utemeljevala iz svojega starega strankarskega stališča. Glavarstvo je tekem 2 mesecev zadevo vsestransko preiskavalo in konečno priziv zavrnilo. Tako sta dobila gospoda Svetec in Slanc precej dolg nos; Grbinčani so pa prišli do svojih pravic, katere so jim vsa leta kratili litijski mogotci. Volitve bodo v kratkem razpisane.

— **Pogozdovanje Krasa.** Komisija za pogozdovanje Krasa na Kranjskem je v sredo praznovala 25letnico svojega obstanka. Izredne seje, kateri je predsedoval član gosposke zbornice gospod Oton pl. Detela, sta se udeležila tudi g. deželni preds. baron Schwarz in deželni odbornik grof Barbo. Predsednik je poročal o delovanju komisije tekom njenega obstanka. Komisija je sklenila ustanoviti zaklad za preskrbo gozdnih čuvajev. V četrtek so člani komisije in povabljeni gostje ogledali nasade na Osojnici od kolodvora v St. Petru na Krasu dalje nad tirom južne železnice proti Ležečam. Ti nasadi obsejajo površino 466 ha in so last upravitelcev iz Hrastja, Rodohove vasi, Vel. Pristave, St. Petra, Kala in Petelinj. Pogozdovanje Osojnice se je pričelo leta 1887, le nekateri mali nasadi so bili izvršeni pred letom 1887. Hrib Osojnica je bil pred pogozdovanjem gol, kamenit pašnik, na katerem je rastlo v spodnjih legah brinje in revna trava. Prav stari ljudje so pripovedovali, da je nekako pred sto leti bila Osojnica še do vrha s travo obraščena. Toda velike črede ovac iz sosednih vasi in pa ostra burja so tekom let ta pašnik popolnoma ogolile, da je bil pred pogozdovanjem brez cene. V najugodnejšem slučaju se je mogel hektar najboljšega pašnika prodati za 100 K; sedaj pa je hektar najstarejšega nasada vreden že do 1500 K. Vrednost nasadov pa raste od leta do leta. Namen pogozdovanja je bil tudi, da se napravi obrana zoper burjo in snežne zamete ob železniški progi proti Trstu. Sedaj burja in zameti, ki so preje za več dni ovirali promet, ne vplivajo več dosti, ker so nasadi in požarni zidovi že močna obrana. Gospod višji gozdni svetnik Rubbia je izletnikom pojašnjeval posamezne nasade, ki imajo različno starost in rast, najstarejši so že 33letni. Nasadi so prvotno iz belega in črnega bora, podsejani so pa tudi že mecesni, jelke, smreke, javor, jesen in hrast. Ker se beli bor ni obnesel, se je tudi opustil. Do 30 let stari nasadi so postali že gospodarski gozdi, ki bodo s časom lastnikom donášali lep dobiček. Po vsem nasadu ob Osojnici je komisija zgradila nad 1600 metrov dolgo gozdno pot, ki služi obenem kot preseka v bran proti gozdnim požarom. Vsi ti nasadi so že tako visoki in gosti, da dajejo zadostno senco in množe plast rodovitne zemlje. Korist pogozdovanja uvidevajo tudi prebivalstvo in se mu obče več ne protivi. — Po ogledu je vsa družba imela skupen obed v kolodvorski restavraciji, in sicer so bili navzoči: Deželni predsednik baron Schwarz, grof Barbo in grof Künigl; člani komisije vladni svetnik vitez Lašchan, okr. glavarja logaški Ekl in postojnski dr. Pilshofer, A. Ambrožič, Jos. Čuček, A. Mulley, J. Gruden in dr. Žitnik; bivši član komisije vladni svetnik Krementšek; kot zastopniki agrarnih

oblasti vladni svetnik pl. Detela, komisar dr. Lukan, višji gozdni svetnik Putick, inspektor Presl, voditelj komisije deželni gozdni nadzornik Rubbia, višja komisarja Obereigner in Paul, zastopniki pogozdovne komisije za Istro, Trst in Goriško ter južne železnice, kurat Abram in župana Kuret in Penko. Prvo napitnico na cesarja je govoril vladni svetnik vitez Laschan; deželni predsednik baron Schwarz je napil pogozdovni komisiji, poslanec dr. Žitnik vlad kot prvemu činitelju, ki z državnimi prispevki pospešuje pogozdovanje; g. okr. glavar Ekl je napil deželnemu odboru, katerega zastopnik grof Barbo se je zahvalil in napil zastopnikom politične uprave, višji inspektor Grundner v imenu južne železnice, gozdarski svetnik pl. Bersa v imenu primorskih komisij, dež. gozdni nadzornik Rubbia južni železnici, šmihelski župan Kuret v imenu prebivalstva in član Čuček se je spominjal prejšnjih članov pl. Globočnika, posl. Povšeta, okrajnega glavarja Lapajeta in pokojnega ministerialnega svetnika Gollia.

— **Komet.** Poroča se nam z Dolenjskega, da so v četrtek opazovali na severnem nebu, levo od Velikega voza okoli 7. ure zvečer komet, ki se jako dobro vidi s prostim očesom. Potniki, ki so se vozili z večernim dolenjskim vlakom, so ga mogli opazovati ves čas med vožnjo.

— **Za pogorelce v Mokronogu** se javijo ljudje proseči po župniščih in vaseh. Prosimo, naj se take ljudi izroči orožnikom; to so navadni postopači, obrekovalci in goljufi. Dovoljenja prositi nima nihče.

— **Z Vrhniko.** Advokat dr. Josip Furlan napravi na Mirkah toplice. Ima namreč na svojem zemljišču ob Ljubljani gorak vrelec, čegar voda ima poleti in pozimi do 18 stopinj toplote. — Javno ljudsko predavanje se vrši v nedeljo, t. j. 15. t. m., v »Društvenem domu« po končani popoldanski službi božji. Predaval bo društveni predsednik o kartelih in truštih. K obilni udeležbi vabi izobraževalno društvo.

— **V škocijanu pri Mokronogu** je izvoljen za župana liberalce Činkole, ki je tudi že prej opravljal županske posle.

— **Zopet nesreča na železničnem tiru,** — slučajno oteta dva človeka. Iz Črnuča se nam poroča: V torek zvečer se je na Tavčarjevem dvoru, kjer gre državna cesta čez železniški tir, pripetila velika nesreča. Ob času, ko pelje kamniški vlak iz Ljubljane v Kamnik, okrog 7. ure zvečer, sta se peljala po Dunajski cesti iz Črnuča g. Golob iz Sp. Šiške in g. Knez iz Ježice. Iz Ljubljane došli vlak zadeli je v voz g. Goloba v trenutku, ko je bil voz z enim koncem še na tiru. Voz se je vsled hudega sunka na mestu razbil in voznička sta odletela in obležala na tleh. Golob je obležal 10 metrov proč od voza nezavesten, Knez pa nekaj bližje. Oba sta bila hudo poškodovana. Sreča v nesreči je bila, da je konj tudi obstal na mestu, sicer bi bil g. Golob, ki je v svojem strahu vajeti še vedno krčevito držal, gotovo mrtev. Kdo je kriv nesreče? Velikokrat se je že na omenjenem mestu zgodila kaka nesreča, ker ni nikakih varnostnih naprav ob cesti, zlasti ponoči ne. Čez cesto, kot je Dunajska cesta, ki ima tolik promet z avtomobili, vozmi, kolesarji in pešci, bi pač lahko železniška uprava naredila zatvornice, zlasti pa, ker je v neposredni bližini postajališče. — V omenjenem slučaju je bila gosta megla, znamenja ali čuvaja pri progi, v času, ko je prihajal vlak, pa tudi nobenega, in ni tedaj prav nič čudnega, ako se zgodi nesreča. Naš g. župan je že dosti prosjačil in zahteval, a uprava državne železnice se ne gane. Zahtevamo od železniške uprave odločno, da ta nedostatek v kratkem popravi, sicer bomo potrkali drugje! Mi smo največ zainteresirani na stvari, ker si nismo nikdar v svesti, da smo življenja varni.

Več interesentov.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi.** Ker liberalna in radikalna žurnalistika neprenehoma zavlačuje praško slovensko Podporno društvo v politiko, bi lahko reditega prišlo do nejasnosti, kako razmerje zavzema odbor Podpornega društva napram slov. katoliškemu dijaštvu v društvu »Dan«. Zato tukaj konstatiramo, da je doslej Podporno društvo postopalo proti nam objektivno in da imamo vtisk, da bo tako ostalo tudi zanaprej. Prosimo torej, naj slavno občinstvo tudi zanaprej podpira po svojih močeh praško Podporno društvo. Darovi se pošiljajo na naslov: Dr. Karol Šebesta, advokat, Praga II., Spalená ul. 9. — Odbor društva »Dan«.

— **Nevihla v Trstu.** Nevihla, ki je 12. t. m. zvečer divjala v Trstu je povzročila več nezdod. Parnik »Eugenia« od »Austro - American«, ki je bil privezan pri obali sv. Roka je klical na pomoč in ga je remorker popeljal na odprto morje. Dve mali jahti in en čoln so imeli več poškodb.

— **Slovenci v Ameriki** se ponekodi zelo krepko gibljejo. Tako prebiva n. pr. v Clevelandu do 15.000 Slovencev, ki se ukvarjajo z različnimi deli po tovarnah in drugod. Mnogi imajo tudi svoje lastne trgovine. V Clevelandu in okolici je do 400 slovenskih gostiln in več prodajalen z jestvinami. Clevelandčani imajo svojega slovenskega zdravnika in drugi bodo kmalu končali svoje študije. Tudi je v Clevelandu več slovenskih cerkv in šol. Ravno sedaj se gre tudi za zidavo nove šole pri sv. Vidu. Ta šola bo največja slovenska v Ameriki in bo stala okoli 70.000 dolarjev. Cleveland ima zadnje čase tudi nekaj, česar nima nobena druga slovenska naselbina v Ameriki, namreč neko versko sekto baptistov, pri kateri so tudi Slovenci.

— **Iz dobrepoljske okolice.** Slovensko katol. izobraževalno društvo v Velikih Laščah je uprizorilo v nedeljo, dne 8. oktobra, krasno narodno igro »Krivoprisežnik«. Dasi nam je to društvo znano že od zadnjih prireditvev, vendar takega lepega nastopa nismo pričakovali. Da govorimo odkrito, moramo priznati, da so nas posamezni nastopi naravnost presenetili. — Dopis v »Domoljubu« je zelo razburil znanega »Jutrovega« dopisuna v Dobropolju. Sedaj se jezi in preklinja po gostilnah »Domoljubovega« dopisnika. Sicer se pa ne čudimo radi tega, kajti »Jutrovemu« dopisunu gotovo ni prijetno, ker je »Domoljub« omenil protokol, katerega je svojčas pisala o njem tukajšnja orožniška postaja. Je že tako: Resnica v oči bode, pravi pregovor. — Smrt letos pri nas močno gospodari, posebno med mladino. V zadnjem času je pobrala precej mladih fantov in deklet. — V Kopolju razsaja legar. Vzrok bolezni, pravijo, da je voda. Tukaj se zopet vidi, kako potreben bi bil pri nas vodovod, katerega se pa nekateri liberalni (?) čudaki z vsemi silami branijo. — V Dobropolju bodo ustanovili moški pevski zbor. Dal Bog novemu društvu mnogo blagoslova in lepih uspehov. Fantje, pogum!

— **Razna društva** se obračajo na občinstvo za podporo, najbolj med vsemi jo pa zasluži brez dvoma »Slovenska Straža«, ki si je stavila plemenito nalogo: delo za obmejne Slovence. — »Slovensko Stražo« podpiramo najložeje na ta način, da kupujemo blago, ki je nji v korist oziroma po nji v korist obmejnim Slovincem na prodaj. Pri nakupovanju zavzema odlično mesto Kolinska kavna primes v korist obmejnim Slovincem. Ta kavna primes je najboljši kavni pridelatek in edino pristno domače blago te vrste. **Paziti je treba pri nakupu na napis »V korist obmejnim Slovincem«** in pa na to, da je na vsaki škatljici pritisnjen pečat »Slovenske Straže«.

— **Poskušeni samomor.** Iz Pulja pišejo: Tu se je hotela po nekem prepiru s svojim priležnikom usmrtiti Jožefa Bačar, stara 36 let, doma iz Postojne, s tem, da je nameravala skočiti v morje. Nek mimoidoči jo je oddal stražniku.

— **Legar v Kočevju.** V Kočevju so obolele tri osebe na legarju. Vzrok temu je, da so dotične osebe tekom letošnje suše jemale vodo iz nekega vodnjaka, kljub temu, da je bilo v mestnem vodovodu dovolj vode. Torej je le nemarnost vzrok, ki je to zlo povzročila.

PREPREČEN NAPAD NA LAŠKEGA KRALJA.

Iz Rima se poroča: Predno se je odpeljal laški kralj iz Pize v Rim, je zadela vojaška patrulja, ki je stražila progo, na štiri sumljive osebe, ki so streljale na patruljo. Enega napadalca so aretirali. Sodijo, da je preprečila patrulja anarhistični napad na kralja.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

Poročila iz Kitajske o vstaji v Vučanu so vedno resnejša. Boje se, da prično Kitajci moriti tudi tujce. Do zdaj je vstaja naperjena zgolj proti vladi in proti dinastiji. Vodijo jo mladokitajci. Ponoči na 13. t. m. so klali v Vučanu pristaše Mandžu dinastije. Iz zaporov so izpustili jetnike. Vučan in Hajan sta močno utrjeni mesti. Vstasi upajo, da bodo strmoglavili dinastijo. Zasedli so železniško postajo Hankav. Kitajski vojni minister je odpotoval v Hao Tin Fu, kjer je nastanjena 6. divizija. Število vstašev cenijo na 6000 mož, ki razpolagajo tudi z modernimi topovi. V Hankavu so izkrcale vojne ladje mornarje, ki jih vodi neki japonski general.

ITALIJANSKO - TURŠKI BOJI V RDEČEM MORJU.

Z isto hitrostjo kot pred Tripolisom so nastopili Italijani proti Turkom v Rdečem morju. Poročali smo, da je bilo najvažnejše primorsko mesto Jemena, Hodeida obstreljevano od dveh laških vojnih ladij. Oddali so 21 strelcev čez mesto, od katerih je eden

zadel čoln angleške ladje »Guidhall« in ga potopil. Mesto Hodeida je utrjeno in šteje 30.000 prebivalcev ter je važno radi trgovine v Rdečem morju. Po turških poročilih se je iz trdnjav in neke turške topničarke streljalo na italijansko vojno ladjo »Aretusa«, ki je v Hodeidi v varstvo laške trgovine. »Aretusa« je takoj odgovorila s streljanjem in je potopila turško topničarko.

OSKRUNJENJE CERKVA NA PORTUGALSKEM.

Po poročilih patrijarha so v zadnjih osmih dneh republikanci na severnem delu dežele uničili 11 cerkv. Vsak dan mora ljudstvo braniti cerkve in kapele pred republikansko druhaljo, ki jih skuša zažgati.

Razne stvari.

Dunajska občina za mala stanovanja. V prihodnji seji občinskega sveta namerava dunajski mestni svet predlagati, naj dunajska občina v sporazumu s centralo za stanovanjsko reformo in občepolno stavbinsko družbo za mala stanovanja zida v 16., kakor tudi v 10. dunajskem okraju hiše z malimi stanovanji. V 16. okraju nameravajo zidati osem hiš s 128 malimi stanovanji ob severnem robu Šmelce, in sicer ob zahodnem vogalu in v 10. okraju v Gudrunski cesti sedem hiš s 122 malimi stanovanji, tako da bo skupno 250 malih stanovanj na razpolago. Izvedba te akcije bo veljala 600.000 kron. Za to vsoto bo dunajska občina dala 200.000 K brezobrestno na razpolago. Ako se računa še stroške kanalizacije itd., narašče znesek, ki ga bo žrtvovala dunajska občina v ta namen, na 350.000 kron. Poleg tega pa da občina tudi zemljišče brezplačno. Ostanek kapitala od 600.000 kron se mora amortizirati v 17 letih.

Letalni stroj brez propelerja. Amerikana, brata Wright sta izumila nov tip letalnih strojev, ki znači velik napredek v aviatiki. Njuni novi letalni stroj je brez propelerja ter se giblje v zraku vsled kretanja kril, enako pticam, vsled česar je propeler nepotreben. Kot trdita Wrighta, se jima je iznajdba popolnoma posrečila. S poizkusi nadaljujeta.

Najdražja stanovanja. Newyorški listi poročajo, da je mr. Murray Guggenheim, eden izmed najbogatejših ameriških slojev, po dolgem času našel primerno stanovanje. Stanovanje se nahaja v 5 Avenue New Yorka št. 999. Sestaja iz 30 prostorov in to iz 22 sob in 8 kopalnic. Za to stanovanje plačuje 25.000 dolarjev, kar znaša naših 125.000 kron letno. Seveda je hiša opremljena z vsemi udobnostmi in se nahaja na najlepšem kraju mesta. Istotam stanuje še par takih »reževev«, ki pa plačujejo »samo« po 100.000 K, za stanovanje.

Italija in mirovna razstava. Ironija usode, da je ravno Rim odbran za mirovno razstavo, se more smatrati kot poseben slučaj v svetovni zgodovini. Izložba je nameščena v dvoranah tamošnjega vseučilišča in prijatelji miru so došli v Rim ravno iste dni, ko so Rimljani z največjim veseljem pozdravljali vojake, ki so odhajali v vojsko, ki jo je inscenirala »miroljubna« Italija.

Ljudske restavracije. V mestu Curiah je leta 1893. ustanovila neka občepolna družba osem velikih restav-

racij, v katerih se dobiva po stalnih cenah od 40 cts. do 150 franka vsak dan izborno pripravljeno kosilo. Alkohola se v teh restavracijah ne toči. Največ zahtevajo gosti cenenih kosil, ki obstoja iz mesa, juhe, sočivja in prikuhe. Kolik je obisk teh restavracij, je razvidno iz tega, da znaša skupiček povprečno nad 4000 frankov dnevno ter se pri tem celo tudi dobro zasluži, kajti v prvem desetletju je prihranila uprava nad pol milijona frankov. Te ljudske restavracije so okusno urejene. V velikih zračnih dvoranah, ki so izborno razsvetljene in ventilirane, vlada največja svažnost. V Londonu je družba »Lyons and Company«, ki vodi v največjem slogu vse polno ljudskih restavracij brez alkohola, ki prinašajo 32inpol odstotno dividendo. Tudi drugod po velikih mestih so velike restavracije, v katerih se dobi za cenen denar dobro in zadostno hrano. Seveda je to mogoče le vsled velikega števila gostov. Drugod zopet imajo s takimi restavracijami združene čitalnice ali knjižnice, kjer si more delavec ob prostem času razvedriti tudi duha.

Redke zapuščine. Pred kratkim je umrl v Londonu nek zelo bogat star mož, po imenu Mugeen, ki je zapustil več milijonov. Večji del svojega premoženja je zapustil svojim sorodnikom in nekaterim prijateljem, vendar pa je določil znatno vsoto nekemu znanecu, ki se ga, kot pravi v oporoki, »more prav lahko najti v pariških trgovinah«. Katero trgovino meni in koga, je v oporoki popolnoma zamočal. Zaenkrat se o neznatem dediču ničesar ne ve. — Nenavadno oporoko pa so našli tudi pred leti v zapuščini nekega zelo bogatega londonskega samca, ki je večkrat zaman poizkušal, stopiti v zakon. Za pustil je svoje ogromno premoženje osmerim ženskam, ki so vse po vrsti odbile njegove poročne obljube. Vzrok, zakaj jim zapuščina premoženje, je navedel v svoji oporoki s sledečimi besedami: »Te dame, ki so mi dale košarico, so mi omogočile mirno življenje, varno pred vsemi neprijetnostmi zakona; zato sem jim dolžan veliko hvalo, ki jo s to oporoko hočem izkazati.« — V nasprotju s tem samcem pa je obžalovala neka stara gospodična Hetti Bloomer, ki je umrla leta 1897. v Dutnegu, v svoji oporoki na popolnoma drug način, da ni stopila v zakon. Svoje premoženje, okoli 800.000 mark, je zapustila v oporoki na sledeči način: »Nisem ostala samovoljno neporočena. Bila sem trikrat zaročena in trikrat sem bila žrtev moške nezvestobe. Obresti moje zapuščine naj vsako leto na dan moje smrti razdele med onih pet žensk, ki so bile zaročene, ter so stare nad 40 let in morejo dokazati, da jih je njihov zaročenec pustil na cedilu.« Pristavila pa je še naslednje: »Ako bi pa kako leto ne bilo proslilk, — kar bi bilo zelo čudno, ker so pač moška srca vedno slepiva — naj se obresti pridružijo ka-

pitalu. — Clovekoljubno določbo pa je napisal v svoji oporoki nek nemški zdravnik, dr. Mayer, ki je spisal več filozofskih del in je umrl leta 1899 v Mogunciji. Določil je, naj se po njegovi smrti njegovim klientom ne pošlje še neplačanih tekočih računov, pač pa naj se v časopisih pozove bogate kliente, naj darujejo revežem vsoto, o kateri mislijo, da so mu jih dolžni. »Kar pa se tiče mojih manj premožnih klientov so prosti svojih dolgov ter se morejo zaradi mene smatrati kot ubožce. Vse moje poslovne knjige in papirje, ki so s to zadevo v zvezi, naj se izroče ognju v popolno uničenje.«

Orožnik v zaboji. V juliju in v začetku avgusta je bilo na ogrski železniški progi Maria-Tereziopele — Kis-Körös izvršenih vse polno tatvin v raznih železniških vagonih. Kljub strogi pažnji se ni moglo izslediti tatu. Orožniški postajevođa v Kis-Körös pa se je nekega dne pustil zapreti v velik zaboj ter prenesti na kolodvor v vlak kot tovarno blago. Ko je bil že nekaj časa v vagonu ter je vlak že vozil, je videl orožnik skozi luknjo v zaboji, kako se je železniški skladiščnik priplazil v vagon ter si začel lastiti razne stvari, med drugimi tudi steklenice piva. V tem trenutku pa se je pojavil iz zaboja orožnik ter pograbil tatu. Tatinskega skladiščnika so takoj suspendirali od službe ter je bilo proti njemu uvedeno kazensko postopanje. Sedaj so tudi prenehale tatvine na železnici. Hišna preiskava pri skladiščniku pa je odkrila celo skladišče ukradenega blaga.

Usodepolne ostrige. V Londonu je zbudila veliko senzacijo skrivnostna smrt 30letne igralka Winifred Rosie Pursey, hčerke mestnega uradnika, ki je bila zaročena z milijonarjem Fredericom Stokes. Oče dekletov je pred sodiščem izpovedal o milijonarju Stokesu in smrti svoje hčere zelo senzacijske stvari. Z milijonarjem Stokesom se je njegova hčer seznanila v februarju l. l. ter se je kmalu na to z njim zaročila. V avgustu se je Purseyeva družina preselila v Stokesovo hišo, kjer bi se v bližnjem času imela izvršiti poroka. Pred nekaj tedni pa je Stokes izpovedal svoji nevesti in njenim staršem, da ima 12letno nezakonsko hčer, katere mati živi v Parizu. Od tedaj je večkrat pripeljal s seboj otroka, ki je baje živel pri svoji stari materi v Hernessvillu. Dne 28. septembra so sedeli skupaj pri mizi Pursey, njegova soproga, mlada nevesta, milijonarjeva hčerka in Stokes, ko je ta izjavil, da hoče preskrbeti nekaj ostrig. Odsel je iz hiše ter se vrnil s krožnikom, polnim odprtih ostrig. Sam se ostrig ni dotaknil ter je prepovedal tudi svoji hčerki, jesti jih. Ko je hotela Purseyeva soproga pojediti drugo ostrigo, je potegnil krožnik proč ter postavil ostrige pred svojo nevesto smehljaje: »Te so tebi namenjene!« Kmalu nato so obe oboleli in poklicani zdravnik je izjavil, da ste se zastrupili z ostrigami. Medtem ko si je mati opomogla, je hči umrla še isto noč. Od tega časa pa je Stokes izginil. Uradnik Pursey je izpovedal nadalje pred sodiščem, da je zvedel medtem, da Stokesova prijateljica, mati male deklice, ni bila v Parizu, temveč je ves čas živel v Londonu. Pokazal je tudi kos raztrganega pisma, ki ga je našel v Stokesovem papirnem košu, ko je ta nenadoma izginil. Iz pisma je razvidno, da je Stokes z otrokovo materjo poročen ter da je bil že prej dvakrat poročen. Sodni zdravnik, ki je preiskal truplo umrlega dekleta, je izjavil, da ostrigam ni bil pridejan noben strup, pač pa je bil v njih takozvani ostrigji strup. Ta strup je mogoče v ostrigah vzbuditi na umeten način in sicer najlažje s tem, da se ima ostrige odprte 24 ur dolgo na kakem gorkem kraju. Ako se je to zgodilo v opisanem slučaju, se ni moglo dognati. Sodišče zasleduje sedaj ubeglega Stokesa.

DRUŠTVA.

— Slov. katol. izobraževalno društvo v Trnovem vabi vljudno na prireditve, ki se bo vršila v nedeljo, dne 15. oktobra 1911 ob pol 4. uri popoldne v društveni dvorani. Spored: 1. Hribar: Mlatiči, poje dvoglasni ženski zbor. 2. Potočnik-Foerster: Planinar, poje dvoglasni ženski zbor. 3. Predavanje o francoski revoluciji, predava gosp. kaplan Tomažič. 4. Narodna-Foerster: Perice, poje dvoglasni ženski zbor. 5. Narodna-Zirovnik: Večernica, poje triglasni ženski zbor z basom. 6. Bermanschlager - J. T.: Materina ljubezen, drama v petih dejanjih. Vstopnina: Sedeži 40 vin., stojišča 20 vin. Preplačila se hvaležno sprejemajo za pravno kulis in knjižnice. K obilni udeležbi vabi odbor.

: **Naročajte „Slovenca“.** :

Ljubljanske novice.

Ij **Javno predavanje g. Ante Gabra v »Ljudskem domu«.** Prihodnji torek predava v S. K. S. Z. g. Ante Gaber, znani umetniški kritik. Predavanje se prične točno ob 8. uri zvečer v dvorani na galeriji. Predavatelj si je izbral zanimivo snov, ki posega v sredo življenja: **Umetnost v navadnem življenju.** Predavanje bo nudilo vsakemu mnogo zanimivega, zato se je nadejati obilne udeležbe iz vseh krogov. Vstop je vsakemu prost.

Ij **Šentpeterski Orel** vabi vse prijatelje orlovske organizacije k prvemu zabavnemu večeru, kateri se vrši jutri ob 6. uri zvečer v dvorani Rokodelskega doma! Počastimo naše mlade Orle z veliko udeležbo!

Ij **Katol. društvo za delavke**, priredi v nedeljo, dne 15. oktobra 1911, ob pol 7. uri zvečer v dvorani »Ljudskega doma« zabavni večer s sledečim sporedom: I. Tamburanje. 1. Majer - Farkas: »Hrvatsko kolo«. 2. M. B.: »Na Gorenjskem je fletno«. 3. Smetana - Bartl: Koračnica iz »Prodane neveste«. II. Petje. 1. V. Vodopivec: »V mraku«. 2. St. Premrl: »Kedar tiha žalost«. 3. Fr. Ferjančič: »Plevice«. III. »Junaške Blejke«. Zgodovinska igra s petjem v štirih dejanjih. — Spisal I. O. Godi se na Bledu leta 1813., neposredno pred begom Francozov s Kranjske. Predprodaja vstopnic se vrši samo še danes zvečer in jutri od 10. do 11. ure popoldne v »Ljudskem domu«, II. nadstropje. Vstopnina: Sedeži I. vrste 2 K, II. vrste 1 K 50 v, III. vrste 1 K, IV. vrste 80 v, V. vrste 60 v. — Stojišča 30 v. — Blagajna se odpre ob pol 6. uri zvečer.

Ij **Umrli** je č. g. Franc Jarc, župnik v pokoji v Ljubljani. Pokojni je bil rojen 3. februarja 1845 v Ajdovcu, v mašnika posvečen je bil 9. julija leta 1870. Bil je kaplan v Dolu pri Ljubljani in v Leskovcu. Dne 24. aprila 1882 je postal župnik v Mirni. Dne 14. aprila 1904 je stopil v pokoj in se naselil v Ljubljani. R. I. P.

Ij **Osebna vest.** Cesar je imenoval višjega stavbenega svetnika g. Ivana Bötza povodom njegove upokojitve za dvornega svetnika.

Ij **Mladini in razmere na ljubljanskem mestnem magistratu.** Kadar piše list mladine o ljubljanskem občinskem gospodarstvu, vedno nehoti udari po prejšnjem liberalnem sistemu na magistratu in njegovih sadovih: V zadregi, da je vse, kar spominja na prejšnje gospodarstvo na magistratu zanič, bi rad napravil vladnega svetnika viteza Laschana za »klerikalca« in danes z vsó resnostjo trdi, da je Laschan »klerikalec« in da so »klerikalci« krivi, če n. pr. ceste niso v redu. Kriva, da se moramo v »Slovenca« vedno pri- toževati nad takimi razmerami, je pa, da povemo resnico na vsa usta — prizaneseljivost vladnega svetnika g. Laschana napram izvestnim Hribarjevim opromdam na magistratu. Sedaj žanje vladni svetnik g. Laschan po »Jutru« hvaležnost raznih magistratnih Ribnikarjev. »Jutro« tudi vzdihuje, da ni denarja v mestnih blagajnah in tudi tega naj bi bili krivi »klerikalci«. Ali naj bi »klerikalci« morda svoj denar nosili na magistrat, da bi mašili luknje Hribarjevega gospodarstva, ki kaže sedaj vedno bolj svoje praznine. Tudi od g. viteza Laschana ne moremo zahtevati, da bi kar svoj denar zalagal, samo zato, da bi se ne pokazalo, kako imenitno je Hribar zagospodaril. »Prazne mestne blagajne« tako šume »Jutrovcem« po glavi, da mestne blagajne časih kar zamenjajo z deželnimi, in pišejo, da so »deželne finance v naravnost obupnem položaju.« Deželni odbor najsi tako pisavo zapomni za slučaj, kadar ga prosijo liberalci podpore! Tako se »Jutro« vedno v jezik ugrizne. Grize se pa v jezik po »Jutru« tudi znani dopisnik z magistrata, ker bi moral biti ravno vitezu Laschanu hvaležen, da se je doslej vitez Laschan presneto malo brigal za odpravo krivic, ki se gode n. pr. na trgu našim davkoplačevalkam, da ni postopal proti Ribnikarju od naravnost jako značilnem protežiranju liberalnih volik, da pusti, da ima Ribnikar svojo pisarno na magistratu za nekačo agitacijsko pisarno liberalne stranke, kamor prihajajo ljudje, ki nimajo s tržnim nadzorstvom nič opraviti. Naj si vladni svetnik Laschan vse to ogleda! Z ozirom na napade v »Jutru«, ki proglašajo viteza Laschana za »klerikalca« le zato, da bi se ne upal v vmes poseči, zahtevamo sedaj mi najodločnejše, da se tu red napravi in če bo g. vitez Laschan bal se poseči po primer- nih sredstvih, tedaj bomo že dobili pota, da se enkrat temeljito pomeče s tahrimi navadami na ljubljanskem magistratu.

Ij **Ljubljanski državni poslanec dr. Ravnihar** je izvoljen s pomočjo Mlado-

čehov v tri odseke, ki so za Ljubljano, zlasti za ljubljansko uradništvo silnega pomena. Dr. Ravnihar je namreč izvoljen v bosenski odsek, v odsek za pomorsko ribištvo in v odsek za vinstvo. Mladočehi so res tiči — tako še nihče ni potegnil ljubljanskih liberalnih volivcev. Da je dr. Ravnihar izvoljen v odsek za ribištvo je gotovo osebna zasluga dr. Tavčarjeva, o odseku za vinstvo se tega ne upamo trditi.

Ij **Poroki.** Poročila sta se danes g. Anton Dečman, trgovec in posestnik v Ljubljani in gđč. Marica Schnabl iz Drašč. — Poročil se je danes v tukajšnji frančiškanski cerkvi g. dr. Edvard Pajnič, državnega pravdnika namestnik z gđč. Emo Pleško, hčerko umrlega sodnega nadsvetnika Karla Pleška v Ljubljani. Bilo bi srečno!

Ij **Vincencijska konferenca Marijinega Oznanenja** prijazno vabi vse spoštovane ude na običajni sestanek dne 17. oktobra, in sicer ob 6. uri zvečer v zunanji sobani samostana čč. oo. frančiškanov. Na sigurno, lepoštevilno snidenje!

Ij **Umrli** je v starosti 31 let g. Rudolf Bončar, sin hišnega posestnika gosp. Josipa Bončarja Pred škofijo.

Ij **Krajna skupina c. kr. poštnih in brzojavnih uslužbencev** vabi člane na shod, kateri se vrši v nedeljo 15. t. m. ob 3. uri popoldne v restavraciji »pri Levu«, Marije Terezije cesta. Želi se mnogobrojne udeležbe. — Odbor.

Ij **Nova pridobitev večnega muzeja.** Graščak gosp. Nik. vitez Gutmansthal v Benvenuti je podaril deželnemu muzeju zbirko tanagrejskih sohic, sohičnih odlomkov, posebno glav in pa precejšno število drobcev poslikanih grških posod. Sohice in glavice so se priredile za razstavo in se bodo vidtele jutri, v nedeljo 15. t. m. prvič razstavljene. — Poslikani drobci lepih grških posod se bodo, kolikor je to mogoče, sestavile in potem izložile. — Te sohice so prvi dokumenti grške obrtne umetnije v našem muzeju. Njihov pomen je v tem, da imamo sedaj za primerjanje s hele- nistiško umetnostjo vsaj nekaj gradiva. Občinstvo bode gospodu darovatelju za ta velikodušni čin gotovo hvaležno.

Ij **Koncert »Slovenske Filharmonije«**, ki se vrši jutri v nedeljo, dne 15. t. m. v veliki dvorani hotela »Union« dirigira operetni kapelnik deželnega gledališča g. Jeremiaš. — Spored koncerta je zelo zanimiv in vsebuje krasna dela mojstrov: Mendelssohn, Grieg, Wagner, Čajkovský, Rubinstein, Mozart, Verdi in Smetana; dalje komponistov Offenbach, Hellmesberger, Jean Gilbert in drugih. — Začetek koncerta ob 8. uri zvečer, vstopnina s sporedom 80 vin.

Ij **Polzkušen uboj.** Danes popoldne so pripeljali v deželno bolnišnico posestnika Matevža Ambrožiča iz Polhovca Gradca, ki ga je ponoči napadel sosed ter ga tako udaril s kolom po glavi, da mu je počila črepinja.

Za obnovitev naročnine za 4. četrtletje je skrajni čas, ker se pričetkom prihodnjega tedna ustavi list vsem, ki dotlej ne pošljejo daljne naročnine.

Telefonska in brzojavna poročila.

OBČINSKE VOLITVE V VELIKI DOLINI.

Jesenice (ob Savi na Dolenjskem), 14. oktobra. Pri občinskih volitvah v **Veliki Dolini** si je priborila S. L. S. 19 mandatov; liberalci jih imajo 5.

VZNEMIRJENA BORZA.

Dunaj, 14. oktobra. Zaradi vesti, da utegne turška zbornica, ki se v kratkem snide, storiti nasproti Italiji kake desperatne sklepe, je danes prišlo na tukajšnji borzi do padca kurza vrednostnih papirjev.

ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Praga, 14. oktobra. Danes se je sešel permanentni šolski odsek, da se posvetuje o regulaciji učiteljskih plač. V tork se zbore člani narodnostno-političnega odseka, da začne razpravljati o češko-nemškem spravnem vprašanju. Razporejen za spravo je zdaj ugodno.

MALIK ZOPET NA DVOBOJ POZVAN.

Dunaj, 14. oktobra. Poslanca Wastian in Markl sta danes poslanca Malika zaradi žaljivih medklic, ki jih je na njegovo adresu stresal med včerajšnjo sejo, pozvala na dvoboj. Pri tej priliki se bo pretresalo vprašanje, je li Malik sploh satisfakcije zmožen, ker je, ko ga je svojčas profesor Malik na dvoboj pozval, dvoboj pod neko pretezo odklonil.

STANOVANJSKA BEDA NA DUNAJU.

Dunaj, 14. oktobra. Včeraj, oziroma danes ponoči so v Meidlingu dobili 159 oseb, med njimi 90 otrok, ki so prenočevali na prostem.

OROŽNIŠKI POVELJNIK UMRL.

Celovec, 14. oktobra. Poveljnik deželnega orožništva na Koroškem polkovnik Teodor Nitsch je na službenem potovanju umrl.

KAKO LJUDJE DRAGINJO REŠUJEJO.

Prosnice, 14. oktobra. Tukaj so se danes draginjski nemiri ponovili. Demonstranti so kmetičam maslo, jajca in drugo pometali iz košar in uničili. (To bodo jajca zdaj cenejša!) Orožništvo je napravilo red.

MLADOTURKI HOČEJO SULTANA VREČI?

London, 14. oktobra. »Daily Telegraph« se poroča iz Carigrada, da je vojaški odsek mladoturškega odbora za edinost in napredek sklenil, sultana odstavi in proklamirati za naslednika prestolonaslednika Jussuf Izzedina, ki je baje energičen mož.

TRETJI LAŠKI DREADNOUGHT.

Genova, 14. oktobra. Tukaj so spustili danes v morje tretji laški dreadnought »Leonardo da Vinci«.

BRZOJAVNO SKLICANA SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 14. oktobra. Vsled napetega mednarodnega položaja je vlada poslance brzojavno pozvala k jutrišnji otvoritveni seji skupščine.

NERESNIČNA VEST O TURŠKO-LAŠKEM SPOPADU.

Carigrad, 14. oktobra. Vest, da so se Turki in Lahi pri Tripolisu zopet spopadli in je bilo 1600 mož ubitih in ranjenih, je neresnična.

TURŠKO-RUSKO SPORNO VPRAŠANJE REŠENO?

Peterburg, 14. oktobra. Na rusko protestno noto glede ustavljanja ruskih parnikov z žitom v Dardanelah je turška vlada odgovorila, da bo ladje, ki imajo naloženo žito za neutralna pristanišča, pustila skozi, drugih pa, ki bi imele naloženo žito za laške vojake, liferante in pristanišča, pa ne.

500 MILIJONOV PODPORE ITALIJI.

Rim, 14. oktobra. Uradni list za javna dela zaznamuje poročila iz Milana, da se tam snuje velik sindikat, ki bi postavil proti gotovim predpravicam sindikata v Tripolisu, italijanski vladi 500 milijonov lir na razpolago. Na čelu cele akcije stoji nek močen denarni zavod.

REVOLUCIJA NA KITAJSKEM.

Peking, 14. oktobra. Vstaši v Vučanu so včeraj proglasili republiko. Sneli so raz vseh javnih poslopij kitajsko zastavo in razobesili republičansko, ki je belo-modro-rdeča brez drugega znamenja. Nova vlada je naznanila svoj nastop vsem tujim konzulom in proglasila konec vladarstva Mandžu-dinastije. Izjavila je, da hoče respektirati pogodbe z drugimi državami.

Peking, 14. oktobra. Vlada je odposlala proti revolucionarjem 20.000 vojakov. Razpustila je tudi divizijo, ki leži v Vučanu. Odredila je nadalje v Pekingu vse potrebno, kar se tiče vzdrževanja javnega reda in miru. Proti vstaškimi provincijam odhajajo veliki vojaški vlaki. Sicer se pa poroča, da se vstaško gibanje zelo širi in da stoji inteligenca na strani rebelov. Gibanje je naperjeno proti sedanji dinastiji.

OBOROŽEVANJE JAPONSKE.

Peterburg, 14. oktobra. Peterburška brzojavna agencija poroča, da namerava japonsko mornariško ministristvo v prihodnjem zasedanju parlamenta zahtevati za nove bojne ladje 700 milijonov kredita za sedemletno dobo. Ta namera je izzvala živahno polemiko v japonskem časopisju.

POGROMI V RUSIJI.

Peterburg, 14. oktobra. V Osu je množica priredila pogrom, udrla v židovske hiše ter pretepala žide. Mnogo židov je ubitih in veliko števrilo težko ranjenih. Množica je zažgala tudi več židovskih hiš, v katerih je zgorelo tudi več oseb. Končno je napravilo red vojaštvo.

Osebe, ki jih pogostokrat mučijo želoče težkoče, se čutijo zelo olajšane, če zavžijejo kake pol ure pred jedjo 1—2 žlici **Franc Jožef-ove grenčice** — »Naravna Franc Jožef-ova grenčica«, piše prof. dr. pl. Nussbaum v Monakovem, »učinkuje hitro, brez bolečin in mnogokrat celo pri vporabi majhnih količin.« 10

Jutri pa vsi na Dolenjsko cesto šte. 6 k gospodu Antonu Putrihu. Tam se bodo dobile jutri vsake vrste klobase, n. pr. krvave, jetrne in mesene. — Vljudno vabi Anton in Jerica Putrih.

ZADRUŽNIŠTVO V NEMOJI.

Nemška statistika za združništvo izkazuje leta 1909 28.141 zadrug s 4.579.740 člani. Zadrug osnovane po Schultze - Delitschevih načelih so dovolile leta 1909 3693.000.000 kredita, koncem leta so imele izposojenih 1119.000.000 m. Poleg 295.000.000 mark lastnega premoženja so poslovale z 1665.000.000 markami tujega denarja. Kmetičke zadrug včevši rajfajznovke, so izkazale letni promet 3952.000.000 m. 1.665.000.000 mark tujega denarja, lastnih vlog 1526.000.000 m. Kreditov so dovolile leta 1909 794.000.000 mark. Zadrug članice »Državne zveze« so nakupile za 101.000.000 mark blaga, prodale pa za 50.000.000 mark kmetičkih izdelkov. Mlekarske zadrug so dobavile 21.368.380 hl mleka.

Vsaka mati ve,

v koliki meri pospešuje dojenje uspešno rast njenega otroka. Cutu upehanosti, ki se v tem napornem času pogosto pojavlja, odpomore lahko vsaka doječa mati z uporabo Scott-ove emulzije.

SCOTT-ova EMULZIJA

vsebuje celo vrsto kri in moč tvorjajočih sestavin, ki ugodno vplivajo na kakovost materinega mleka ter učinkujejo oživljajoče in osvežujoče. Scott-ova emulzija je zelo lahko prebavna, dobro dišeča in se torej rada zavziva.

Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ovo emulzijo. Znamka »Scott«, ki je že nad 35 let vpeljana, jamči za dobroto in učink. Cena izvirni steklenici K 2-50. Dobi se v vseh lekarnah.

Pristna rama s to znamko - ribičem - kot garancijskim znakom Scott-ovega ravnanja.

Knjige „Slovenski Straži!“

Sprejemajo se novi in stari molitveniki, vezani in nevezani, pesmarice, knjige Mohorjeve družbe, posebno starejše, Ljudska in Leposlovna knjižnica, Vrtec, Angeljček, Dom in Svet, stari in novi letniki »Cvetja iz vrtov sv. Frančiška«, Bogoljuba, Glasnika najsvetejših Src, Mladost, Venec cerkvenih bratščin in slični mesečni listi, tudi nepopolni in razni mladinski listi, da le niso preveč raztrgani in zamazani.

Za revne beneške bogoslovce in novomašnike potrebujemo tudi »Duhovnih Pastirjev« in drugih takih del.

S hvaležnostjo se sprejme tudi vsaka kronica za nakup, vezavo in pošiljatev knjig.

Naši otroci, krajni šolski sveti hranijo doma velikanske skladovnice zastaranih šolskih knjig, kakor abecednikov, beril, katekizmov, računic in podobnih knjig. Ne morejo jih več rabiti. Pošljite jih nam, mi jih bomo pa zelo lahko porabili.

Tudi stare antikvarične slovenske knjige in dobro ohranjene nemške knjige se sprejemajo. Slovenska Straža jih bo prodala ali pa zamenjala za nove. Sploh sprejememo vse, kar ima še kaj vrednosti.

Vse pošiljatelj knjig sprejema iz blagohotnosti: Prodajalna Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani. Zadoštuje: Prodajalna Ničman v Ljubljani s pripombo »Za Slovensko Stražo«. Pisma in ustmena pojasnila daje č. g. dr. Alojzij Nastran, misijonar v Ljubljani, Tabor 11.

Cenjeni pošiljatelj knjig naj blagovolijo napisati vselej natančno svoj naslov, da se jim more odgovoriti in zahvaliti.

Zbirajte knjige, ker knjiga je kapital.

»Slovenska Straža«.
Odsek za knjižnice.

* Jules Verne: Kapitan Hatteras ali Angleži na severnem tečaju. Cena vezani knjigi 4 K 40 h. — Jules Vernovi romani so v obče najbolj mikavno berilo, kar si ga človek sploh more misliti. Ne samo, da so dogodki, ki jih ta pisatelj opisuje, vedno izredno zanimivi, ampak so obenem zelo poučni zlasti v zemljepisnem in naravoslovnem oziru in zato kakor nalašč posebno za bolj odraslo mladino, zlasti še zato, ker imajo vseskozi plemenito moralno tendenco. Kapitan Hatteras je eden najlepših Jules Vernovih romanov in zato si ga je vredno ogledati. Naše ljudstvo ga bo bralo z največjim užitkom. — Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* Urbanus, Knjiga o lepem vedenju. Cena broš. 3 K, vez. 4 K. — Naš »Urba-

nus« je pač ena izmed naših najbolj srečnih knjig, ker si jo omisli, kdor le more. Ni čuda! Saj je družabna vzgoja, omika, ki se od nas v javnosti zahteva in lepota vedenja eden najglavnejših pogojev za napredek. Naš »Urbanus« kuja vsa pravila za omikano vedenje nikoli mogoče popolno, jih tudi utemeljuje in sploh polaga prvo važnost na oliko in plemenitost srca. Naš »Urbanus« je tudi zategadelj neprekosljiv, ker najde v njem sveta tako inteligent, ki časih tudi pride v zadrego, kako naj se ob kaki bolj redki priliki vede, kakor preprosti človek, tako mešan kakor kmet, tako odraščeni kakor otrok. Naj bi ne bilo nobene boljše hiše na Slovenskem, ki bi ne imela »Knjige o lepem vedenju«. Knjigo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

* Globoko zasnovani roman. Najnovejši zvezek »Leposlovne knjižnice« nudi krasen Dickensov roman »Povest o dveh mestih«, ki zavzema v slovestvu vseh narodov eno najodličnejših mest. Saj se pisatelj po pravici prišteva med največje romanopisce vseh vekov in ravno »Povest o dveh mestih« kaže vse vrline njegovega globokega duha. Roman je pravzaprav tragedija francoske revolucije; Dickens nam v njem v mojstrsko roko slika vzroke, nastanek in bistvo tega velikega zgodovinskega prevrata. Ne ošabnosti in nasilstev aristokracije, ne podivjanosti in slepote Jakobinstva ni nobeden tako živo, verno in s takim sarkazmom ter duhovitostjo opisal kakor Dickens. Sredi tega divjega meteža najhujših strasti pa zvene strune najnežnejše milobe, požrtvovalnosti, zvestobe in velikodušnosti, ki omiljuje temno sliko onih silovitih časov. In kar se tiče značajev v Dickensovi povesti, bi ostrejši risanih in markantnejših težko drugod zasledil v celem svetovnem slovestvu. Dickensov roman razširi bravcu duševno obzorje kakor malokateri drugi, ga uči umevati zgodovino in blaži duha ter ga povzdiguje v heroizmu ljubezni ter prijateljstva, ki ga pravzaprav ta povest — ki bi se tudi lahko velika pesem imenovala — opeva. Kdor bo po tej knjigi segel, temu se bo srce široko odprlo za vse plemenito in dobro. Slovence smemo na prevod Dickensove »Povesti o dveh mestih« biti ponosni, ker smo s tem zopet nov biser svetovne literature vpletli med tisto malo dragocenh stvari, ki jih imamo prestavljen. Vsak omikanec si bo zato ta zvezek »Leposlovne knjižnice« gotovo rad nabavil in z njim obogatil svojo knjižnico. Knjiga je izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani in velja broširana 5 K 50 vin., elegantno vezana 6 K 50 vin.

»KATOLIŠKA BUKVARNA« V LJUBLJANI

za praznik Vseh vernih duš:

Gruber Jos. Requiem v D-mol za en glas in orgle. Op. 145. Part. 1 K 44 v., glasovi à 30 vin.

Mitterer Ig. Missa pro Defunctis za četverglasni mešani zbor in orgle. Op. 69 b. Part. 1 K 20 vin., glasovi à 24 vin.

Goller Vinc. Requiem za četverglasni mešani zbor in orgle. Op. 26. Part. 2 K 64 vin., glasovi à 24 vin.

Witt Fr. Dr. Missa pro Defunctis za en glas in orgle. Op. 42 a. Part. 1 K 20 vin., glasovi à 12 vin.

Gruber Jos. Requiem v C-mol za en glas in orgle. Op. 204. Part. 1 K 20 v., glasovi à 60 vin.

Mitterer Ig. Missa pro Defunctis v e-mol, op. 155, za en glas in orgle. Part. 1 K 20 vin., glasovi à 30 vin.

Marxer P. Requiem op. 2 za četverglasni mešani zbor in orgle. Part. 1 K 44 vin., glasovi à 24 vin.

Renner Jos. Requiem št. 4 za srednji glas in orgle. Op. 51. Part. 2 K 40 vin., glasovi à 36 vin.

Foerster Ant. Missa pro Defunctis op. 20 za četverglasni mešani zbor ali za en glas in orgle. Part. in 4 glasovi 2 K, posamezni glasovi à 20 vin.

Hladnik Ig. Requiem op. 52 za en glas in orgle; v spomin pokojnemu p. Ang. Hribarju. Part. 1 K.

Foerster Ant. Missa pro Defunctis za četverglasni moški zbor. Op. 80. Part. 1 K.

Obersteiner Joh. Requiem Nr. 5 v C za četverglasni mešani zbor in orgle. Part. 1 K 20 vin., glasovi à 40 vin.

Renner Jos. Requiem št. 2, op. 45, za troglasni mešani zbor (tudi za en glas in orgle). Part. 1 K, glasovi à 24 vin.

Vurnik Mat. Missa pro Defunctis za četverglasni mešani zbor in orgle. Part. 1 K.

Brunner Ed. Requiem št. 4 za troglasni mešani zbor in orgle. Part. 1 K 20 vin., glasovi à 24 vin.

Laharnar J. Missa pro Defunctis za dva glasova in orgle. Op. 9. Part. 1 K 20 vin.

Högman n K. Missa pro Defunctis za troglasni moški zbor. Part 1 K 44 v.

* Nagrobnice, za četverglasni moški zbor, priredil Frančišek Marolt. Cena izvodu v obliki žepne izdaje 2 K 40 vin., posamezni glasovi niso izšli. — Zbirka, katero so naši pevski zbori pri izdaji z veseljem pozdravili, obsega poleg že znanih lepih žalostink, kakor »Blagor mu«, »Jamica tiha«, »Nad zvezdami«, »Človek glej«, »Usliši nas, Gospod« itd. tudi izredno število drugih novejših globoko občutenih in najlepših nagrobnih spevov domačih in tujih skladateljev. Dalje še Foersterjev »Libera me Domine« in star harmoniziran psalm »Miserere mei Deus«. Oba speva se rabita pri mrtvaških sprevodih.

Vseh napevov je 26; med temi tudi brezdomno najlepša, najveličastnejša in najresnejša Mendelsohnova nagrobna skladba »Beati mortui«.

Ker bomo praznik Vseh svetnikov in spomin vernih duš kmalu obhajali ter je marsikje lepa in hvalevredna navada, da pojo pevski zbori na pokopališčih popoldne ali pa zvečer na praznik Vseh svetnikov, in s pretresljivim petjem žalostink poživljajo in obujajo spomin na mrtve, je ta pesmarica nagrobnih napevov istim neobhodno potrebna. Opozarjamo torej posebno naše moške pevske zборе na omenjene nagrobnice.

Dobivajo in naročajo se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

TRŽNE CENE

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 14. oktobra.

Pšenica za oktober 1911	12:10
Pšenica za april 1912	12:23
Rž za oktober 1911	10:42
Rž za april 1912	10:64
Oves za oktober 1911	9:34
Oves za april 1912	8:70
Koruza za maj 1912	8:72

Efektiv trdno.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Predviha v 24 urah v mm
13. 9. zveč.	738,4	8,0	sl. jvzh.	jasno	
14. 7. zjut.	37,9	4,0		megla	0,0
2. pop.	35,8	18,5		jasno	

Srednja včerašnja temp. 8,6° norm. 10,9°.

Za iskreno sožalje povodom nenadomestne izgube se globoko ginjena zahvaljuje
rodbina Lininger.

3108

Zahvala.

3102

Zaljubljeni vso nepričakovano smrti našega nepozabljivega sina, oziroma brata, svaka in strica, gospoda

Ivana Globelnik-a.

Župnik v Šent Vidu nad Vipavo

izrekamo vsem prijateljem in znancem za izkazano sočutje, darovane vence in šopke ter mnogobrojno spremstvo k poslednjemu počitku pokojnikovega najtoplejšo zahvalo.

Najiskrenejše se pa zahvaljujemo prečastitim duhovnim sobratom pokojnega, posebno pa velečast. gospodu dekanu iz Vipave And. Lavriču, blag. gosp. c. kr. okr. glavarju Pišhoferju iz Postojne, gosp. dež. poslanecu Perharcu iz Vipave, gosp. županu Uršiču iz Št. Vida, slav. društvom: požarni brambi Št. Vidski, 1. ratom »Orlom«, pevskega društva v Šent Vidu, pevskega društva »Ljubljana«, Marijini družbi, šolskemu vodstvu v Št. Vidu in slednjim vsem onim, ki so nam ustmeno, pisмено in brzojavno izrazili svoje sožalje.

V Št. Vidu nad Vipavo 12. oktobra 1911.

Marija Globelnik, mati.
Marija in Jožefa Globelnik, sestre.
Franc, Jožef, Anton in Leopold Globelnik, bratje.

Javna zahvala.

Dolžnost me veže, da izrekam tem potom

akcijski zavarovalnici »Allianz«

svojo najtoplejšo zahvalo, ker mi je ista po moji umrli hčerki natančno izplačala zavarovani znesek, vsled česar to zavarovalnico vsakomur najtopleje priporočam.

Ljubljana, Zaloška c., 14. okt. 1911.

3097

Ana Ferkov.

3103

Častitim duhovnim sobratom naznanjam žalno vest, da je poklical Vsemogočni k Sebi svojega služabnika, velečastitega gospoda

FRANCA JARC

župnika v pokoju

danes četrta na 3. uro zjutraj, previdenega s sv. zakramenti.

Pogreb predragega sobrata bode v nedeljo, 15. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Rožni ulici št. 11, na pokopališče k sv. Križu.

Častitega pokojnika priporočam sobratom v memento.

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1911.

Janko Barle,
mestni župnik pri Sv. Jakobu.

Stavbeni materijal na prodaj!

Cevi iz kamnine s faconi, les za gradbeni oder, nov les za stavbo, okroglo železo, traverze, dvigala, sesalke, postelje za delavce z odejami (koci) in razno zidarsko orodje se proda za lastno ceno proti takojšnjemu plačilu.

Vprašanja na upravo tega lista.

3205

Poučni tečaj:

S. K. S. Z. priredi tudi letos poučne tečaje, ki se vrše v sledečem redu:

1. **socialni** (vodi č. g. Fr. Krhne) vsak četrtek od pol 7. do pol 8. ure zvečer v mali dvorani Ljudskega doma.

2. **stenografski** I. oddelk (vodi prof. Dolenc) vsak ponedeljek in soboto od pol 8. do pol 9. ure zvečer. Učna knjiga: Novak, Slovenska stenografija I. del, korespondentno pismo, 3 K. Prostor: slov. trgovska šola. II. oddelk (vodi prof. Ludovik Vagaja) vsako sredo in petek od pol 8. do pol 9. ure zvečer v slov. trgovski šoli. Učna knjiga: Novak, Slovenska stenografija, II. del. 2 K 50 h, debatno pismo. Obe knjigi se dobijo v Katol. bukvarni.

3. **knjigovodski** tečaj (vodi prof. Gogala) vsako sredo od pol 8. do pol 10. ure zvečer v slov. trgovski šoli.

4. **laški**, I. oddelk, ob ponedeljkih in četrtek od tri četrt na 8. do tri četrt na 9. uro; II. oddelk ob torkih in petkih od tri četrt na 8. do tri četrt na 9. uro v slov. trgovski šoli. Oba oddelka vodi g. dr. Koren.

Z rednim poukom se začne v ponedeljek, 16. oktobra. Vpisovanje se vrši za vsak tečaj samo prvo uro pred poukom.

Pravico udeleževati se tečajev imajo samo Zvezini člani, oziroma njih otroci.

Pouk je brezplačen, vendar plača vsakdo pri vpisovanju za vsak kurz, izvzemši socialnega, 2 K kot položnino, ki se mu koncem leta vrne, če prej ne izstopi, in 2 K za razsvetljavo ter druge upravne stroške.

Franoski, poljski in češki tečaj se naznani prihodnji teden.

Vsa potrebna pojasnila daje Zvezino tajništvo v Ljudskem domu vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne ter od 6. do 8. ure zvečer.

Knjižnica je odprta ob torkih in četrtek od 7. do pol 9. ure zvečer.

Čitalnica je na razpolago vsak delavnik od 10. do 12. ure in zvečer od 5. ure naprej.

Juridični večeri so vsak torek in petek od 7. do 8. ure zvečer v tajništvu. Potrebna pojasnila in navodila se dajejo samo članom S. K. S. Z. in članom naših izobraževalnih društev, ako se kot taki izkažejo.

Društva in korporacije, ki žele porabo društvenih prostorov, opozarjamo, da se morajo pravočasno zglasiti za dovoljenje pri tajništvu, ki edino more dovoliti porabo društvene dvorane in drugih prostorov.

S. K. S. Z. prosi vsa društva, ki še niso vrnili informacijskih pol, da jih **nemudoma** izpolnijo in vrnejo, ker se nam zelo mudi.

ŠOLSKI STRELSKI POLK.

Naša vojna uprava namerava ustanoviti šolski strelni polk, ko se uvede dveletna vojaška službena doba. Polk bo imel štiri baterije, vsaka baterija šest topov. Vojakov bo toliko, kolikor ob vojski. Šolski strelni polk bo nastanjen v Haymaskaru.

Kupujte le vžigalice: „D korist obmejnim Slovincem“

„Slovenska Straža“
razpisuje mesto 3095

otroške vrtnarice

Prošnje z izpričevali je poslati na **vodstvo „Slovenske Straže“** v Ljubljani.
Osebnostne predstave le na zahtevo.

DR. B. IPAVIC

ženske bolezni

zopet ordinira.

3074

Anton Dečman Marica Dečman roj. Schnabl

poročena

Ljubljana-Drašče, dne 14. oktobra 1911.

3101

Mleko.

Večja množina mleka se odda skupaj ali na drobno. Poizve se pismeno ali ustmeno popoldne od 3-5. ure na Poljanskem nasipu 12. I. nadstr. 3090

Hotel pri Slonu v Kranju

se da v najem, eventualno tudi prodati. Ima 3 gostilniške in 9 stanovanjskih lepih sob, 2 kuhinji, 2 shrambi, kegljišče, vrt, klet in teraso. Dalje prodajalniški lokal, ki se odda posebej v najem, pripraven za vsako manjšo trgovino ali obrt, zlasti ker je na najboljem prostoru. Opremljene so vse sobe tudi z električno lučjo in vodovodom itd. — Le resni najemniki oziroma kupci naj vprašajo za nadaljna pojasnila pri lastniku 3096

L. Rebolj v Kranju.

Dva krojaška pomočnika

za vsako delo sprejme takoj Fr. Čadež, krojaški mojster, Jesenice-Fužine. 3088

P. n. borznim interesentom!

Ne navadno stališče vseh evropskih efektivnih trgov proti tako težavnim dogodiljem, ki so se poslednji čas v hitri naglici vrstili, najodločneje dokazuje njih interes za hausse in za nelzpremjenjo zaupanje kapitala na daljni ugodni razvitek gospodarskega položaja.

Iz obeh teh znamenitih momentov izhaja, da mora sedanja konjunktura sloneti na jako trdnih stebrih in da bo poslednji čas prekinjena prijazna borzna tendenca se v kratkem zopet nadaljevala.

Naše današnje tedensko poročilo razpravlja o sedanjem trznem položaju, natančno ozira se na vse zadnje momente in obenem opozarja p. n. interese na nekatere prvovrstne vrednostnice (valerije) z lepimi upi na dobitke, zato priporočamo p. n. interesentom tega poročila jako bogato in informativno vsebino posebno pozornost. Na željo pošljemo s prvo pošto — a zastoj. 3084

Bančno podjetje **Ervin & Ko., Dunajl., Tuchlauben 8.**

Št. 668/pr.

Razglas.

3100

Vsled razpisa c. kr. deželnega predsedstva za Kranjsko z dne 21. septembra 1911, št. 3498/pr. se bode **nadomestna volitev enega poslanca** deželnega stolnega mesta Ljubljane v **deželni zbor** vojvodine Kranjske namesto odstopivšega deželnega poslanca Ivana Kneza, ki se ima vršiti dne **31. oktobra 1911**, vršila v

štirih oddelkih

in sicer

1. oddelk za volilce z začetno črko **A—H** v veliki dvorani „**Mestnega doma**“ z dohodom iz Streliške ulice;
2. oddelk za volilce z začetno črko **J—L** v veliki dvorani „**Mestnega doma**“ z dohodom od strani ob mestnej ledenici;
3. oddelk za volilce z začetno črko **M—R** v veliki dvorani hotela „**Union**“;
4. oddelk za volilce z začetno črko **S—Ž** z veliki dvorani hotela „**Union**“; oba z dohodom le skozi hišna vrata v Frančiškanski ulici.

Volitev se bode vršila od **8. ure zjutraj do 2. ure popoldne.**

To se daje javno na znanje z dostavkom, da bodo na volilnih izkaznicah, ki se volilcem pravočasno dostavijo, vrhutega natančno označena posamezna volišča, kakor tudi začetek in konec glasovanja.

Zajedno se daje javno na znanje, da se bode zbrala **glavna volilna komisija** v smislu § 40 dež. zak. z dne 5. novembra 1898 dne **1. novembra 1911 ob 10. uri dopoldne** v veliki dvorani „**Mestnega doma**“.

Vsak pri volitvi udeleženi volilec sme, ako se izkaže z izkaznico, stopiti v prostor glavne volilne komisije.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 12. oktobra 1911.

Začasno oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan I. r.

POZOR!

Vedno velika zaloga klobukov, kakor tudi čepice lastnega izdelka

Kupuje kože vseh divjačin po najnižjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. Wanek Ljubljana, Sv. Petra cesta 21.

KDOR RABI

dobro in pristnobarvne zimske barhente, flanela za stajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafasa, cofira, platno. Inlet, brisače, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode župne robce in druge tkanine, naj se obrne zaupno na kršč. trdiko **Jaroslav Marek** ročna tkalnica št. 48, v Bistrem pri Novem Mestu ob Met. (Češko.) V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega parhenta, flanela, kanafasa, itd. in razpošiljam v zavojih po 40 in za 18 K, prve vrste za 20 K franko po povzetju. Vzorci se pošiljajo zastoj in pošt. prosto. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. Bepitajo se slovensko. 3091

Hiša za eno ali dve stranki z dvoriščem in lepim sadnim vrtom se ceno prodaja Potrebne kapitala 2600 K. Natančneje se izve Rožna dolina, Ljubljana cesta V. št. 154.

Brzjavka:

Perzijske preproge

so došle. Prodaja in popravila v Šelenburgovi ulici št. 6. le kratek čas.

Ondi si tudi lahko vsakdo ogleda gobeline. 3094

Hiša

s 5 sobami, hrambo, kuhinjo, pralnico, kletjo, s krasnim sočivnim in sadonosnim vrtom ležečim blizu železniške postaje in župne cerkve v mestu na Sp. Štajerskem se takoj prodaja. Pojasnila daje upravništvo. 3052

Ivan Kacin, Novi Vodmat 151, Ljubljana.

Izdelujem vsake vrste 3043 1

harmonije

po najnovejšem ameriškem sistemu. — V zalogi imam vedno izdelane harmonije, katere si vsakdo lahko ogleda, brez da si kaj naroči. Priznalna pisma na razpolago. Cenik franko in gratis.

Kam pa prijatelj?

V Vižmarje št. 61. Tam prodaja G. PODREKAR prav prijazno 2701

hišo z vrtom

Glače rokavice

za dame po K 1-70, za gospode po K 1-80 ter vse vrste drugih rokavic, dobro blago, dobavlja po nizki ceni J. Emmer, rokavičar, Praga, II., Jungmanova 11. 2930

Kotel za žganjekuho

95 l, dobro ohranjen, se ceno prodaja. Egidi Jegliča dediči, Selo, pošta Žirovnica, Gorenjsko. 3050

ŽIMA

morska trava, peresa za pohištvo kakor tudi vsi tozadevni predmeti se dobe pri Štefanu Nagy, trgovina z železnino, Ljubljana Vodnikov trg, št. 5. 2821

Telefon 145.

3106

Tovarna za kovinsko blago in zvonolivnica

J. HILZER & KO., Dunajsko Novomesto,

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila vsake velikosti in glasu, jamstvo za dolga leta in poln glas najčistejšo vglavitev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kovanega železa ali lesa. Lahkotno zvonjenje, najboljši način teka. Nagla izvršitev, najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerabni zvonovi se sprejmo v prelitje, ravnotako se izdelujejo železna stojala najboljšje konstrukcije z dolgoletnim jamstvom. Proračuni in projekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi priporočila kakor tudi priznalna pisma.

